

PROGRAM PROMOCJI
ZATRUDNIENIA I AKTYWIZACJI
LOKALNEGO RYNKU PRACY
POWIATU NOWOSOLSKIEGO
NA LATA 2017-2025

Opracowanie:

Katarzyna Podgórska – kierownik działu ds. promocji zatrudnienia w PUP w Nowej Soli

przy współpracy pracowników PUP w Nowej Soli:

Małgorzata Mordzak – specjalista ds. analiz rynku pracy w Dziale ds. promocji zatrudnienia

Agnieszka Falbagowska – pośrednik pracy – doradca klienta w Centrum Aktywizacji Zawodowej

Agnieszka Krzyśko – starszy inspektor w Dziale Organizacyjnym

Monika Adamczyk – inspektor ds. organizacyjnych w Dziale Organizacyjnym

Rafał Mierzwiak – samodzielny referent ds. informatyki w Dziale Organizacyjnym

Spis treści

1.	Wstęp	3
2.	Lokalny rynek pracy w powiecie nowosolskim	6
2.1.	Ogólna charakterystyka powiatu	6
2.2.	Podmioty gospodarcze	8
2.3.	Placówki edukacyjne	25
2.4.	Zasoby ludzkie powiatu nowosolskiego	31
3.	Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej w powiecie nowosolskim	43
3.1.	Aktywność zawodowa społeczeństwa	43
3.2.	Struktura bezrobocia	65
3.3.	Oferty pracy	85
3.4.	Zawody deficytowe i nadwyżkowe	92
4.	Analiza SWOT dotycząca lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego	102
4.1.	Analiza SWOT	102
4.2.	Mocne strony	105
4.3.	Słabe strony	108
4.4.	Szanse	112
4.5.	Zagrożenia	115
5.	Cele i działania programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego na lata 2012-2015	119
5.1.	Odbiorcy	119
5.2.	Cele i zadania	119
5.3.	Realizatorzy	127
5.4.	Źródła finansowania	127
6.	Monitoring programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego na lata 2012-2015	128
7.	Podsumowanie	137
8.	Spis tabel	138
9.	Spis wykresów	141

1. Wstęp

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późniejszymi zmianami) samorząd powiatowy jest zobowiązany do opracowania i realizacji programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Pierwszy taki program został opracowany w 2005 r. jego realizację zaplanowano na lata 2005-2015. Zmiana sytuacji społeczno-ekonomicznej zarówno na świecie, w kraju, w województwie i powiecie spowodowała konieczność wcześniejszego opracowania programu. Wobec powyższego kolejny został opracowany na lata 2012-2015. Niniejszy program będzie trzecim. W ostatnich latach widoczna była poprawa sytuacji na rynku pracy, prawdopodobnie 2015 r. był pierwszym rokiem wskazującym na rozpoczęcie się trendu zwanego „rynkiem pracownika”. Ta sytuacja powoduje konieczność przeanalizowania programu i dostosowania go do potrzeb szybko zmieniającego się rynku pracy z uwzględnieniem powstałych zmian w prawie.

Zaproponowany w niniejszym opracowaniu program powstał w oparciu o program z 2012 r., który został stworzony w ramach projektu „Decydujemy razem”, który współfinansowany jest przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Projekt ten jest projektem systemowym i realizowany jest w ramach działania 5.3 Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej. Przygotowując niniejszą wersję programu postaraliśmy się utrzymać dotychczasowy układ dokumentu jednocześnie wprowadzając konieczne zmiany. Zmianie uległy informacje na temat lokalnego rynku pracy, diagnoza społeczno – ekonomiczna. Ponownie dokonano analizy SWOT. Zmodyfikowane zostały cele i działania tego programu tak, aby jak najlepiej prowadzić działania na rzecz rynku pracy w oparciu o niniejszy dokument.

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego na lata 2016-2025 został przedstawiony do konsultacji społecznych w O konsultację poproszono niżej wymienione:

Program promocji podlegał również konsultacjom społecznym poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej www.powiat-nowosolski.pl w dniach od r. do r.

Program niniejszy zgodny jest w niżej wymienionych dokumentacjach:

1. Komunikat Komisji Europejskiej Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. W ramach tego dokumentu przewidziano trzy priorytety tj. 1 – rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, 2 – rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, 3 – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Priorytety te będą osiągnęte przez pięć celów, z których w trzy wpisują się założenia niniejszego opracowania, tj.: 1 – wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%, 2 – liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%,

- a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie, 3 – liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.
2. Komunikat Komisji Europejskiej do parlamentu europejskiego, rady, europejskiego komitetu ekonomiczno-społecznego oraz komitetu regionów – Nowy Europejski program na rzecz umiejętności, Wspólne działania na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, zwiększania szans na zatrudnienie i konkurencyjności, który zawiera priorytety działania tj. 2.1 Poprawa jakości i adekwatności kształtowania umiejętności, 2.2 Lepsza widoczność i porównywalność umiejętności i kwalifikacji, 2.3 Poprawa gromadzenia informacji na temat umiejętności i ich dokumentowania oraz wspieranie podejmowania świadomych wyborów dotyczących ścieżki zawodowej, 3.1. Zwiększanie możliwości uczenia się, 3.2 Podejmowanie wysiłków na rzecz modernizacji. Proponowane w programie rozwiązania są zgodne z ww. priorytetami.
 3. Krajowy Program Reform Europa 2020 w swoim opracowaniu zawiera cele w które wpisują się założenia niniejszego programu, tj. 4.1. Cel w zakresie zatrudnienia, 4.4. Cele w zakresie edukacji, 4.5. Cel w zakresie przeciwdziałania ubóstwu.
 4. U Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. . Realizacja programu jest zgodna m.in. z realizacją osi priorytetowych (z VI wyznaczonych osi priorytetowych)/ działań tj.: *Oś Priorytetowa I OSOBY MŁODE NA RYNKU PRACY*, Działanie 1.1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe , Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji; *Oś priorytetowa II EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI* Działanie 2.1 Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego, Działanie 2.2 Wsparcie na rzecz zarządzania strategicznego przedsiębiorstw oraz budowy przewagi konkurencyjnej na rynku, Działanie 2.3 Zapewnienie jakości i dostępności usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i pracowników, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy , Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, Działanie 2.7 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej, Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 2.12 Zwiększenie wiedzy o potrzebach kwalifikacyjno-zawodowych, Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie, Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki, *Oś Priorytetowa IV INNOWACJE SPOŁECZNE I WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA*, Działanie 4.1 Innowacje społeczne, Działanie 4.2 Programy mobilności ponadnarodowej, Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa.
 5. Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020, w którym wskazano dziewięć osi priorytetowych. Realizacja programu odnosi się do trzech z nich tj.: Oś Priorytetowa 6. Regionalny rynek pracy, Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna, Oś Priorytetowa 8. Nowoczesna edukacja.
 6. Krajowy Plan Działań na lata 2015-2017, którego cel ogólny to: zwiększenie wskaźnika zatrudnienia ogółem (do 68, 1% w 2017 r. - dla osób w przedziale wieku 20-64 lata). Realizacji tego celu sprzyjać będzie osiągnięcie celów dodatkowych, którymi są: zmniejszenie stopy bezrobocia ogółem, zwiększenie wskaźnika aktywności zawodowej. Wspomniane cele (zarówno ogólny, jak i dodatkowe) będą realizowane za pomocą działań kierunkowych zgrupowanych

w dwóch obszarach priorytetowych, którymi są: 1. *Zwiększenie efektywności zarządzania rynkiem pracy w celu wsparcia wzrostu zatrudnienia*, 2. *Zwiększenie adaptacyjności na rynku pracy*. Cele KPDZJ 2015-2017 będą realizowane w obrębie działań kierunkowych zgrupowanych we wspomnianych obszarach priorytetowych: 1. Rozwijanie innowacyjnych polityk rynku pracy 2. W spieranie tworzenia partnerstw na rzecz zatrudnienia na poziomie lokalnym, 3. Sięganie po nie wykorzystane zasoby na rynku pracy (bierni zawodowo, ukryte bezrobocie na wsi) oraz uzupełnienie istniejących niedoborów na rynku pracy poprzez imigrację zarobkową, 4. Wspieranie mobilności i zatrudnialności pracowników na rynku pracy, 5. Wspieranie systemu edukacji zawodowej, ustawicznej oraz uczenia się przez całe życie, 6. W spieranie osób zaliczanych do grup defaworyzowanych na rynku pracy (osoby młode, kobiety, osoby 50+, grupa NEET, rodzice z małymi dziećmi, osoby niepełnosprawne), 7. Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorach gospodarczych o wysokim potencjale wzrostu zatrudnienia oraz sektorze ekonomii społecznej.

7. Lubuska Strategia Zatrudnienia na lata 2011 – 2020, której głównymi celami są poprawa zasobu miejsc pracy i zwiększanie aktywności zawodowej ludności, dostosowywanie kwalifikacji kadr do zmieniających się potrzeb rynku pracy, promocja włączenia zawodowego i społecznego, wzmocnienie efektywności podejmowanych działań – cele i działania zaproponowane w programie całkowicie wpisują się ww. strategię.

8. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Nowosolskim na lata 2016-2026. Realizacja programu wpływa cztery cele główne wskazane w ww. strategii tj.:

1 - Utworzenie zintegrowanego systemu wsparcia rodzinom wykluczonym społecznie lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, 2 - Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu nowosolskiego, 3 - Podniesienie poziomu oświaty, 4 - Poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu nowosolskiego.

2. Lokalny rynek pracy w powiecie nowosolskim

2.1. Ogólna charakterystyka powiatu

Powiat nowosolski leży w zachodniej części Polski i jest jednym z 12 powiatów województwa lubuskiego. Graniczy z powiatami zielonogórskim, żagańskim, wschowskim (woj. lubuskie), głogowskim (woj. dolnośląskie) i wolsztyńskim (woj. wielkopolskie). Powiat leży w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego. Znajduje się w środkowej części dorzecza Odry, w północnej części Obniżenia Mielnicko-Głogowskiego i Wzgórz Dalkowskich. Graniczy również z Wzniesieniami Zielonogórskimi i Pojezierzem Sławskim.¹

Powiat nowosolski wg stanu na 31 grudnia 2015 r. zajmuje powierzchnię 771 km² i liczy 87 339 mieszkańców. W znacznej części powierzchnię powiatu zajmują użytki rolne a następnie lasy. Piękno i różnorodność środowiska przyrodniczego powiatu przesądza o jego atrakcyjności i pozwala na rozwój turystyki.

Poniżej, w celach porównawczych, przedstawione zostały dane na temat powierzchni oraz ludności powiatu nowosolskiego w odniesieniu do danych województwa oraz niektórych powiatów z województwa lubuskiego, tj. powiatu zielonogórskiego, żarskiego, żagańskiego oraz miasta na prawach powiatu – Zielona Góra.

Tabela 1 Powierzchnia i ludność wg stanu na 31.12. w latach 2011-2015

	Powierzchnia (w km ²)	Ludność				
		2011	2012	2013	2014	2015
woj. lubuskie	13 988					
	ogółem	1 023 158	1 023 317	1 021 470	1 020 307	1 018 075
	mężczyźni	498 337	498 430	497 340	496 666	495 674
	kobiety	524 821	524 887	524 130	523 641	522 401
pow. nowosolski	771					
	ogółem	88 062	87 984	87 727	87 524	87 339
	mężczyźni	42 837	42 803	42 639	42 574	42 510
	kobiety	45 225	45 181	45 088	44 950	44 829
pow. zielonogórski	1 350					
	ogółem	93 749	94 561	94 919	94 934	75 219
	mężczyźni	46 326	46 725	46 887	46 793	37 098
	kobiety	47 423	47 836	48 032	48 141	38 121
miasto Zielona Góra	277					
	ogółem	119 197	119 023	118 405	118 920	138 711
	mężczyźni	56 060	56 019	55 750	56 042	65 865
	kobiety	63 137	63 004	62 655	62 878	72 846
pow. żagański	1 132					
	ogółem	82 433	82 187	81 803	81 462	80 997

¹ Powiat Nowosolski, folder informacyjny wydany przez Starostwo Powiatowe w Nowej Soli

	Powierzchnia (w km ²)	Ludność				
		2011	2012	2013	2014	2015
	mężczyźni	40 244	40 117	39 941	39 778	39 490
	kobiety	42 189	42 070	41 862	41 684	41 507
pow. żarski	1 393					
	ogółem	99 762	99 446	99 082	98 625	98 160
	mężczyźni	48 454	48 306	48 062	47 889	47 661
	kobiety	51 308	51 140	51 026	50 726	50 499

Źródło: GUS

W skład powiatu wchodzi 8 gmin: jedna gmina o statusie miejskim, trzy gminy miejsko-wiejskie oraz cztery gminy wiejskie. Status miejski posiada gmina Miasto Nowa Sól. Gminy miejsko-wiejskie to: Bytom Odrzański, Koźuchów, Nowe Miasteczko, natomiast do gmin wiejskich należą: Kolsko, Nowa Sól, Otyń, Siedlisko.²

Stolicą powiatu jest miasto Nowa Sól i jest to największa aglomeracja w powiecie nowosolskim. Nowa Sól jest też ważnym węzłem komunikacyjnym, gdzie krzyżują się drogi krajowe i wojewódzkie, magistrała kolejowa oraz istnieje droga wodna z portem. Poniżej przedstawiono powierzchnię poszczególnych gmin wraz z liczbą jej mieszkańców w podziale na płeć. Podane zostały również dane dotyczące województwa i powiatu w celach porównawczych.

Tabela 2 Powierzchnia i ludność w podziale na gminy wg stanu na 31.12. w latach 2011-2015

JST		Ludność				
powierzchnia (w km ²)		2011	2012	2013	2014	2015
woj. lubuskie						
13 988	ogółem	1 023 158	1 023 317	1 021 470	1 020 307	1 018 075
	mężczyźni	498 337	498 430	497 340	496 666	495 674
	kobiety	524 821	524 887	524 130	523 641	522 401
pow. nowosolski						
771	ogółem	88 062	87 984	87 727	87 524	87 339
	mężczyźni	42 837	42 803	42 639	42 574	42 510
	kobiety	45 225	45 181	45 088	44 950	44 829
Bytom Odrzański						
52	ogółem	5 511	5 555	5 524	5 503	5 490
	mężczyźni	2 743	2 761	2 760	2 750	2 740
	kobiety	2 768	2 794	2 764	2 753	2 750
Kolsko						
81	ogółem	3 288	3 306	3 310	3 343	3 346
	mężczyźni	1 670	1 680	1 677	1 704	1 702
	kobiety	1 618	1 626	1 633	1 639	1 644

² tamże

JST		Ludność				
powierzchnia (w km ²)		2011	2012	2013	2014	2015
Koźuchów						
179	<i>ogółem</i>	16 435	16 325	16 312	16 245	16 158
	mężczyźni	7 988	7 943	7 914	7 889	7 883
	kobiety	8 447	8 382	8 398	8 356	8 275
Nowa Sól gmina						
176	<i>ogółem</i>	6 730	6 812	6 829	6 860	6 846
	mężczyźni	3 330	3 354	3 370	3 404	3 382
	kobiety	3 400	3 458	3 459	3 456	3 464
Nowa Sól miasto						
22	<i>ogółem</i>	40 240	40 022	39 721	39 571	39 512
	mężczyźni	19 146	19 070	18 884	18 778	18 753
	kobiety	21 094	20 952	20 837	20 793	20 759
Nowe Miasteczko						
77	<i>ogółem</i>	5 581	5 552	5 528	5 543	5 488
	mężczyźni	2 761	2 745	2 732	2 750	2 719
	kobiety	2 820	2 807	2 796	2 793	2 796
Otyń						
92	<i>ogółem</i>	6 663	6 735	6 829	6 824	6 892
	mężczyźni	3 396	3 423	3 469	3 480	3 513
	kobiety	3 267	3 312	3 360	3 344	3 379
Siedlisko						
92	<i>ogółem</i>	3 614	3 677	3 674	3 635	3 607
	mężczyźni	1 803	1 827	1 833	1 819	1 818
	kobiety	1 811	1 850	1 841	1 816	1 789

Źródło: GUS

Położenie geograficzne powiatu oraz jego walory przyrodnicze należą do zalet, które w odpowiedni sposób wykorzystane mogą przyczynić się do rozwoju powiatu w ujęciu gospodarczym i turystycznym.

2.2. Podmioty gospodarcze

Analizując rynek pracy w powiecie nowosolskim należy pamiętać, iż jednym z ważniejszych partnerów są podmioty gospodarcze. One odpowiadają za generację miejsc pracy oraz zmiany w liczbie zatrudnianych pracowników na lokalnym rynku pracy. Partnerzy gospodarczy wpływają na kondycję ekonomiczno-gospodarczą powiatu nowosolskiego. Poprawa kondycji podmiotów

gospodarczych oraz ich rozwój powodują, że coraz większa liczba mieszkańców ma szansę znaleźć zatrudnienie.

Poniżej przedstawiono podmioty gospodarcze w ujęciu sektorów własnościowych, ich klas wielkości oraz sekcji PKD. Poniższa tabela przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg danych w bazie REGON. Liczba podmiotów gospodarczych rosła od 2011 roku i wg stanu na 31.12.2015 r. osiągnęła liczbę 7 349.

Największa liczba podmiotów gospodarczych obejmuje sektor prywatny i waha się ona na przestrzeni lat 2011-2015 pomiędzy 6 305 a 6 896. Na przestrzeni pięciu lat zwiększyła się liczba podmiotów w sektorze prywatnym o 591 podmiotów. Sektor publiczny obejmuje znacznie mniej podmiotów gospodarczych i tak od 2011 roku liczba podmiotów gospodarczych wzrosła z 417 w 2011 r. do 425 podmiotów w 2015 r. tj. o 8 podmiotów.

W obu sektorach widoczna jest tendencja wzrostowa w liczbie podmiotów gospodarczych.

Tabela 3 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg REGON wg sektorów własnościowych

	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem	6 722	6 904	7 071	7 185	7 349
sektor publiczny - ogółem	417	416	421	422	425
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	165	163	165	160	159
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	1	1	1	1	1
sektor publiczny - spółki handlowe	13	14	14	13	12
sektor prywatny - ogółem	6 305	6 488	6 650	6 763	6 896
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	4 688	4 792	4 917	4 956	5 098
sektor prywatny - spółki handlowe	346	378	405	433	426
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	92	94	94	93	91
sektor prywatny - spółdzielnie	37	39	40	42	42
sektor prywatny - fundacje	8	10	11	13	18
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	187	201	209	214	230

Źródło: GUS

Analizując wzrost liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym należy wskazać, że w roku 2012 w stosunku do 2011 liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 183 podmioty, w

2013 zwiększyła się o 162 podmioty. Następnie w kolejnym 2014 roku przyrost wyniósł 113 podmiotów i w 2015 roku 133 podmioty. Największy wzrost dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i wystąpił on w latach 2012-2013 gdzie łączny wzrost w tej kategorii w stosunku do 2011 wyniósł 345 podmiotów.

W latach 2011-2014 również systematycznie rosła liczba spółek handlowych, w roku 2015 liczba spółek zmalała w stosunku do 2014 r. Ważnym odnotowania jest fakt, że systematycznie rośnie liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych prowadzących działalność gospodarczą. Od 2011 r. ich przyrost wynosi 43 podmioty.

Analizując te dane można zauważyć pozytywne zjawisko rozwoju gospodarczego przejawiające się w zwiększającej się liczbie podmiotów gospodarczych. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że największy rozwój dotyczy podmiotów prywatnych, które wzmacniają lokalną gospodarkę w powiecie nowosolskim.

Tendencja wzrostowa, która rozpoczęła się ponownie w 2012 (poprzednio widoczny wzrost liczby podmiotów wystąpił w latach 2009-2010) daje możliwość wysunięcia wniosku, że powiat nowosolski rozwija się gospodarczo, a utrzymanie tempa wzrostu będzie miało pozytywny wpływ na cały powiat nowosolski. W tabeli poniżej wskazano dynamikę wzrostu i spadku liczby podmiotów na przestrzeni lat.

W tabeli 4 przedstawiono zmiany liczby podmiotów w stosunku do poprzedniego roku kalendarzowego. W roku 2011 w odniesieniu do 2010 r. obserwowaliśmy spadek liczby podmiotów. Natomiast kolejne lata przyniosły bilans dodatni. Najwyższy wzrost liczby podmiotów w stosunku do poprzedniego roku kalendarzowego wystąpił w 2012 r. i wskazał przyrost o 182 podmioty gospodarcze w stosunku do 2011 r. Analizując sektor publiczny najwyższy przyrost wystąpił w 2011 r. w stosunku do 2010 r. i wyniósł on 14 podmiotów. Natomiast sektor prywatny swój najlepszy wynik osiągnął w 2012 r. gdzie wzrost do poprzedniego roku kalendarzowego wyniósł 183 podmioty gospodarcze.

Tabela 4 Zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg REGON wg sektorów własnościowych

	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-154	182	167	114	164
sektor publiczny - ogółem	14	-1	5	1	3
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	0	-2	2	-5	-1
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0
sektor publiczny - spółki handlowe	0	1	0	-1	-1
sektor prywatny - ogółem	-168	183	162	113	133
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-189	104	125	39	142

	2011	2012	2013	2014	2015
sektor prywatny - spółki handlowe	13	32	27	28	-7
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	2	0	-1	-2
sektor prywatny - spółdzielnie	0	2	1	2	0
sektor prywatny - fundacje	4	2	1	2	5
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	5	14	8	5	16

Źródło: GUS

W tabeli 5 wskazano nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015 wg bazy REGON z uwzględnieniem sektorów własnościowych. Z poniżej przedstawionych danych wynika jednoznacznie, że najwięcej podmiotów rejestrowało się w sektorze prywatnym. Na przestrzeni pięciu lat ilość rejestrowanych podmiotów generalnie rosła – wyjątkiem jest rok 2014 w którym odnotowana została mniejsza liczba podmiotów zarejestrowanych w stosunku do roku 2013. Najmniejszą liczbę zarejestrowanych podmiotów odnotowano w 2011 roku gdzie liczba podmiotów nowo zarejestrowanych wzrosła 733 podmioty. W pozostałych latach ich liczba oscylowała w przedziale od 779 do 825. Analizując dane dotyczące sektora publicznego można stwierdzić, że liczba podmiotów nowo rejestrowanych jest bardzo mała i nie przekracza 20 podmiotów w roku, najniższą liczbą nowo rejestrowanych podmiotów w sektorze publicznym charakteryzuje się 2015 r. Dynamika rejestracji w tym sektorze może wskazywać na tendencję spadkową. Rynek sektora prywatnego charakteryzuje się większą liczbą podmiotów nowo zarejestrowanych aniżeli w sektorze publicznym.

Tabela 5 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 nowo zarejestrowane w REGON wg sektorów własnościowych

	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem	733	787	802	779	825
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ogółem	0	2	2	1	0
sektor publiczny - ogółem	15	17	9	12	5
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	1	11	5	2	0
sektor publiczny - spółki handlowe	0	1	0	1	0
sektor prywatny - ogółem	718	770	793	767	781
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	660	677	725	679	758
sektor prywatny - spółki handlowe	14	31	33	23	0
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	2	2	1	0
sektor prywatny - fundacje	0	2	1	2	0

	2011	2012	2013	2014	2015
sektor prywatny - spółdzielnie	4	2	1	2	4
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	8	14	8	9	16

Źródło: GUS

Biorąc pod uwagę wyrejestrowania należy zauważyć, że najwięcej wyrejestrowanych podmiotów było w 2011 roku, w kolejnych latach ich liczba oscylowała w przedziale 600-660 podmiotów wyrejestrowanych. Wyrejestrowania w sektorze publicznym w zasadzie są na poziomie bardzo niskim, jednakże rok 2012 i 2014 charakteryzował się znacznym w stosunku do pozostałych lat wzrostem liczby wyrejestrowanych podmiotów. Sektor prywatny odnotował największą liczbę wyrejestrowań w 2011 r. W pozostałych latach wyrejestrowania mieściły się w przedziale od 590 do 648.

Tabela 6 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 wyrejestrowane z REGON wg sektorów własnościowych

	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem	887	609	633	658	637
sektor publiczny - ogółem	1	15	4	10	1
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	1	14	4	7	1
sektor publiczny - spółki handlowe	0	0	0	1	0
sektor prywatny - ogółem	886	594	629	648	635
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	849	575	600	627	599
sektor prywatny - spółki handlowe	3	3	4	3	6
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	1	1	1	3
sektor prywatny - spółdzielnie	0	0	0	0	1
sektor prywatny - stowarzyszenia	3	0	1	2	0

Źródło: GUS

Opisując podmioty gospodarcze nie można zapomnieć o przedstawieniu ich struktury z uwzględnieniem ich klas wielkości. Wielkość podmiotów jest określana liczbą zatrudnianych w nich osób. Porównując te dane można zauważyć, że najwięcej jest podmiotów zatrudniających do 9 pracowników, kolejną grupę stanowią podmioty zatrudniające od 10 do 49 pracowników.

Tabela 7 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg klas wielkości

Podmioty wg klas wielkości					
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	6722	6904	7071	7185	7349
0 - 9	6357	6580	6751	6858	7027
10 - 49	301	263	262	268	264
50 - 249	58	57	54	56	54
250 - 999	6	4	4	3	4
1000 i więcej	0	0	0	0	0

Źródło: GUS

Największą liczbę podmiotów stanowią zakłady zatrudniające do 9 pracowników i w latach 2011-2015 ich udział wynosił 94%-95% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych. Kolejna grupa podmiotów zatrudniająca od 10 do 49 pracowników w latach 2011-2015 stanowiła ok. 4,5%-3,6% ogólnej liczby podmiotów w powiecie. W dużym uproszczeniu można powiedzieć że 99% podmiotów gospodarczych należy do sektora MŚP, czyli małych i średnich przedsiębiorstw.

Tabela 8 Udział klas wielkości w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych na terenie powiatu w latach 2011-2015

Podmioty wg klas wielkości					
	2011	2012	2013	2014	2015
0 - 9	94,57	95,31	95,47	95,45	95,62
10 - 49	4,48	3,81	3,71	3,73	3,59
50 - 249	0,86	0,83	0,76	0,78	0,73
250 - 999	0,09	0,06	0,06	0,04	0,05

Źródło: GUS

W oparciu o klasę wielkości, liczbę podmiotów oraz minimalną liczbę pracowników zatrudnianych w podmiocie (zakładając, że pierwsza klasa zatrudnia co najmniej 1 pracownika) można teoretycznie wyliczyć liczbę miejsc pracy w powiecie. Wyliczenie to będzie typowo szacunkowe i nie można go traktować jako prawidłowo obliczone dane.

Tabela 9 Szacunkowe wyliczenie liczby miejsc pracy przy założeniu minimalnej liczby pracowników w klasie wielkości podmiotu gospodarczego na terenie powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
--	------	------	------	------	------

	2011	2012	2013	2014	2015
minimalna liczba pracowników	13767	13060	13071	13088	13367
1	6357	6580	6751	6858	7027
10	3010	2630	2620	2680	2640
50	2900	2850	2700	2800	2700
250	1500	1000	1000	750	1000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Przyjmując minimalną liczbę pracowników zatrudnianych w podmiocie (zakładając, że pierwsza klasa zatrudnia co najmniej 1 pracownika) teoretycznie w powiecie nowosolskim znajduje się ok. 13 300 miejsc pracy. W latach 2011 – 2015 ich liczba mogłaby wahać się pomiędzy 13 000 a 13 800 miejsc pracy. Natomiast przy założeniu że każdy z podmiotów gospodarczych zatrudnia co najmniej na poziomie średniej liczby swojej klasy wielkości szacunkowo miejsc pracy byłoby powyżej 46 800. W przedziale czasowym wskazanym w tabelach ich liczba przy uwzględnieniu średniej liczby pracowników w danej klasie oscylować mogła pomiędzy 45 100 a 46 850. Analizując dane szacunkowe w poszczególnych latach można zauważyć, że w latach 2012-2014 prawdopodobnie mógł wystąpić okresowy spadek liczby miejsc pracy. Jednakże dane te nie są miarodajne i nie mogą być wykorzystane do oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy. Ich przedstawienie ma na celu zobrazować zależność pomiędzy ilością podmiotów w danej grupie i generacją miejsc pracy w tych podmiotach. Należy zauważyć, że małe i średnie przedsiębiorstwa są bardzo ważnym partnerem na rynku pracy, gdyż ich liczba i rozproszenie może nadawać pewnego rodzaju stabilności w zatrudnieniu. Nie należy również zapomnieć, że szczególnie w przypadku likwidacji większych podmiotów ich oddziaływanie na społeczeństwo jest bardzo znaczące.

W porównaniu do poprzedniego programu wynika nieznaczny spadek liczby miejsc pracy ok. 600 miejsc pracy (uwzględniając minimalną liczbę pracowników w danej klasie wielkości). Z prowadzonych przez urząd pracy badań rynku pracy w ostatnich latach wynikało, że pracodawcy szacowali wzrost netto miejsc pracy. Istnieje prawdopodobieństwo, że pracodawcy w latach 2011-2015 zwiększali liczbę osób zatrudnionych jednocześnie pozostając w tych samych kategoriach wielkości podmiotów. Tym samym zmieniła się struktura liczby podmiotów w poszczególnych kategoriach, stąd też przy szacunkowym wyliczeniu występuje zmniejszenie, które może nie odzwierciedlać faktycznej liczby miejsc pracy w powiecie. Dane wyliczone mają tylko i wyłącznie charakter poglądowy. Przy wyliczeniu szacunkowej liczby miejsc w oparciu o średnią liczbę pracowników w danej kategorii zmniejszenie wynosi ok. 200 miejsc pracy.

Tabela 10 Szacunkowe wyliczenie liczby miejsc pracy przy założeniu średniej liczby pracowników w klasie wielkości podmiotu gospodarczego na terenie powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
średnia liczba pracowników	46 199	45 148	45 519,5	45 897,5	46 810,5
4,5	28 606,5	29 610	30 379,5	30 861	31 621,5
24,5	7 347,5	6 443,5	6 419	6 566	6 468
124,5	7 221	7 096,5	6 723	6 972	6 723

	2011	2012	2013	2014	2015
499,5	2 997	1 998	1 998	1 498,5	1 998

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Opisując podmioty gospodarcze należy również przedstawić je według sekcji PKD. Poniższa tabela zawiera nazwy poszczególnych sekcji.

Tabela 11 Sekcje PKD 2007 r.

2007	
Sekcja	Opis
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: GUS

Poniżej przedstawione zostały podmioty gospodarcze w ujęciu PKD z 2007 r. wraz z uwzględnieniem sektora własności.

Tabela 12 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg PKD 2007

	2011	2012	2013	2014	2015*
ogółem	6722	6904	7071	7185	7349
sektor publiczny	417	416	421	422	425

	2011	2012	2013	2014	2015*
sektor prywatny	6305	6488	6650	6763	6896
w sekcji A					
ogółem	231	239	232	211	211
sektor publiczny	1	1	1	1	1
sektor prywatny	230	238	231	210	209
w sekcji B					
ogółem	5	5	5	5	6
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	5	5	5	5	6
w sekcji C					
ogółem	628	636	637	654	665
sektor publiczny	4	4	4	3	3
sektor prywatny	624	632	633	651	659
w sekcji D					
ogółem	10	11	11	12	11
sektor publiczny	0	1	0	0	0
sektor prywatny	10	10	11	12	11
w sekcji E					
ogółem	27	29	30	30	28
sektor publiczny	5	7	6	5	5
sektor prywatny	22	22	24	25	23
w sekcji F					
ogółem	891	934	980	1040	1111
sektor publiczny	4	6	7	8	8
sektor prywatny	887	928	973	1032	1103
w sekcji G					
ogółem	1800	1824	1827	1806	1794
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	1800	1824	1827	1806	1794
w sekcji H					
ogółem	335	342	378	386	419
sektor publiczny	2	2	2	2	2
sektor prywatny	333	340	376	384	416
w sekcji I					
ogółem	159	168	166	161	165
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	159	168	166	161	165
w sekcji J					
ogółem	86	87	91	91	91
sektor publiczny	2	2	2	2	2
sektor prywatny	84	85	89	89	89
w sekcji K					
ogółem	163	160	167	160	156

	2011	2012	2013	2014	2015*
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	163	160	167	160	156
w sekcji L					
ogółem	884	890	902	923	932
sektor publiczny	215	211	214	218	222
sektor prywatny	669	679	688	705	710
w sekcji M					
ogółem	338	351	374	376	388
sektor publiczny	5	5	5	5	4
sektor prywatny	333	346	369	371	381
w sekcji N					
ogółem	99	108	122	143	142
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	99	108	122	143	142
w sekcji O					
ogółem	43	43	43	44	43
sektor publiczny	27	27	27	28	27
sektor prywatny	16	16	16	16	16
w sekcji P					
ogółem	202	214	220	218	222
sektor publiczny	125	119	121	116	116
sektor prywatny	77	95	99	102	106
w sekcji Q					
ogółem	308	329	327	329	362
sektor publiczny	12	16	17	17	17
sektor prywatny	296	313	310	312	344
w sekcji R					
ogółem	123	123	127	132	135
sektor publiczny	15	15	15	17	18
sektor prywatny	108	108	112	115	116
w sekcji S i T					
ogółem	390	411	432	464	458
sektor publiczny	0	0	0	0	0
sektor prywatny	390	411	432	464	455

*) dane podane zostały zgodnie z tabelami opublikowanymi przez GUS (sumy poszczególnych sekcji nie dają ogólnej liczby podmiotów)

Źródło: GUS

Na terenie powiatu nowosolskiego najwięcej podmiotów gospodarczych występuje w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, naprawa pojazdów samochodowych. Liczba podmiotów gospodarczych w tej waha się od 1 794 do 1 827. W tej sekcji wyłącznie funkcjonują podmioty w sektorze prywatnym. Kolejną sekcją ważną pod względem ilości podmiotów jest sekcja F – budownictwo. W sekcji tej liczba podmiotów waha się pomiędzy 891 a 1 111. I również tutaj dominuje sektor prywatny. Trzecią pod względem liczebności podmiotów jest sekcja L – działalność

związana z obsługą rynku nieruchomości. Liczba podmiotów w tej sekcji wynosi od 884 do 932, gdzie 24% podmiotów działa w sektorze publicznym a 76% działa w sektorze prywatnym. Czwartą dominującą sekcją jest sekcja C – przetwórstwo przemysłowe. W tej sekcji liczba podmiotów mieści się pomiędzy 628 a 665 podmiotów. Sekcja ta również zdominowana jest przez sektor prywatny.

Poniżej przedstawiono zmiany liczbowe w poszczególnych sekcjach PKD w ujęciu sektora własnościowego w latach 2011-2015.

W latach 2010-2015 ogólnie odnotowany został wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Znaczna ich liczba pojawiła się w sektorze prywatnym – wzrost o 423 podmioty w sektorze prywatnym a w sektorze publicznym o 22 podmioty. Bilans ujemny odnotowano w sekcjach A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), E (dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją), G (handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, naprawa pojazdów samochodowych), I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi), K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa). Największy spadek dotyczył sekcji G i na przestrzeni lat 2010-2015 wyniósł 163 podmioty mniej w tej sekcji. W pozostałych sekcjach odnotowano wzrost podmiotów gospodarczych. Największy przyrost podmiotów dotyczył sekcji F (budownictwo). W sekcji tej na przestrzeni 6 lat liczba podmiotów wzrosła o 276 podmiotów gospodarczych. Ponadto w czterech sekcjach odnotowano wzrost powyżej 50 podmiotów gospodarczych i były to sekcja H (transport i gospodarka magazynowa), sekcja L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości), sekcja Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) oraz sekcja S i T (pozostała działalność usługowa; gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby).

Tabela 13 Zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych na terenie powiatu w latach 2011-2015

Zmiany w stosunku do poprzedniego roku	2011	2012	2013	2014	2015	Razem
ogółem	-154	182	167	114	164	473
sektor publiczny	14	-1	5	1	3	22
sektor prywatny	-168	183	162	113	133	423
w sekcji A						
ogółem	5	8	-7	-21	0	-15
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	5	8	-7	-21	0	-15
w sekcji B						
ogółem	1	0	0	0	1	2
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	1	0	0	0	1	2
w sekcji C						
ogółem	-24	8	1	17	11	13
sektor publiczny	0	0	0	-1	0	-1
sektor prywatny	-24	8	1	18	8	11
w sekcji D						
ogółem	1	1	0	1	-1	2
sektor publiczny	0	1	-1	0	0	0
sektor prywatny	1	0	1	1	-1	2

Zmiany w stosunku do poprzedniego roku	2011	2012	2013	2014	2015	Razem
w sekcji E						
ogółem	-4	2	1	0	-2	-3
sektor publiczny	0	2	-1	-1	0	0
sektor prywatny	-4	0	2	1	-2	-3
w sekcji F						
ogółem	56	43	46	60	71	276
sektor publiczny	0	2	1	1	0	4
sektor prywatny	56	41	45	59	71	272
w sekcji G						
ogółem	-157	24	3	-21	-12	-163
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	-157	24	3	-21	-15	-166
w sekcji H						
ogółem	-13	7	36	8	33	71
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	-13	7	36	8	32	70
w sekcji I						
ogółem	-18	9	-2	-5	4	-12
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	-18	9	-2	-5	4	-13
w sekcji J						
ogółem	-2	1	4	0	0	3
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	-2	1	4	0	0	3
w sekcji K						
ogółem	-12	-3	7	-7	-4	-19
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	-12	-3	7	-7	-6	-21
w sekcji L						
ogółem	33	6	12	21	9	81
sektor publiczny	14	-4	3	4	4	21
sektor prywatny	19	10	9	17	5	60
w sekcji M						
ogółem	-29	13	23	2	12	21
sektor publiczny	0	0	0	0	-1	-1
sektor prywatny	-29	13	23	2	10	19
w sekcji N						
ogółem	2	9	14	21	-1	45
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	2	9	14	21	-2	44
w sekcji O						
ogółem	0	0	0	1	-1	0
sektor publiczny	-1	0	0	1	-1	-1

Zmiany w stosunku do poprzedniego roku	2011	2012	2013	2014	2015	Razem
sektor prywatny	+1	0	0	0	0	1
w sekcji P						
ogółem	5	12	6	-2	4	25
sektor publiczny	1	-6	2	-5	0	-8
sektor prywatny	4	18	4	3	4	33
w sekcji Q						
ogółem	12	21	-2	2	33	66
sektor publiczny	0	4	1	0	0	5
sektor prywatny	12	17	-3	2	32	60
w sekcji R						
ogółem	-5	0	4	5	3	7
sektor publiczny	0	0	0	2	1	3
sektor prywatny	-5	0	4	3	1	3
w sekcji S i T						
ogółem	-5	21	21	32	-6	63
sektor publiczny	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny	-5	21	21	32	-9	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Najliczniej reprezentowane są podmioty w sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, ich liczba oscyluje blisko 1 800 podmiotów w każdym roku w okresie 2011-2015. Sekcja G obejmuje: sprzedaż hurtową i detaliczną (tj. nie wymagającą przetwarzania) wszystkich towarów, świadczenie usług związanych ze sprzedażą towarów, naprawy pojazdów samochodowych i motocykli.

Drugą co do ilości podmiotów gospodarczych jest sekcja F – budownictwo. Sekcja F obejmuje roboty ogólnobudowlane i specjalistyczne w zakresie budownictwa i prac inżynierii lądowej i wodnej, które polegają na budowie (tzn. wznoszeniu obiektu budowlanego w określonym miejscu, odbudowie, rozbudowie i nadbudowie obiektu budowlanego) oraz obejmują prace polegające na przebudowie, remoncie, rozbiórce lub montażu obiektu budowlanego, włączając montaż budowli z elementów prefabrykowanych oraz konstrukcji o charakterze stałym lub tymczasowym. W sekcji tej w latach 2011-2015 znajdowało się od 891 do 1 111 podmiotów gospodarczych.

Tabela 14 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	6722	6904	7071	7185	7349
w sekcji A	231	239	232	211	211
w sekcji B	5	5	5	5	6
w sekcji C	628	636	637	654	665
w sekcji D	10	11	11	12	11
w sekcji E	27	29	30	30	28

	2011	2012	2013	2014	2015
w sekcji F	891	934	980	1040	1111
w sekcji G	1800	1824	1827	1806	1794
w sekcji H	335	342	378	386	419
w sekcji I	159	168	166	161	165
w sekcji J	86	87	91	91	91
w sekcji K	163	160	167	160	156
w sekcji L	884	890	902	923	932
w sekcji M	338	351	374	376	388
w sekcji N	99	108	122	143	142
w sekcji O	43	43	43	44	43
w sekcji P	202	214	220	218	222
w sekcji Q	308	329	327	329	362
w sekcji R	123	123	127	132	135
w sekcji S i T	390	411	432	464	458

Źródło: GUS

1	Pierwsze miejsce pod względem liczebności podmiotów
2	Drugie miejsce pod względem liczebności podmiotów
3	Trzecie miejsce pod względem liczebności podmiotów
4	Czwarte miejsce pod względem liczebności podmiotów
5	Piąte miejsce pod względem liczebności podmiotów

Jako trzecia pod względem liczebności podmiotów gospodarczych ogółem w powiecie nowosolskim znajduje się sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości. Liczba podmiotów w tej sekcji w latach 2011-2015 wahała się w przedziale 884 - 932 podmioty. Sekcja ta obejmuje: działalność wynajmujących, agentów i/lub maklerów w zakresie: kupna lub sprzedaży nieruchomości, wynajmowania nieruchomości oraz pozostała działalność usługowa związana z nieruchomościami, taka jak: wycena nieruchomości; działalność ta może być prowadzona na własnej lub dzierżawionej nieruchomości lub na zlecenie, budowę obiektów, na użytek własny lub wynajem, zarządzanie nieruchomościami.

Kolejną sekcją pod względem liczebności podmiotów gospodarczych w powiecie jest sekcja C – przetwórstwo przemysłowe. Przez działalność wytwórczą rozumie się fizyczne lub chemiczne przetwarzanie surowców, materiałów lub półproduktów, w nowy wyrób. Surowce, materiały lub półprodukty podlegające przetworzeniu w tej sekcji są wynikiem działalności rolnej, leśnej, rybołówstwa, górnictwa lub innej działalności wytwórczej. Istotne zmiany, przeróbki, renowacje i przebudowy są również związane z działalnością wytwórczą. Jednostki klasyfikowane w ramach tej sekcji określane są jako zakłady przemysłowe, wytwórnie lub fabryki, które w swej działalności wykorzystują maszyny i urządzenia o napędzie mechanicznym. Również jednostki, które przetwarzają surowce i materiały w nowy wyrób ręcznie, w sposób chałupniczy lub jednostki wytwarzające i sprzedające wyroby w miejscu wytworzenia (np. piekarnie, zakłady krawieckie szyjące na zamówienie), są również włączone do niniejszej sekcji. Sekcja ta w latach 2011-2015 obejmowała od 628 do 665 podmiotów.

Piątą pod względem ilości podmiotów jest sekcja S i T. W latach 2011 – 2015 liczba podmiotów w tej sekcji wynosiła od 390 do 458 podmiotów. Sekcja S – pozostała działalność usługowa obejmuje: działalność organizacji członkowskich, naprawę komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego oraz działalność usługową pozostałą, gdzie indziej niesklasyfikowaną. Sekcja T – gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby. Sekcja ta obejmuje:

- działalność gospodarstw domowych zatrudniających personel do prac domowych, taki jak: pokojówki, kucharze, kelnerzy, służący, kamerdynerzy, praczki, ogrodnicy, portierzy, stajenni, kierowcy, dozorczy, guwernantki, opiekunki do dzieci, korepetytorzy, sekretarki itd. sekcja ta pozwala zatrudnionym pracownikom prowadzić działalność ich pracodawców poprzez spisy lub badania, nawet jeśli pracodawcą jest osoba fizyczna. Produkt wytworzony w wyniku tej działalności ulega konsumpcji przez gospodarstwo domowe,
- działalność gospodarstw domowych produkujących różnorodne wyroby na własne potrzeby; działalność ta obejmuje myślistwo, zbieractwo, hodowlę, budowę miejsc schronienia dla zwierząt oraz produkcję odzieży, a także innych wyrobów na własne potrzeby;
- działalność gospodarstw domowych świadczących różnorodne usługi na własne potrzeby. Działalność ta obejmuje gotowanie, nauczanie, opiekę nad członkami gospodarstwa domowego oraz inne usługi na własne potrzeby.

W sektorze publicznym najbardziej dominuje sekcja L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości), liczba podmiotów w tej sekcji przekracza 200 podmiotów. Drugą dominującą sekcją dla podmiotów gospodarczych z sektora publicznego jest sekcja P (edukacja), w ramach której liczba podmiotów gospodarczych przekracza 100 podmiotów. Sekcja O (administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) są trzecią sekcją pod względem liczby funkcjonujących w niej podmiotów. Ich liczba przekracza 20 podmiotów gospodarczych. Sekcje Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) i R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) charakteryzują się kilkunastoma podmiotami gospodarczymi.

Tabela 15 Podmioty gospodarcze – sektor publiczny w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	6722	6904	7071	7185	7349
sektor publiczny	417	416	421	422	425
w sekcji A	1	1	1	1	1
w sekcji B	0	0	0	0	0
w sekcji C	4	4	4	3	3
w sekcji D	0	1	0	0	0
w sekcji E	5	7	6	5	5
w sekcji F	4	6	7	8	8
w sekcji G	0	0	0	0	0
w sekcji H	2	2	2	2	2
w sekcji I	0	0	0	0	0
w sekcji J	2	2	2	2	2
w sekcji K	0	0	0	0	0

	2011	2012	2013	2014	2015
w sekcji L	215	211	214	218	222
w sekcji M	5	5	5	5	4
w sekcji N	0	0	0	0	0
w sekcji O	27	27	27	28	27
w sekcji P	125	119	121	116	116
w sekcji Q	12	16	17	17	17
w sekcji R	15	15	15	17	18
w sekcji S i T	0	0	0	0	0

Źródło: GUS

W sektorze prywatnym najbardziej dominuje sekcja G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), liczba podmiotów w tej sekcji waha się w okolicach 1 800 podmiotów gospodarczych. Kolejna sekcja w ujęciu ilości podmiotów to sekcja F (budownictwo), gdzie liczba podmiotów mieści się w przedziale 891-1 111. Następnie charakterystyczna pod względem liczbowym jest sekcja L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości), gdzie liczba podmiotów waha się w przedziale 669-710 podmiotów gospodarczych i charakteryzuje się tendencją wzrostową. Czwartą pod względem liczebności jest sekcja C (przetwórstwo przemysłowe). Liczba podmiotów w tej sekcji również wykazuje się tendencją wzrostową i waha się pomiędzy 624 a 659 podmiotów gospodarczych. Jako piątą można wskazać w sektorze prywatnym sekcję S i T (pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby). Liczba podmiotów w tych sekcjach wynosiła od 390 do 458. Tendencja wzrostowa w tych sekcjach utrzymywała się do 2014 roku, natomiast rok 2015 charakteryzował się spadkiem podmiotów w sekcji.

Tabela 16 Podmioty gospodarcze – sektor prywatny w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	6722	6904	7071	7185	7349
sektor prywatny	6305	6488	6650	6763	6896
w sekcji A	230	238	231	210	209
w sekcji B	5	5	5	5	6
w sekcji C	624	632	633	651	659
w sekcji D	10	10	11	12	11
w sekcji E	22	22	24	25	23
w sekcji F	887	928	973	1032	1103
w sekcji G	1800	1824	1827	1806	1791
w sekcji H	333	340	376	384	416
w sekcji I	159	168	166	161	164
w sekcji J	84	85	89	89	89
w sekcji K	163	160	167	160	154
w sekcji L	669	679	688	705	710
w sekcji M	333	346	369	371	381
w sekcji N	99	108	122	143	141
w sekcji O	16	16	16	16	16

	2011	2012	2013	2014	2015
w sekcji P	77	95	99	102	106
w sekcji Q	296	313	310	312	344
w sekcji R	108	108	112	115	116
w sekcji S i T	390	411	432	464	455

Źródło: GUS

1	Pierwsze miejsce pod względem liczebności podmiotów
2	Drugie miejsce pod względem liczebności podmiotów
3	Trzecie miejsce pod względem liczebności podmiotów
4	Czwarte miejsce pod względem liczebności podmiotów
5	Piąte miejsce pod względem liczebności podmiotów

2.3. Placówki edukacyjne

Jednym z ważnych zasobów rynku pracy są placówki edukacyjne na terenie danego rynku pracy. Obecny system kształcenia obejmuje cztery poziomy tj.: przedszkolny, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej, szkoły pomaturalnej lub wyższej. Ponadto na terenie powiatu znajdują się również instytucje szkolące, które umożliwiają kształcenie poza systemem szkolnictwa.

Tabela 17 Placówki wychowania przedszkolnego w latach 2011-2015

Placówki wychowania przedszkolnego				
2011	2012	2013	2014	2015
31	34	35	36	36
Oddziały				
102,99	107	117	113,30	114
Miejsca				
1 996	2 073	2 261	2 278	2 285
Liczba dzieci				
2 455	2 557	2 725	2 572	2 368

Źródło: GUS

Na terenie powiatu nowosolskiego znajduje się ponad 30 placówek wychowania przedszkolnego. Od lat prowadzone badania potwierdzają, że przedszkola znacznie poprawiają przygotowanie młodszych dzieci do wejścia w etap edukacji szkolnej. W placówkach tych znajduje się ponad 100 oddziałów. Należy zauważyć, że do przedszkola uczęszczają dzieci w wieku 2/3-5/6 lat w zależności od wprowadzania różnego wieku dla obowiązku szkolnego. Liczba miejsc w przedszkolach od 2011 roku powoli rośnie i zbliża się do 2 300 miejsc. Faktycznie wychowaniem przedszkolnym objętych było średnio ok. 2 500 dzieci rocznie. Najwyższa liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym była w roku 2013.

Tabela 18 Szkoły podstawowe w latach 2011-2015

Szkoły podstawowe				
2011	2012	2013	2014	2015
26	25	25	25	24
Oddziały				
259	257	254	275,7	295
Uczniowie				
5 066	4 951	4 950	5 391	5 788

Szkoły podstawowe				
2011	2012	2013	2014	2015
Absolwenci				
914	832	783	794	805

Źródło: GUS

W powiecie na koniec 2015 r. są 24 szkoły podstawowe, najwięcej ze względu na liczbę mieszkańców znajduje się w Nowej Soli. W obecnym systemie edukacji szkoła podstawowa obejmuje klasy od 1 do 6. Reforma systemu wprowadziła do szkół 6 latków. Jednakże reforma ta napotkała sprzeciw rodziców, którzy prowadzą działania do wycofania się z obowiązku szkolnego dla sześciolatków. Analizując dane z GUS można zauważyć, że rośnie liczba oddziałów w szkołach podstawowych. W roku 2011 było 259 oddziałów w 2015 już o 36 oddziałów więcej. Może to być podyktowane wprowadzeniem 6 latków do szkół.

Tabela 19 Gimnazja w latach 2011-2015

Gimnazja				
2011	2012	2013	2014	2015
15	15	15	15	15
Oddziały				
140	138	130	122	119
Uczniowie				
2 940	2 794	2 671	2 507	2 445
Absolwenci				
951	883	830	866	807

Źródło: GUS

Kolejnym etapem kształcenia po szkole podstawowej są gimnazja. W powiecie jest 15 gimnazjów. Gimnazjum obejmuje klasy od 1 do 3. Uczniowie po ukończeniu gimnazjum powinni rozpocząć kształcenie w szkole ponadgimnazjalnej, niestety nie zawsze się tak dzieje. Stąd też znaczną grupę wśród osób bezrobotnych bez kwalifikacji stanowią absolwenci gimnazjów.

W powiecie nowosolskim znajduje się jedno liceum ogólnokształcące, pięć szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat oraz jedna przez gminę Nowe Miasteczko i ośrodek szkolno-wychowawczy zajmujący się uczniami niepełnosprawnymi. Cztery ze szkół ponadgimnazjalnych znajdują się w mieście Nowa Sól, wynika to z największej liczby mieszkańców w całym powiecie, blisko połowa mieszkańców powiatu nowosolskiego to mieszkańcy Nowej Soli. Ponadto największe zasoby lokalowe również znajdują się od wielu lat na terenie Nowej Soli. Jedna placówka mieści się w Kożuchowie i jedna w Nowym Miasteczku. Funkcjonuje również poradnia psychologiczno – pedagogiczna zajmująca się problemami młodzieży.

Tabela 20 Wykaz szkół i placówek oświatowych na terenie powiatu nowosolskiego w 2015 r.

Lp.	Nazwa szkoły/placówki oświatowej	Adres
1.	Liceum Ogólnokształcące	67-100 Nowa Sól, ul. Gimnazjalna 9
2.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk”	67-100 Nowa Sól, ul. Witosza 25
3.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2	67-100 Nowa Sól, ul. Wrocławska 33a
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3	67-100 Nowa Sól, ul. Kościuszki 28
5.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4	67-100 Nowa Sól, ul. Wojska Polskiego 106
6.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 5	67-120 Kozuchów, ul. 22-go Lipca 5
7.	Zespół Szkół Nr 1 – prowadzona przez gminę Nowe Miasteczko	67-124 Nowe Miasteczko, Plac Strzelecki 4
8.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	67-100 Nowa Sól, ul. Arciszewskiego 13
9.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	67-100 Nowa Sól, ul. Piłsudskiego 65

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli Wydział Społeczny

W tabeli nr 21 przedstawiono liczbę oddziałów na przestrzeni lat 2011 – 2015 w poszczególnych szkołach ponadgimnazjalnych. Jak można zauważyć liczba oddziałów zmniejszyła się we wszystkich typach szkół na przestrzeni 5 lat. Ma to związek z występującym niżem demograficznym, preferencjami młodzieży w wyborze kierunku kształcenia. Ale również wpływają na to poziom kształcenia w danych placówkach, który pogarsza się ze względu na obniżenie progów punktowych przyjmowania uczniów do placówki w celu zwiększenia liczby uczniów w placówce oświatowej. Jest to związane ze sposobem finansowania placówek oświatowych. Subwencja oświatowa idzie za uczniem, wobec powyższego szkoły chcą pozyskać jak największą liczbę uczniów w celu zabezpieczenia odpowiedniego poziomu finansowania. Niestety niż demograficzny nadal będzie powodował zmniejszenie liczby uczniów w szkołach.

Tabela 21 Szkoły ponadgimnazjalne w latach 2011-2015

Szkoły ponadgimnazjalne					
Typy szkół	2011	2012	2013	2014	2015
Zasadnicze szkoły zawodowe	7	7	7	7	7
Licea ogólnokształcące	11	11	7	7	7
Szkoły średnie zawodowe, w tym:	8	8	7	6	6
<i>Licea profilowane</i>	1	1	0	0	0
<i>Technika</i>	7	7	7	6	6
Szkoły policealne	5	4	3	2	2
Oddziały					
Zasadnicze szkoły zawodowe	28	25	24	27	25

Szkoły ponadgimnazjalne					
Typy szkół	2011	2012	2013	2014	2015
Licea ogólnokształcące	41	39	36	34	34
Szkoły średnie zawodowe, w tym:	64	57	54	49	44
<i>Licea profilowane</i>	2	1	0	0	0
<i>Technika</i>	62	56	54	49	44
Szkoły policealne	9	7	6	4	4
Uczniowie					
Zasadnicze szkoły zawodowe	570	524	477	515	479
Licea ogólnokształcące	1 196	1 139	1 097	963	972
Szkoły średnie zawodowe, w tym:	1 615	1 430	1 273	1 188	1 066
<i>Licea profilowane</i>	49	24	0	0	0
<i>Technika</i>	1 566	1 406	1 273	1 188	1 066
Szkoły policealne	259	216	179	105	103
Absolwenci					
Zasadnicze szkoły zawodowe	164	177	174	94	143
Licea ogólnokształcące	323	384	363	311	292
Szkoły średnie zawodowe, w tym:	333	369	304	293	313
<i>Licea profilowane</i>	28	24	24	0	0
<i>Technika</i>	305	345	280	293	313
Szkoły policealne	79	84	44	68	33

Źródło: GUS

Licea profilowane powstały po reformie oświaty wprowadzającej m.in. gimnazja. Niestety szkoły te poza wiadomościami nie dawały bezpośrednio kwalifikacji zawodowych, młodzież nie kończyła szkoły egzaminem potwierdzającym nabycie stosownych kwalifikacji zawodowych. Wraz z upływem czasu cieszyły się one coraz mniejszym zainteresowaniem, gdyż nie poprawiają one uczniom sytuacji na rynku pracy. W ostatnich trzech latach nie utworzono ani jednego oddziału w liceach profilowanych w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nowosolskiego.

Dla osób niepełnosprawnych wymagających szczególnego procesu kształcenia umożliwiono kształcenie w specjalnej szkole zawodowej, w ramach której prowadzone są 3 oddziały. Szkoła jest prowadzona przez powiat nowosolski w ramach Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Nowej Soli.

Tabela 22 Specjalne szkoły zawodowe dla młodzieży w latach 2011-2015

Specjalne szkoły zawodowe dla młodzieży					Oddziały					Uczniowie				
2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	25	21	15	16	15

Źródło: GUS

Niestety ze względu na niż demograficzny oraz odpływ części młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych w innych powiatach liczba oddziałów we wszystkich typach szkół maleje. Największe spadki dotyczą szkół średnich oraz techników. W 2011 w szkołach średnich zawodowych były 64 oddziały, a w 2015 już tylko 44. W technikach w 2011 były 62 oddziały, a w 2015 zostały 44 oddziały. Sytuacja taka, przy poprawiającej się koniunkturze gospodarczej i powstawaniu nowych miejsc pracy może spowodować, że na terenie powiatu nowosolskiego będzie trudno znaleźć pracowników.

Istniejąca sieć szkół ponadgimnazjalnych w obecnym układzie lokalowym pozwala na kształcenie kilku tysięcy uczniów, w tym młodzieży i dorosłych. Jest to zasób umożliwiający przygotowanie potrzebnych zakładom pracy kadr pracowniczych zgodnie z ich zapotrzebowaniem. Ważne jest by istniejące szkoły dostosowywały kierunki kształcenia do potrzeb rynku pracy, systematycznie podnosiły poziom kształcenia, rozwijały swoją bazę dydaktyczną oraz nawiązywały ścisłą współpracę z zakładami pracy przy kształceniu kierunkowym pod potrzeby pracodawców. W najbliższym czasie powiat szykuje się do restrukturyzacji placówek oświatowych oraz poprawienia baz dydaktycznych poprzez środki z Unii Europejskiej.

Obok placówek oświatowych zmianą lub podwyższaniem kwalifikacji zawodowych, bądź też poszerzeniem umiejętności zajmują się również instytucje szkolące. Poniżej przedstawione są najważniejsze z nich wpisane do Rejestru Instytucji Szkolących, do Rejestru Ośrodków Kształcenia Kierowców oraz kilka ważniejszych oddziałów, instytucji których siedziba główna znajduje się w innym mieście ale oddział realizuje zadania na terenie powiatu. Niestety nie ma jednolitego rejestru w którym można zweryfikować dane wszystkich jednostek kształcących na terenie powiatu (instytucji szkoleniowych). W obu wyżej wymienionych rejestrach znajdują się tylko określone grupy, w pierwszym takie placówki, które zamierzają kształcić osoby bezrobotne ubiegając się o zlecenie w ramach środków publicznych, w drugim znajdują się tylko instytucje kształcące kierowców. Poniższa tabela została uzupełniona również o placówki, które funkcjonują na terenie powiatu i znane są urzędowi pracy.

Tabela 23 Instytucje szkoleniowe w powiecie nowosolskim

Lp.	Nazwa instytucji	Siedziba
1.	EMAT HRC Elżbieta Matysiak Centrum Kształcenia Kadr	oddział Nowa Sól
2.	Europejskie Centrum Rozwoju Lokalnego	Nowe Miasteczko
3.	Fundacja Inicjowania Rozwoju Społecznego	oddział Nowa Sól
4.	Fundacja "Porozumienie Wzgórz Dalkowskich"	Nowe Miasteczko
5.	Kształcenie Operatorów Sprzętu Technicznego	Nowe Miasteczko
6.	Stowarzyszenie Ekologiczno-Przyrodnicze Konradowo-Zakęcie	Konradowo

Lp.	Nazwa instytucji	Siedziba
7.	TransLingua Agnieszka Szynder	Nowa Sól
8.	WoMa Solution Wojciech Mączyński	Nowa Sól
9.	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze	oddział Nowa Sól

Źródło: Rejestr Instytucji Szkoleniowych

Istnieje również na terenie powiatu sieć ośrodków szkolenia kierowców, które między innymi mają możliwość kształcenia kierowców zawodowych.

Tabela 24 Ośrodki szkolenia kierowców w powiecie nowosolskim

Lp.	Nazwa	Miejscowość	Zakres prowadzonego szkolenia
1.	Ośrodek Szkolenia Kierowców „AURA” Józef Dysiewicz	Nowa Sól	kat. A1, A2, A, B
2.	Ośrodek Szkolenia Kierowców Stanisław Łabędź	Nowa Sól	kat. A, AM, B, C, D, BE, CE, DE
3.	Ośrodek Szkolenia Kierowców ATUT” Ewa Sebastianowicz	Nowa Sól	kat. A1, A, B
4.	Piotr Mianowany Serwis M&M Import-Usługi	Kolsko	kat. A2, A, B, B+E
5.	OSK „FORMUŁA” Mariusz Zając	Nowa Sól	kat. B
6.	Wiesław Jakubowski Szkoła Nauki Jazdy „REFLEKS”	Nowa Sól	kat. B
7.	Wojciech Bącał Ośrodek Szkolenia Kierowców	Koźuchów	kat. B
8.	Wojciech Jurdeczka Ośrodek kształcenia kierowców „KASIA”	Nowa Sól	kat. A1, A2, A, B1, B, B+E, C, C+E, D
9.	Ośrodek Szkolenia Kierowców „SIKES” Łukasz Sikora	Nowe Miasteczko	kat. B
10.	Ośrodek Szkolenia Kierowców „PLUS” Andrzej Szydźiak	Nowa Sól	kat. B
11.	Ośrodek Szkolenia Kierowców „DRIVER” Daniel Wawryk	Koźuchów	kat. B
12.	Ośrodek Szkolenia Kierowców „Monika” Monika Rychlik	Nowa Sól	kat. B

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli

Istniejąca baza edukacyjna w powiecie pozwala na wielostopniowe kształcenie dzieci i młodzieży już od wieku przedszkolnego. Liczba miejsc w przedszkolach niestety nadal jest nie wystarczająca, w szczególności w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich. Brak możliwości przeniesienia opieki nad dziećmi przez wyspecjalizowane placówki ogranicza często rodzicom dostęp do rynku pracy. Sieć szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych funkcjonuje na zasobach lokalowych

umożliwiających przyjęcie większej liczby uczniów niż obecnie uczęszczających do szkoły. Utrzymanie placówek oświatowych na wysokim poziomie poprzez dbałość o zaplecze techniczne szkół oraz poziom wiedzy i zaangażowania kadry nauczycielskiej przyczynić się może do lepszego kształcenia młodzieży. Ważnym jest by szkoły ponadgimnazjalne współuczestniczyły w rynku pracy poprzez dostosowywanie swojej oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy. Dobrą praktyką w tym zakresie jest dialog z pracodawcami oraz nawiązywanie ścisłej współpracy branżowej. Potwierdzeniem tego kierunku działań jest podpisywanie przez szkoły umów partnerskich z zakładami pracy.

Dostępna sieć placówek oświatowych i instytucji szkoleniowych umożliwia osobom dorosłym uzupełnienie kształcenia lub jego zmianę w celu dostosowania się do potrzeb rynku pracy. Dostępne są różne formy kształcenia zarówno szkoły zaoczne czy wieczorowe, jak i kształcenie w formie kursów i szkoleń. Należy też wskazać bliskość szkół wyższych tj. Uniwersytet Zielonogórski oraz dobre połączenia komunikacyjne z ośrodkami akademickimi takimi jak Poznań i Wrocław. Tak rozbudowana sieć instytucji zajmujących się kształceniem zasobów ludzkich jest bardzo ważnym elementem rynku pracy.

2.4. Zasoby ludzkie powiatu nowosolskiego

Struktura ludności w powiecie

Liczba mieszkańców powiatu nowosolskiego wg stanu na dzień 31.12.2015 r. wyniosła 87 339 osób, w tym 44 829 kobiet, co stanowi 51,33 % ogółu mieszkańców powiatu.

Tabela 25 Ludność powiatu w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	88 062	87 984	87 727	87 524	87 339
mężczyźni	42 837	42 803	42 639	42 574	42 510
kobiety	45 225	45 181	45 088	44 950	44 829

Źródło: GUS

Analizując dane pod względem płci można zauważyć, że kobiety w powiecie nowosolskim delikatnie dominują ilościową nad mężczyznami. Wskaźnik procentowy udziału kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu waha się w przedziale 51,3%-51,4%.

Tabela 26 Ludność powiatu w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	100	100	100	100	100
mężczyźni	48,64	48,64	48,60	48,64	48,67
kobiety	51,36	51,36	51,40	51,36	51,33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Charakteryzując mieszkańców pod względem miejsca zamieszkania należy stwierdzić, że znaczna ich większość zamieszkuje w miastach. Przypomnijmy w powiecie nowosolskim status miejski

posiadają takie miejscowości jak Nowa Sól, Kozuchów, Bytom Odrzański oraz Nowe Miasteczko. Poniżej przedstawiono dane z uwzględnieniem danych meldunkowych oraz faktycznego miejsca zamieszkania. W przypadku osób mieszkających w mieście przeważają kobiety 29 449 tj. 52,25% (wyliczenie dla zamieszkujących faktycznie w 2015 r.) ogólnej liczby zamieszkujących w mieście w 2015 r. Na terenach wiejskich występuje większa równowaga gdyż kobiety zamieszkujące tereny wiejskie w 2015 r. to 15 380 i stanowią one 49,65 % ogólnej liczby zamieszkujących faktycznie tereny wiejskie.

Tabela 27 Ludność powiatu w latach 2011-2015 wg miejsca zameldowania i płci

faktyczne miejsce zamieszkania					
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	88 062	87 984	87 727	87 524	87 339
mężczyźni	42 837	42 803	42 639	42 574	42 510
kobiety	45 225	45 181	45 088	44 950	44 829
w miastach					
faktyczne miejsce zamieszkania					
ogółem	57 353	57 098	56 800	56 599	56 360
mężczyźni	27 437	27 340	27 137	27 000	26 911
kobiety	29 916	29 758	29 663	29 599	29 449
na wsi					
faktyczne miejsce zamieszkania					
ogółem	30 709	30 886	30 927	30 925	30 979
mężczyźni	15 400	15 463	15 502	15 574	15 599
kobiety	15 309	15 423	15 425	15 351	15 380

Źródło: GUS

Poniżej przedstawione zostały dane na temat ludności z uwzględnieniem podziału na grupy wiekowe. Grupy wiekowe zostały podzielone na pięcioletnie okresy. W tabeli zaznaczono kolorem różowym, których liczebność wyniosła co najmniej 6000 osób ale nie przekroczyła 7000 osób oraz kolorem fioletowym grupy, których liczebność wyniosła powyżej 7000 osób. Liczebność powyżej 6000 osób wystąpiła w grupach wiekowych 20-24 (2011 i 2012); 25-29 (2013-2015); 35-39 (2011-2014); 50-54 (2011-2012); 55-59 (2014-2015); 60-64 (2011-2015). Grupy wiekowe, które liczyły powyżej 7000 osób to: 25-29 (2011-2012); 30-34 (2011-2015); 35-39 (2015) oraz 55-59 (2011-2013). Jak można zauważyć, w większości były to kategorie wiekowe mieszczące się w kategorii wieku produkcyjnego. Przedstawiona poniżej tabela pozwoli na przeanalizowanie napływu poszczególnych grup wiekowych w ostatnich pięciu latach. Należy zauważyć, że rośnie liczba osób powyżej 60 roku życia, jednocześnie maleje liczba dzieci i młodzieży oraz widoczny jest spadek w grupie wiekowej 25-29 oraz 30-34 (2014-2015). Wskazuje to na proces starzenia się społeczeństwa. Wyż demograficzny będzie przesuwiał się w kierunku wieku poprodukcyjnego a wchodzący na rynek pracy niż demograficzny spowoduje trudności w pozyskiwaniu pracowników oraz problemy z systemem

emerytalno-rentowym. Dane te potwierdzą się w prognozie ludności powiatu w dalszej części niniejszego dokumentu.

Tabela 28 Ludność powiatu w latach 2011-2015 wg grup wiekowych

	2011			2012			2013			2014			2015		
	O	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K
0-4	4 995	2 526	2 469	4 889	2 500	2 389	4 693	2 396	2 297	4 467	2 291	2 176	4 266	2 207	2 059
5-9	4 340	2 232	2 108	4 520	2 335	2 185	4 692	2 395	2 297	4 892	2 499	2 393	4 970	2 525	2 445
10-14	4 590	2 364	2 226	4 418	2 247	2 171	4 265	2 200	2 065	4 175	2 126	2 049	4 217	2 151	2 066
15-19	5 476	2 752	2 724	5 287	2 653	2 634	5 122	2 573	2 549	4 833	2 488	2 345	4 608	2 412	2 196
20-24	6 065	3 081	2 984	6 012	3 069	2 943	5 876	2 982	2 894	5 838	2 960	2 878	5 688	2 867	2 821
25-29	7 459	3 814	3 645	7 057	3 589	3 468	6 684	3 415	3 269	6 354	3 252	3 102	6 146	3 140	3 006
30-34	7 284	3 775	3 509	7 434	3 846	3 588	7 540	3 910	3 630	7 452	3 821	3 631	7 369	3 768	3 601
35-39	6 353	3 300	3 053	6 504	3 378	3 126	6 732	3 465	3 267	6 992	3 614	3 378	7 035	3 641	3 394
40-44	5 122	2 586	2 536	5 323	2 722	2 601	5 471	2 795	2 676	5 651	2 931	2 720	5 948	3 075	2 873
45-49	5 114	2 582	2 532	5 011	2 500	2 511	4 966	2 524	2 442	4 926	2 482	2 444	4 972	2 523	2 449
50-54	6 715	3 302	3 413	6 231	3 100	3 131	5 816	2 864	2 952	5 469	2 706	2 763	5 251	2 647	2 604
55-59	7 150	3 403	3 747	7 207	3 421	3 786	7 085	3 355	3 730	6 961	3 305	3 656	6 693	3 184	3 509
60-64	6 295	3 022	3 273	6 486	3 086	3 400	6 576	3 099	3 477	6 623	3 111	3 512	6 688	3 085	3 603
65-69	3 013	1 333	1 680	3 569	1 612	1 957	4 189	1 916	2 273	4 844	2 231	2 613	5 442	2 531	2 911
70-74	2 646	1 067	1 579	2 498	1 011	1 487	2 475	1 014	1 461	2 427	1 000	1 427	2 346	974	1 372
75-79	2 446	845	1 601	2 440	848	1 592	2 357	827	1 530	2 316	831	1 485	2 303	850	1 453
80-84	1 812	556	1 256	1 820	567	1 253	1 835	582	1 253	1 863	588	1 275	1 859	562	1 297
85 +	1 187	297	890	1 278	319	959	1 353	327	1 026	1 441	338	1 103	1 538	368	1 170

Źródło: GUS

Opracowując program obejmujący problematykę rynku pracy nie można zapomnieć o migracjach. Największe ruchy odnotowane w migracjach dotyczące ruchu wewnętrznego. Około 1000-1100 osób przemieszcza się w ruchu międzygminnym wymeldowując się przy jednoczesnej liczbie zameldowań wahających się w przedziale od 800-900 zameldowań. Stąd saldo migracji waha się od -131 do -202. Największe ujemne saldo migracji w latach 2011-2015 dotyczyło 2013 roku. Migracje zagraniczne dotyczą znacznie mniejszej grupy osób. Ich liczba w latach 2011 i 2014 nie przekroczyła 20 osób, a w w latach 2012 i 2013 liczyła ok. 40 wymeldowań. Jednocześnie zameldowania z zagranicy osiągały poziom pomiędzy 20-40 zameldowaniami rocznie w latach 2011-2014. Saldo migracji zagranicznych osiągnęło wskaźnik plusowy w latach 2011, 2012 i 2014. Jedynie w 2013 saldo migracji zagranicznych osiągnęło wskaźnik minusowy. To mogłoby wskazywać na zatrzymanie odpływu mieszkańców za granicę, jednakże należy pamiętać, że dane te są generowane w oparciu o dane meldunkowe, a wielu mieszkańców wyjeżdża nie dopełniając formalności meldunkowych.

Tabela 29 Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
zameldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	900	936	869	822	822
mężczyźni	413	443	412	398	370
kobiety	487	493	457	424	452
zameldowania z zagranicy					
ogółem	32	41	29	22	0
mężczyźni	11	25	16	12	0
kobiety	21	16	13	10	0
wymeldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	1 085	1 067	1 071	1 018	976
mężczyźni	499	499	489	468	416
kobiety	586	568	582	550	560
wymeldowania za granicę					
ogółem	14	39	41	19	0
mężczyźni	8	18	16	13	0
kobiety	6	21	25	6	0
saldo migracji wewnętrznych					
ogółem	-185	-131	-202	-196	-154
mężczyźni	-86	-56	-77	-70	-46
kobiety	-99	-75	-125	-126	-108
saldo migracji zagranicznych					
ogółem	18	2	-12	3	0
mężczyźni	3	7	0	-1	0
kobiety	15	-5	-12	4	0

Źródło: GUS

Tabela 30 Migracje na pobyt stały gminne wg typu i kierunku w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
zameldowania ogółem	932	977	898	844	822
zameldowania z miast	528	573	490	483	509
zameldowania ze wsi	372	363	379	339	313
zameldowania z zagranicy	32	41	29	22	0
wymeldowania ogółem	1 099	1 106	1 112	1 037	976
wymeldowania do miast	592	574	617	570	629
wymeldowania na wieś	493	493	454	448	347
wymeldowania za granicę	14	39	41	19	0
saldo migracji ogółem	-167	-129	-214	-193	-154

Źródło: GUS

Tabela 31 Migracje na pobyt stały między powiatowe wg typu, kierunku i płci migrantów w latach 2011-2015 w powiecie nowosolskim

	2011	2012	2013	2014	2015
zameldowania ogółem					
ogółem	388	364	361	368	372
mężczyźni	175	167	168	176	179
kobiety	213	197	193	192	193
zameldowania z miast					
ogółem	221	230	210	219	238
mężczyźni	107	113	104	113	117
kobiety	114	117	106	106	121
zameldowania ze wsi					
ogółem	167	134	151	149	134
mężczyźni	68	54	64	63	62
kobiety	99	80	87	86	72
wymeldowania ogółem					
ogółem	573	495	563	564	526
mężczyźni	261	223	245	246	225
kobiety	312	272	318	318	301
wymeldowania do miast					
ogółem	366	334	369	365	400
mężczyźni	163	147	162	163	175
kobiety	203	187	207	202	225
wymeldowania na wieś					
ogółem	207	161	194	199	126
mężczyźni	98	76	83	83	50
kobiety	109	85	111	116	76
Saldo migracji ogółem	-185	-131	-202	-196	-154

Źródło: GUS

Próbując opisać ludność powiatu nowosolskiego należy zwrócić uwagę na przyrost naturalny. Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie. W ostatnich pięciu latach przyrost naturalny ma wynik dodatni tylko w 2011 i 2012 roku. Rok 2013 i 2015 charakteryzują się wysokim wskaźnikiem minusowym bo odpowiednio -95 i -94. Rok 2014 obejmował wskaźnik -24. Jeżeli przyrost naturalny nadal będzie minusowy, to zjawisko zmniejszania liczby mieszkańców w powiecie nowosolskim będzie nadal zauważalne. Bo obok minusowego przyrostu, występują migracje oraz nie rejestrowany odpływ mieszkańców (bez zgłoszeń zmiany miejsca zamieszkania).

Tabela 32 Przyrost naturalny w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	59	67	- 95	- 24	- 94
mężczyźni	- 21	38	- 98	- 9	- 60
kobiety	80	29	3	- 15	- 34

Źródło: GUS

Analizując zasoby ludzkie powiatu nowosolskiego należy również zwrócić uwagę na prognozy ludności opracowane przez Główny Urząd Statystyczny. Z przedstawionych poniżej danych wynika, że powiat nowosolski w latach 2016-2050 straci 13 923 mieszkańców. Początkowo będzie wyższy wskaźnik udziału kobiet w grupie mieszkańców aniżeli mężczyzn. W 2016 wyniesie on 51,19% i będzie sukcesywnie spadał i od 2040 roku udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców wyniesie poniżej 50% tj. 49,97% i nadal będzie spadał.

Prognoza zmniejszenia liczby mieszkańców w związku z niskim poziomem przyrostu naturalnego będzie wskazywała na powolny proces starzenia i konieczność zmierzenia się z obciążeniami społecznymi wynikającymi z takiej sytuacji demograficznej m.in. zwiększone koszty utrzymania systemu emerytalnego w stosunku na jednego pracującego.

Tabela 33 Prognoza ludności wg płci i wieku w powiecie nowosolskim w latach 2016-2050

	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
ogółem	87 022	85 961	84 442	82 628	80 489	78 095	75 596	73 099
0-14	13 461	13 181	11 889	10 978	10 291	9 772	9 469	9 186
15-59	52 844	50 039	48 898	47 579	45 115	41 531	37 587	34 695
60+	20 717	22 741	23 655	24 071	25 083	26 792	28 540	29 218
15-64	59 560	56 413	53 752	52 136	50 526	47 884	44 135	40 121
65+	14 001	16 367	18 801	19 514	19 672	20 439	21 992	23 792
75+	5 578	5 379	7 322	9 534	11 137	11 245	11 050	11 704
80+	3 370	3 429	3 261	4 812	6 471	7 565	7 477	7 344
85+	1 559	1 739	1 785	1 706	2 787	3 859	4 493	4 382
mężczyźni	42 473	42 167	41 641	40 924	40 042	39 068	38 074	37 093

0-14	6 893	6 761	6 136	5 680	5 323	5 055	4 898	4 756
15-59	26 899	25 743	25 338	24 817	23 658	21 909	19 965	18 535
60+	8 681	9 663	10 167	10 427	11 061	12 104	13 211	13 802
15-64	30 011	28 713	27 700	27 086	26 420	25 167	23 324	21 351
65+	5 569	6 693	7 805	8 158	8 299	8 846	9 852	10 986
75+	1 796	1 795	2 737	3 612	4 237	4 326	4 373	4 897
80+	965	1 034	1 027	1 699	2 291	2 697	2 725	2 805
85+	395	457	495	489	905	1 248	1 473	1 497
kobiety	44 549	43 794	42 801	41 704	40 447	39 027	37 522	36 006
0-14	6 568	6 420	5 753	5 298	4 968	4 717	4 571	4 430
15-59	25 945	24 296	23 560	22 762	21 457	19 622	17 622	16 160
60+	12 036	13 078	13 488	13 644	14 022	14 688	15 329	15 416
15-64	29 549	27 700	26 052	25 050	24 106	22 717	20 811	18 770
65+	8 432	9 674	10 996	11 356	11 373	11 593	12 140	12 806
75+	3 782	3 584	4 585	5 922	6 900	6 919	6 677	6 807
80+	2 405	2 395	2 234	3 113	4 180	4 868	4 752	4 539
85+	1 164	1 282	1 290	1 217	1 882	2 611	3 020	2 885

Źródło: GUS

Prognoza ludności w ujęciu miejsca zamieszkania wskazuje, że w latach 2016-2050 zwiększy się udział mieszkańców wsi w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w powiecie nowosolskim. Wskaźnik ten będzie w 2016 wynosił 35,78%, a w 2050 osiągnie poziom 42,47% wg prognoz GUS. Zjawisko jest to związane m.in. z powstawaniem tzw. „sypialni” w okolicach uprzemysłowionych i zurbanizowanych terenów. Zjawisko to od lat obserwowane w innych większych miejscowościach również będzie coraz bardziej widoczne w naszym powiecie. Powstawanie tzw. „sypialni” dla miast związane jest z potrzebą w zakresie posiadania domu, poprawienia walorów mieszkaniowych z hałaśliwego i zakurzonego miasta, na ciszę i spokój wiejski. Takie zjawisko może pociągnąć za sobą możliwość rozwoju gmin sąsiadujących z większymi ośrodkami miejskimi i terenami uprzemysłowionymi.

Tabela 34 Prognoza ludności wg miejsca zamieszkania w powiecie nowosolskim w latach 2016-2050

prognoza na rok	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
miasto								
ogółem	55 883	54 578	52 808	50 880	48 793	46 570	44 297	42 056
0-14	8 103	7 847	6 914	6 239	5 755	5 375	5 126	4 876
15-59	33 287	30 925	29 730	28 511	26 655	24 018	21 202	19 145
60+	14 493	15 806	16 164	16 130	16 383	17 177	17 969	18 035
15-64	37 836	35 217	32 821	31 327	29 900	27 924	25 178	22 305
65+	9 944	11 514	13 073	13 314	13 138	13 271	13 993	14 875
75+	4 008	3 906	5 281	6 738	7 766	7 665	7 321	7 481
80+	2 391	2 503	2 399	3 499	4 598	5 301	5 096	4 846

85+	1 103	1 250	1 329	1 273	2 046	2 762	3 164	2 984
Wieś								
ogółem	31 139	31 383	31 634	31 748	31 696	31 525	31 299	31 043
0-14	5 358	5 334	4 975	4 739	4 536	4 397	4 343	4 310
15-59	19 557	19 114	19 168	19 068	18 460	17 513	16 385	15 550
60+	6 224	6 935	7 491	7 941	8 700	9 615	10 571	11 183
15-64	21 724	21 196	20 931	20 809	20 626	19 960	18 957	17 816
65+	4 057	4 853	5 728	6 200	6 534	7 168	7 999	8 917
75+	1 570	1 473	2 041	2 796	3 371	3 580	3 729	4 223
80+	979	926	862	1 313	1 873	2 264	2 381	2 498
85+	456	489	456	433	741	1 097	1 329	1 398

Źródło: GUS

Z tabeli dotyczącej przedstawienia struktury ludności według wieku związanego z ich aktywnością zawodową wynika, że najwięcej mieszkańców znajduje się w wieku produkcyjnym i ich liczba kształtuje się w badanym okresie zmalała z 56 546 osób do 54 166 osób, tj. mniej o 2 380 osób. Zmniejszyła się również liczba osób w wieku przedprodukcyjnym liczba mieszkańców na tej samej przestrzeni czasowej i kształtuje się od 17 139 mieszkańców w 2011 roku do 16 082 mieszkańców w 2015 r., tj. mniej o 1 057 mieszkańców. Rośnie natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. I tak w 2011 liczba ich wynosiła 14 377 mieszkańców, a w 2015 17 091 mieszkańców, tj. 2 714 osób. Dane te wskazują na proces starzenia się społeczeństwa.

Tabela 35 Ludność powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 wg wieku dot. aktywności zawodowej

	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem					
ogółem	88 062	87 984	87 727	87 524	87 339
mężczyźni	42 837	42 803	42 639	42 574	42 510
kobiety	45 225	45 181	45 088	44 950	44 829
w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)					
ogółem	17 139	16 857	16 567	16 320	16 082
mężczyźni	8 721	8 605	8 486	8 385	8 272
kobiety	8 418	8 252	8 081	7 935	7 810
w wieku produkcyjnym					
ogółem	56 546	56 122	55 474	54 801	54 166
mężczyźni	30 018	29 841	29 487	29 201	28 953
kobiety	26 528	26 281	25 987	25 600	25 213
w wieku poprodukcyjnym					
ogółem	14 377	15 005	15 686	16 403	17 091
mężczyźni	4 098	4 357	4 666	4 988	5 285
kobiety	10 279	10 648	11 020	11 415	11 806

Źródło: GUS

Analizując wzrosty i spadki w poszczególnych kategoriach wiekowych można zauważyć, że w grupie w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym występuje zmniejszenie liczby osób i wskaźniki są minusowe. Występujący niż demograficzny oraz proces starzenia się społeczeństwa pokazuje, że znacząco zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Blisko o 400 osób rocznie zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 36 Zmiany w liczbie ludności powiatu w latach 2011-2015 wg wieku dot. aktywności zawodowej

	2012	2013	2014	2015
ogółem	-78	-257	-203	-185
mężczyźni	-34	-164	-65	-64
kobiety	-44	-93	-138	-121
w wieku przedprodukcyjnym				
ogółem	-282	-290	-247	-238
mężczyźni	-116	-119	-101	-113
kobiety	-166	-171	-146	-125
w wieku produkcyjnym				
ogółem	-424	-648	-673	-635
mężczyźni	-177	-354	-286	-248
kobiety	-247	-294	-387	-387
w wieku poprodukcyjnym				
ogółem	628	681	717	688
mężczyźni	259	309	322	297
kobiety	369	372	395	391

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Badając udział grupy w wieku produkcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców powiatu nowosolskiego należy stwierdzić, że około 62% osób znajduje się w wieku odpowiednim do podejmowania aktywności zawodowej. Wskaźnik ten charakteryzuje się tendencją spadkową. W 2011 wskaźnik ten przekraczał 64%.

Tabela 37 Udział % osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
w wieku przedprodukcyjnym	19,5	19,2	18,9	18,6	18,4
w wieku produkcyjnym	64,2	63,8	63,2	62,6	62,0
w wieku poprodukcyjnym	16,3	17,1	17,9	18,7	19,6

Źródło: GUS

Dane dotyczące ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym pozwalają wyliczyć wskaźnik obciążenia demograficznego. Z danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że rośnie obciążenie ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 pracowników w wieku produkcyjnym i na przełomie 5 lat zwiększył się o 6,2 punktu procentowego. Wskazuje to na proces starzenia się społeczeństwa. Wysoki jest też wskaźnik obciążenia ludności w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) i wynosi on ponad 55%. W roku 2015 przekroczył 60%. Największy jednakże jest wskaźnik obciążenia grupy osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i z roku na rok rośnie. Na przestrzeni pięciu lat wzrósł o 22,4 punktu procentowego.

Tabela 38 Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2011-2015 dla mieszkańców powiatu nowosolskiego

	2011	2012	2013	2014	2015
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,7	56,8	58,1	59,7	61,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	83,9	89,0	94,7	100,5	106,3
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,4	26,7	28,3	29,9	31,6

Źródło: GUS

Prognoza ludności na lata 2015-2035 potwierdza zjawisko zmniejszania się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz zwiększanie się liczby w wieku poprodukcyjnym. Największe zmniejszenie wystąpi w grupie osób w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni lat 2016-2050 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszy się o 4 941 osób, a w wieku produkcyjnym zmniejszy się o 13 989 osób (w tym: mobilny o 13 705 osób, niemobilny o 284 osoby). W grupie tej zmniejszenie przeważająco będzie dotyczyć mężczyzn. Liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym spadnie o 7 603 osoby, natomiast kobiet o 6 386 osób. W przypadku mężczyzn w wieku produkcyjnym spadek nastąpi zarówno w grupie mobilnej i niemobilnej (odpowiednio mniej o 6 652 osoby i mniej o 951 osób). Natomiast w przypadku kobiet zmniejszenie dotyczyć będzie podgrupy mobilnej, a podgrupa niemobilna charakteryzować się będzie zwiększeniem (odpowiednio mniej o 7 053 osoby i więcej o 667 osób). Grupa w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni lat 2016-2050 zwiększy się o 5 007 osób. Dominować w grupie poprodukcyjnej nadal będą mężczyźni i głównie to mężczyźni będą powodować poszerzenie grupy w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni o 4 711 osób więcej, kobiety o 296 osób więcej). Prognozy te potwierdzają proces starzenia się społeczeństwa oraz zwiększanie się wskaźnika obciążenia demograficznego.

Tabela 39 Prognoza ludności na lata 2016-2050 w powiecie nowosolskim wg płci i funkcjonalnych grup wieku

	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
ogółem	87 022	85 961	84 442	82 628	80 489	78 095	75 596	73 099
przedprodukcyjny	16 053	15 706	14 895	13 436	12 629	11 946	11 479	11 112
produkcyjny, w tym:	54 670	52 879	50 862	50 316	49 420	47 971	44 693	40 681

mobilny	33 822	31 756	28 654	25 916	23 701	22 031	20 999	20 117
niemobilny	20 848	21 123	22 208	24 400	25 719	25 940	23 694	20 564
poprodukcyjny	16 299	17 376	18 685	18 876	18 440	18 178	19 424	21 306
mężczyźni	42 473	42 167	41 641	40 924	40 042	39 068	38 074	37 093
przedprodukcyjny	8 251	8 097	7 686	6 951	6 544	6 190	5 948	5 763
produkcyjny, w tym:	29 213	28 510	27 178	26 673	26 094	25 189	23 600	21 610
mobilny	17 409	16 392	14 902	13 591	12 515	11 728	11 193	10 757
niemobilny	11 804	12 118	12 276	13 082	13 579	13 461	12 407	10 853
poprodukcyjny	5 009	5 560	6 777	7 300	7 404	7 689	8 526	9 720
kobiety	44 549	43 794	42 801	41 704	40 447	39 027	37 522	36 006
przedprodukcyjny	7 802	7 609	7 209	6 485	6 085	5 756	5 531	5 349
produkcyjny, w tym:	25 457	24 369	23 684	23 643	23 326	22 782	21 093	19 071
mobilny	16 413	15 364	13 752	12 325	11 186	10 303	9 806	9 360
niemobilny	9 044	9 005	9 932	11 318	12 140	12 479	11 287	9 711
poprodukcyjny	11 290	11 816	11 908	11 576	11 036	10 489	10 898	11 586

Źródło: GUS

Poniżej przedstawiono prognozę ludności na lata 2016-2050 w ujęciu na miejsce zamieszkania w odniesieniu do grup wiekowych. Największy odpływ osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym dotyczyć będzie mieszkańców miast. Według prognoz zwiększy się liczba osób w wieku poprodukcyjnym głównie zamieszkująca tereny wiejskie. Osoby w wieku poprodukcyjnym zamieszkujące w mieście zwiększą się o 1 793 osoby, natomiast zamieszkujące wieś o 3 214 osób.

Tabela 40 Prognoza ludności na lata 2016-2050 w powiecie nowosolskim wg miejsca zamieszkania i funkcjonalnych grup wieku

	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
ogółem	87 022	85 961	84 442	82 628	80 489	78 095	75 596	73 099
przedprodukcyjny	16 053	15 706	14 895	13 436	12 629	11 946	11 479	11 112
produkcyjny, w tym:	54 670	52 879	50 862	50 316	49 420	47 971	44 693	40 681
mobilny	33 822	31 756	28 654	25 916	23 701	22 031	20 999	20 117
niemobilny	20 848	21 123	22 208	24 400	25 719	25 940	23 694	20 564
poprodukcyjny	16 299	17 376	18 685	18 876	18 440	18 178	19 424	21 306
miasto	55 883	54 578	41 641	50 800	48 793	46 570	44 297	42 056
przedprodukcyjny	9 634	9 325	7 686	7 643	7 065	6 572	6 213	5 897
produkcyjny, w tym:	34 678	32 988	27 178	30 289	29 351	28 100	25 684	22 795
mobilny	21 174	19 674	14 902	15 359	13 780	12 638	11 785	11 084
niemobilny	13 504	13 314	12 276	14 930	15 571	15 462	13 899	11 711
poprodukcyjny	11 571	12 265	6 777	12 948	12 377	11 898	12 400	13 364

wieś	31 139	31 383	42 801	31 748	31 696	31 525	31 299	31 043
przedprodukcyjny	6 419	6 381	7 209	5 793	5 561	5 374	5 266	5 215
produkcyjny, w tym:	19 992	19 891	23 684	20 027	20 069	19 871	19 009	17 886
mobilny	12 648	12 082	13 752	10 557	9 921	9 393	9 214	9 033
niemobilny	7 344	7 809	9 932	9 470	10 148	10 478	9 795	8 853
poprodukcyjny	4 728	5 111	11 908	5 928	6 063	6 280	7 024	7 942

Źródło: GUS

3. Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej w powiecie nowosolskim

3.1. Aktywność zawodowa społeczeństwa

Podstawowe źródło informacji o sytuacji na rynku pracy to badanie aktywności ekonomicznej BAEL. Celem badania jest uzyskanie informacji o wielkości i strukturze siły roboczej. W efekcie badania zostaje ustalona liczba osób aktywnych zawodowo, czyli suma osób pracujących i bezrobotnych, jak również określona liczba osób biernych zawodowo, czyli osób nie pracujących i niezainteresowanych podjęciem pracy z różnych przyczyn. Podstawowym kryterium podziału ludności z punktu widzenia aktywności ekonomicznej na pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo jest praca, a dokładniej: fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy w badanym tygodniu. Badaniem objęta jest próba osób w wieku od 15 lat. Dzięki zastosowaniu metody reprezentacyjnej możliwe jest uogólnienie uzyskanych wyników na całą populację osób w wieku 15 lat i więcej. Metodologia badania oparta jest na definicjach zalecanych przez Międzynarodową Organizację Pracy i Eurostat. W związku z czym wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności są porównywalne w skali międzynarodowej. Stosowane w badaniu definicje zostały przyjęte na XIII Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy w 1982 roku i różnią się od powszechnie stosowanych na przykład w krajowych urzędach pracy. W Polsce Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności prowadzone jest w cyklu kwartalnym od maja 1992 r. przez Główny Urząd Statystyczny.³

Badanie BAEL wykonywane jest do poziomu województwa. Poniżej zostały przedstawione dane dotyczące badania BAEL dla lat 2011-2015 na poziomie województwa lubuskiego.

Z przedstawionych poniżej danych wynika, że ponad 54% ludności województwa jest aktywnych zawodowo. Współczynnik aktywności zawodowej wahał się pomiędzy 53,7%-54,7%. Bardziej aktywni są mężczyźni aniżeli kobiety – współczynnik aktywności zawodowej mężczyzn wahał się w przedziale 61,6%-63,1%. Uwzględniając miejsce zamieszkania można przyjąć, że aktywność zawodowa zarówno osób mieszkających w mieście jak i na wsi jest bardzo porównywalna i oscyluje pomiędzy 55,0%-56,5%. Aktywność zawodowa dla osób w wieku produkcyjnym w latach 2011-2015 waha się od 53,7% do 54,7%.

Podczas badania zatrudnienie zadeklarowało blisko 50% badanych. Wskaźnik zatrudnienia dla województwa lubuskiego oscylował w latach 2011 – 2015 pomiędzy 48,9% a 51,1%. I najwyższy dotyczył roku 2015. Zdecydowanie więcej mężczyzn deklaroowało zatrudnienia aniżeli kobiety. Wskaźnik zatrudnienia mężczyzn woj. lubuskiego oscylował pomiędzy 56,5% a 58,3% (w 2015 r.). Uwzględniając miejsce zamieszkania badanych wynika, że w latach 2011-2013 wyższy wskaźnik zatrudnienia dotyczył osób zamieszkujących miasta. Jednakże od 2014 r. wskaźnik ten wyrównał się dla obu obszarów. Dane dotyczące wskaźnika zatrudnienia w podziale na grupy wiekowe wskazują, że najwyższym wskaźnikiem zatrudnienia charakteryzują się grupy wiekowe 30-39 lat oraz 40-49 lat. Mając na uwadze poziom wykształcenia najwyższy wskaźnik zatrudnienia osiąga grupa

³ http://www.rynekpracy.pl/slownik_1.php/wpis.2

z wykształceniem wyższym, następnie policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym.

Kolejnym wskaźnikiem w badaniu aktywności ekonomicznej ludności jest stopa bezrobocia. Zgodnie z danymi uzyskanymi w badaniu stopa bezrobocia w woj. lubuskim w latach 2011-2013 wahała się pomiędzy 9%-10%, w 2014 spadła do 8,4%, a w 2015 do 6,3%. W badanym okresie więcej bezrobotnych było kobiet aniżeli mężczyzn. Analizując stopę bezrobocia wg poziomów wykształcenia najniższym wskaźnikiem charakteryzowała się grupa osób z wykształceniem wyższym.

Poniżej w tabelach zostały przedstawione dane liczbowe oraz podstawowe wskaźniki związane z aktywnością ekonomiczną ludności w województwie lubuskim.

Tabela 41 Aktywność ekonomiczna ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 (w tys.) - ludność

Ludność					
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	866	867	866	866	864
mężczyźni	419	417	418	418	417
kobiety	448	449	448	448	447
miasta	555	554	552	551	565
wieś	311	313	314	315	299
w tym w wieku produkcyjnym					
ogółem	866	867	866	866	864
15-29	206	194	183	166	166
30-39	158	152	156	153	146
40-49	123	122	122	125	125
50 i więcej	361	362	364	369	370
Wg poziomu wykształcenia					
ogółem	866	867	866	866	864
wyższe	133	128	139	149	144
policealne i średnie zawodowe	200	203	197	186	196
średnie ogólnokształcące	90	87	81	83	83
zasadnicze zawodowe	229	222	218	216	218
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	196	191	190	179	167

Źródło: GUS

Tabela 42 Aktywność ekonomiczna ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 (w tys.) – aktywni zawodowo

	Aktywni zawodowo				
	ogółem				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	464	446	448	440	441
mężczyźni	257	245	248	244	244
kobiety	207	201	200	196	198

miasta	311	295	292	283	285
wieś	153	151	156	157	157
w tym w wieku produkcyjnym					
ogółem	464	446	448	440	441
15-29	107	101	93	79	81
30-39	135	127	131	132	126
40-49	105	101	100	103	106
50 i więcej	117	117	124	125	128
wg poziomu wykształcenia					
ogółem	464	446	448	440	441
wyższe	108	102	111	120	118
policealne i średnie zawodowe	131	129	130	120	124
średnie ogólnokształcące	48	47	43	40	41
zasadnicze zawodowe	141	135	133	129	127
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	37	32	32	30	30

Źródło: GUS

Tabela 43 Aktywność ekonomiczna ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 (w tys.) – aktywni zawodowo, w tym pracujący i bezrobotni

	Aktywni zawodowo									
	pracujący					bezrobotni				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	420	406	405	403	413	44	40	43	37	28
mężczyźni	234	225	226	225	228	24	20	22	19	15
kobiety	187	181	178	178	184	20	20	21	18	13
miasta	282	268	263	259	268	29	27	29	24	17
wieś	138	138	142	145	145	15	13	14	13	12
w tym w wieku produkcyjnym										
ogółem	420	406	405	403	413	44	40	43	37	28
15-29	89	84	75	64	70	18	17	18	15	11
30-39	127	119	121	122	118	9	8	10	10	8
40-49	98	95	93	98	102	7	6	7	6	4
50 i więcej	107	108	116	119	122	10	9	8	6	5
Wg poziomu wykształcenia										
ogółem	420	406	405	403	413	44	40	43	37	28
wyższe	102	98	105	115	115	5	0	6	6	4
policealne i średnie zawodowe	119	118	119	112	117	11	11	11	8	7
średnie ogólnokształcące	43	42	37	35	38	5	5	5	5	3
zasadnicze zawodowe	126	121	118	116	118	15	14	14	13	10

gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	29	26	25	25	25	7	6	7	5	5
--	----	----	----	----	----	---	---	---	---	---

Źródło: GUS

Tabela 44 Aktywność ekonomiczna ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 (w tys.) – bierni zawodowo

Bierni zawodowo					
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	384	385	376	374	367
Mężczyźni	153	153	145	149	147
Kobiety	231	232	231	224	220
Miasta	247	239	235	239	239
Wieś	137	146	141	134	127
w tym w wieku produkcyjnym					
Ogółem	384	385	376	374	367
15-29	99	93	90	87	85
30-39	22	25	25	21	20
40-49	18	21	22	22	19
50 i więcej	244	246	240	244	242
Wg poziomu wykształcenia					
Ogółem	384	385	376	374	367
Wyższe	26	26	28	28	25
policealne i średnie zawodowe	69	73	67	66	72
średnie ogólnokształcące	42	39	38	44	41
zasadnicze zawodowe	88	87	85	87	90
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	159	159	158	149	137

Źródło: GUS

Tabela 45 Wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 – współczynnik aktywności zawodowej

współczynnik aktywności zawodowej					
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	54,7%	53,7%	54,4%	54,1%	54,6%
mężczyźni	62,7%	61,6%	63,1%	62,1%	62,4%
Kobiety	47,3%	46,5%	46,4%	46,6%	47,5%
Miasta	55,4%	55,7%	55,8%	56,2%	56,3%
Wieś	55,7%	56,1%	56,1%	56,3%	56,0%
w tym w wieku produkcyjnym					
Ogółem	54,7%	53,7%	54,4%	54,1%	54,6%
15-24	30,9%	31,6%	31,5%	29,2%	28,0%

18-59/64	70,1%	69,4%	70,8%	71,6%	72,6%
50 i więcej	32,4%	32,3%	34,1%	33,9%	34,6%

Źródło: GUS

Tabela 46 Wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015
– wskaźnik zatrudnienia

	wskaźnik zatrudnienia				
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	49,5%	48,9%	49,2%	49,6%	51,1%
mężczyźni	57,1%	56,5%	57,5%	57,3%	58,3%
Kobiety	42,7%	41,9%	41,3%	42,3%	44,1%
Miasta	50,5%	50,2%	49,9%	49,6%	51,1%
Wieś	47,6%	46,5%	47,8%	49,8%	51,1%
W tym w wieku produkcyjnym					
Ogółem	49,5%	48,9%	49,2%	49,6%	51,1%
15-29	43,2%	43,3%	41,0%	38,6%	42,2%
30-39	80,4%	78,3%	77,6%	79,7%	80,8%
40-49	79,7%	77,9%	76,2%	78,4%	81,6%
50 i więcej	29,6%	29,8%	31,9%	32,2%	33,0%
Wg poziomu wykształcenia					
Ogółem	49,5%	48,9%	49,2%	49,6%	51,1%
Wyższe	76,7%	76,6%	75,5%	77,2%	79,9%
policealne i średnie zawodowe	59,5%	58,1%	60,4%	60,2%	59,7%
średnie ogólnokształcące	47,8%	48,3%	45,7%	42,2%	45,8%
zasadnicze zawodowe	55,0%	54,5%	54,1%	53,7%	54,1%
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	14,8%	13,6%	13,2%	14,0%	15,0%

Źródło: GUS

Tabela 47 Wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015
– stopa bezrobocia

	stopa bezrobocia				
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	9,5	9,0	9,6	8,4	6,3
mężczyźni	9,3	8,2	8,9	7,8	6,1
Kobiety	9,7	10,0	10,5	9,2	6,6
Miasta	9,3	9,2	9,9	8,5	6,0
Wieś	9,8	8,6	9,0	8,3	7,6
W tym w wieku produkcyjnym					
Ogółem	9,5	9,0	9,6	8,4	6,3
w wieku produkcyjnym	9,7	9,2	9,8	8,4	6,6
Wg poziomu wykształcenia					
Wyższe	4,6	0,0	5,4	5,0	3,4
policealne i średnie zawodowe	8,4	8,5	8,5	6,7	5,6
średnie ogólnokształcące	10,4	10,6	11,6	12,5	7,3

zasadnicze zawodowe	10,6	10,4	10,5	10,1	7,9
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	18,9	18,8	21,9	16,7	16,7

Źródło: GUS

Badanie aktywności ekonomicznej ludności realizowane jest na poziomie województw. Mając na uwadze, że nie należy omawiać problematyki rynku pracy bez analizy aktywności ekonomicznej ludności w niniejszym programie dokonano szacunkowego obliczenia aktywności ekonomicznej ludności dla powiatu nowosolskiego w oparciu o dane dostępne na stronach GUS oraz procentowy udział poszczególnych grup w ogólnej liczbie ludności, aktywnych zawodowo czy biernych zawodowo wyliczonych na bazie danych wojewódzkich. Dane te mają charakter tylko poglądowy i nie spełniają wymogów przewidzianych dla badań statystycznych.

Do wyliczenia szacunkowego przyjęto, że liczba pracujących to liczba pracujących w powiecie nowosolskim wskazana w Banku Danych Lokalnych GUS w poszczególnych latach przeliczona przez procentowy wskaźnik udziału pracujących według badania BAEL do pracujących w Banku Danych Lokalnych dla województwa lubuskiego. Wysokość wskaźników dla poszczególnych lat przedstawia tabela poniżej.

Tabela 48 Udział % pracujących według BAEL do pracujących według BDL w latach 2011-2015 dla województwa lubuskiego

Pracujący wg danych w BDL w tys.				
2011	2012	2013	2014	2015
250	246	248	255	254
Pracujący wg danych w BAEL w tys.				
2011	2012	2013	2014	2015
420	406	405	403	413
Wskaźnik % Bael/BDL				
2011	2012	2013	2014	2015
168,00%	165,04%	163,31%	158,04%	162,60%

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Ze względu na brak dostępu do danych z badania BAEL na poziomie powiatu wyliczona została szacunkowa liczba pracujących dla powiatu nowosolskiego wykorzystując wskaźnik udziału osób pracujących wg BAEL w liczbie pracujących wg GUS (dla województwa lubuskiego).

Zgodnie z przedstawioną poniżej tabelą liczba pracujących w powiecie nowosolskim po przeliczeniu według ww. wskaźnika wynosiła w poszczególnych latach pow. 26.000 osób. Co wskazuje, że większa grupa osób pracuje aniżeli dane wykazywane w różnych statystykach publicznych. Wynika to przede wszystkim z metodologii prowadzenia badań statystycznych oraz sfery nierejestrowanego zatrudnienia.

Tabela 49 Szacunek liczby pracujących wyliczony w oparciu wskaźnik % Bael/BDL dot. woj. lubuskiego dla powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 dla województwa lubuskiego

Pracujący wg danych w BDL				
2011	2012	2013	2014	2015
16 943	16 355	16 933	17 630	17 544
Wskaźnik % Bael/BDL dla woj. lubuskiego				
2011	2012	2013	2014	2015
168,00%	165,04%	163,31%	158,04%	162,60%
Pracujący po przeliczeniu wg wskaźnika % BAEL/BDL				
2011	2012	2013	2014	2015
28 464	26 992	27 653	27 862	28 527

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Aby uzyskać dane w poszczególnych podkategoriach, dla których nie można bezpośrednio wygenerować danych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego wyliczone zostały wskaźniki procentowe udziału poszczególnych kategorii w ogólnej liczbie mieszkańców, pracujących oraz bezrobotnych województwa lubuskiego. Na podstawie tych wskaźników wyliczono odpowiednio dane dla powiatu. Ze względu na sposób szacowania poniższe dane stanowią tylko próbę zobrazowania faktycznej aktywności zawodowej w odniesieniu do rejestrowanego bezrobocia na lokalnym rynku pracy.

Poniżej w poszczególnych tabelach wskazano, które dane w dalszej części oszacowania danych liczbowych dla powiatu nowosolskiego zostały wyliczone o wskaźniki i w jakiej wysokości oraz kategorie dla których uzyskano dane z Głównego Urzędu Statystycznego. Kategorie wyliczane na podstawie wskaźników zostały dodatkowo oznaczone kolorem.

Tabela 50 Udział % w ogólnej liczbie pracujących mieszkańców województwa lubuskiego w latach 2011-2015 dla wybranych kategorii, w których nie ma podanych danych przez GUS dla powiatu nowosolskiego (%)

	Ludność (%)				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
mężczyźni	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
kobiety	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
miasta	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
wieś	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
w tym w wieku produkcyjnym					
15-29	23,79	22,38	21,13	19,17	19,21
30-39	18,24	17,53	18,01	17,67	16,90
40-49	14,20	14,07	14,09	14,43	14,47
50 i wyżej	41,69	41,75	42,03	42,61	42,82
Wg poziomu wykształcenia					
wyższe	15,36	14,76	16,05	17,21	16,67

policealne i średnie zawodowe	23,09	23,41	22,75	21,48	22,69
średnie ogólnokształcące	10,39	10,03	9,35	9,58	9,61
zasadnicze zawodowe	26,44	25,61	25,17	24,94	25,23
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	22,63	22,03	21,94	20,67	19,33

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Tabela 51 Udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców województwa lubuskiego w latach 2011-2015 dla wybranych kategorii, w których nie ma podanych danych przez GUS dla powiatu nowosolskiego (%)

	Pracujący (%)				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
mężczyźni	55,71	55,42	55,80	55,83	55,21
kobiety	44,52	44,58	43,95	44,17	44,55
miasta	67,14	66,01	64,94	64,27	64,89
wieś	32,86	33,99	35,06	35,98	35,21
w tym w wieku produkcyjnym					
15-29	21,19	20,69	18,52	15,88	16,95
30-39	30,24	29,31	29,88	30,27	28,57
40-49	23,33	23,40	22,96	24,32	24,70
50 i wyżej	25,48	26,60	28,64	29,53	29,54
Wg poziomu wykształcenia					
wyższe	24,29	24,14	25,93	28,54	27,85
policealne i średnie zawodowe	28,33	29,06	29,38	27,79	28,33
średnie ogólnokształcące	10,24	10,34	9,14	8,68	9,20
zasadnicze zawodowe	30,00	29,80	29,14	28,78	28,57
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	6,90	6,40	6,17	6,20	6,05

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Tabela 52 Udział % w ogólnej liczbie mieszkańców województwa lubuskiego w latach 2011-2015 dla wybranych kategorii, w których nie ma podanych danych przez GUS dla powiatu nowosolskiego (%)

	Bezrobotni (%)				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
mężczyźni	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
kobiety	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
miasta	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
wieś	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
w tym w wieku produkcyjnym					
15-29	40,91	42,50	41,86	40,54	39,29
30-39	20,45	20,00	23,26	27,03	28,57

40-49	15,91	15,00	16,28	16,22	14,29
50 i wyżej	22,73	22,50	18,60	16,22	17,86
Wg poziomu wykształcenia					
wyższe	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
policealne i średnie zawodowe	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
średnie ogólnokształcące	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
zasadnicze zawodowe	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS	dane z GUS

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Poniżej przedstawione zostały dane oszacowane dla powiatu nowosolskiego w oparciu o dane liczbowe GUS i wyżej wskazane wskaźniki. Obliczenia mają charakter tylko obrazowy i nie mogą być traktowane równoznacznie jak badania. Ze względu na sposób wyliczenia dane mogą zwierać błędy wykraczające poza dopuszczalny poziom błędu statystycznego.

Tabela 53 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 - ludność

	Ludność				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	88 062	87 984	87 727	87 524	87 339
mężczyźni	42 837	42 803	42 639	42 574	42 510
kobiety	45 225	45 181	45 088	44 950	44 829
miasta	57 353	57 098	56 800	56 599	56 360
wieś	30 709	30 886	30 927	30 925	30 979
w tym w wieku produkcyjnym					
ogółem	88 062	87 984	87 727	87 524	87 339
15-29	20 950	19 691	18 537	16 778	16 778
30-39	16 063	15 424	15 800	15 465	14 760
40-49	12 505	12 379	12 361	12 630	12 638
50 i więcej	36 713	36 733	36 872	37 294	37 399
Wg poziomu wykształcenia					
ogółem	88 062	87 984	87 727	87 524	87 339
wyższe	13 526	12 986	14 080	15 063	14 559
policealne i średnie zawodowe	20 334	20 597	19 958	18 800	19 817
średnie ogólnokształcące	9 150	8 825	8 202	8 385	8 393
zasadnicze zawodowe	23 284	22 533	22 081	21 828	22 036
gimnazjalne,	19 928	19 383	19 247	18 091	16 883

podstawowe i niepełne podstawowe					
--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Z danych liczbowych wynika, że systematycznie spada liczba mieszkańców w powiecie. Wskazuje to na tendencje procesu starzenia się społeczeństwa ale również na odpływ mieszkańców z innych powodów np. w poszukiwaniu dobrze płatnej pracy. Dane dotyczące migracji zostały przedstawione zostały w podrozdziale 2.4 Zasoby ludzkie powiatu nowosolskiego. Przeważającą liczbę stanowią wśród mieszkańców powiatu kobiety. Również więcej jest mieszkańców zamieszkujących w miastach. Analizując dane pod względem grup wiekowych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym, najliczniejszą podgrupę stanowią osoby w wieku powyżej 50 roku życia. Mając na uwadze poziom wykształcenia najwięcej osób jest z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym.

Tabela 54 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 – aktywni zawodowo

	Aktywni zawodowo				
	ogółem				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	35 422	34 293	35 192	33 835	33 585
mężczyźni	18 792	18 351	18 923	18 287	17 944
kobiety	16 695	15 942	16 199	15 548	15 573
miasta	20 411	22 045	22 464	21 437	21 488
wieś	12 164	12 248	12 728	12 468	12 097
w tym w wieku produkcyjnym					
ogółem	35 422	34 293	35 192	33 835	33 585
15-29	8 878	8 688	8 277	6 846	6 823
30-39	10 030	9 372	10 016	10 048	9 595
40-49	7 748	7 411	7 576	7 745	7 769
50 i więcej	8 834	8 823	9 322	9 196	9 330
wg poziomu wykształcenia					
ogółem	35 422	34 293	35 192	33 835	33 585
wyższe	7 422	7 020	7 660	8 343	8 323
policealne i średnie zawodowe	9 583	9 408	9 746	9 028	9 216
średnie ogólnokształcące	3 642	3 460	3 218	2 949	3 061
zasadnicze zawodowe	10 633	10 345	10 397	9 855	9 671
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	4 074	3 990	4 103	3 657	3 314

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Wśród mieszkańców powiatu nowosolskiego aktywnych zawodowo na przestrzeni 2011-2015 roku było powyżej 30.000 osób. Liczba osób aktywnych zawodowo maleje. W 2011 wynosiła ona 35.422 osoby, w 2015 33.585 osób. Liczba osób aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 1.837 osób. Bardziej aktywni zawodowo w powiecie nowosolskim są mężczyźni oraz osoby zamieszkujące w miastach. Wśród osób w wieku produkcyjnym najbardziej aktywna liczbowo jest grupa mieszkańców powiatu w przedziale wiekowym 30-39 lat. Uwzględniając poziom wykształcenia najbardziej aktywne są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym.

Tabela 55 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 – aktywni zawodowo

	<i>pracujący</i>				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	28 464	26 992	27 653	27 862	28 527
mężczyźni	15 857	14 959	15 430	15 555	15 750
kobiety	12 672	12 033	12 153	12 307	12 709
miasta	16 264	17 817	17 958	17 907	15 811
wieś	9 353	9 175	9 695	10 025	10 016
<i>w tym w wieku produkcyjnym</i>					
ogółem	28 464	26 992	27 653	27 862	28 527
15-29	6 032	5 585	5 121	4 424	4 835
30-39	8 608	7 911	8 263	8 434	8 150
40-49	6 641	6 316	6 349	6 776	7 046
50 i więcej	7 253	7 180	7 920	8 228	8 427
<i>wg poziomu wykształcenia</i>					
ogółem	28 464	26 992	27 653	27 862	28 527
wyższe	6 914	6 516	7 170	7 952	7 945
policealne i średnie zawodowe	8 064	7 844	8 124	7 743	8 082
średnie ogólnokształcące	2 915	2 791	2 527	2 418	2 624
zasadnicze zawodowe	8 539	8 044	8 058	8 019	8 150
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	1 964	1 727	1 706	1 727	1 726

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Osoby aktywne zawodowo to suma osób pracujących oraz zarejestrowane jako bezrobotni w urzędzie pracy.

Liczba pracujących w powiecie nowosolskim w okresie 2011-2015 została oszacowana na poziomie 26.992-28.464. Większą grupę wśród pracujących stanowią mężczyźni aniżeli kobiety. Bezwzględnie więcej osób pracujących zamieszkuje w mieście. Podyktowane jest to łatwiejszym dostępem do rynku pracy. Najwięcej pracujących w wieku produkcyjnym jest wśród osób w kategorii

wiekowej 30-39 lat oraz w wieku 50 lat i więcej. Najwyższa liczba pracujących dotyczyła osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym.

Tabela 56 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 – aktywni zawodowo

	bezrobotni				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	6 958	7 301	7 539	5 973	5 058
mężczyźni	2 935	3 392	3 493	2 732	2 194
kobiety	4 023	3 909	4 046	3 241	2 864
miasta	4 147	4 228	4 506	3 530	2 977
wieś	2 811	3 073	3 033	2 443	2 081
w tym w wieku produkcyjnym					
ogółem	6 958	7 301	7 539	5 973	5 058
15-29	2 847	3 103	3 156	2 421	1 987
30-39	1 423	1 460	1 754	1 615	1 445
40-49	1 107	1 095	1 227	969	723
50 i więcej	1 582	1 643	1 402	969	903
wg poziomu wykształcenia					
ogółem	6 958	7 301	7 539	5 973	5 058
wyższe	508	504	490	391	378
policealne i średnie zawodowe	1 519	1 564	1 622	1 285	1 134
średnie ogólnokształcące	727	669	691	531	437
zasadnicze zawodowe	2 094	2 301	2 339	1 836	1 521
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	2 110	2 263	2 397	1 930	1 588

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Osoby aktywne zawodowo to suma osób pracujących oraz zarejestrowane jako bezrobotni w urzędzie pracy.

Liczba bezrobotnych w powiecie nowosolskim w okresie 2011-2015 mieściła się w przedziale 5.058-7.539 osób bezrobotnych. Od 2011 do 2013 liczba osób bezrobotnych rosła, natomiast w 2014 i 2015 znacząco zmalała i osiągnęła poziom 5.058 osób bezrobotnych. Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych jest więcej kobiet oraz osób zamieszkujących w miastach. Najbardziej liczebną grupą osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym będzie grupa w wieku 15-29 lat, z tymże dane w grupach wiekowych zostały oszacowane w oparciu o wskaźniki udziału poszczególnych kategorii w BAEL, a w badaniu tym uwzględniono osoby w wieku od 15 do 17 również, natomiast w urzędzie pracy rejestrować się mogą osoby pełnoletnie stąd też dane w tym zakresie nie odzwierciedlają faktycznej struktury wiekowej. Niestety program statystyki publicznej w zakresie bezrobocia nie przewiduje badania z uwzględnieniem podobnych przedziałów wiekowych zawartych w badaniu BAEL. Osoby bezrobotne charakteryzuje niski poziom wykształcenia. Najwięcej bezrobotnych

mieszkańców powiatu nowosolskiego ma wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe. Następna grupa pod względem swojej liczebności dotyczy bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Tabela 57 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 – bierni zawodowo

	Bierni zawodowo				
	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	52 640	53 691	52 535	53 689	53 754
mężczyźni	24 045	24 452	23 716	24 287	24 566
kobiety	28 530	29 239	28 889	29 402	29 256
miasta	36 942	35 053	34 336	35 162	34 872
wieś	18 545	18 638	18 199	18 457	18 882
w tym w wieku produkcyjnym					
ogółem	52 640	53 691	52 535	53 689	53 754
15-29	12 072	11 003	10 260	9 932	9 955
30-39	6 032	6 052	5 783	5 417	5 165
40-49	4 757	4 968	4 784	4 885	4 869
50 i więcej	27 879	27 911	27 550	28 098	28 068
Wg poziomu wykształcenia					
ogółem	52 640	53 691	52 535	53 689	53 754
wyższe	6 104	5 967	6 420	6 720	6 237
policealne i średnie zawodowe	10 751	11 189	10 211	9 772	10 602
średnie ogólnokształcące	5 508	5 365	4 984	5 435	5 332
zasadnicze zawodowe	12 650	12 188	11 684	11 974	12 364
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	15 854	15 392	15 144	14 434	13 569

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

Ostatnią grupą, którą analizuje się przy badaniu BAEL jest grupa biernych zawodowo. W powiecie nowosolskim jest to szacunkowo ponad 50 tys. osób. W grupie tej przeważają kobiety, co jest wynikiem sprawowania w pierwszej kolejności obowiązków rodzicielskich wobec dzieci, wpływa na to również fakt konieczności zaopiekowania się osobami zależnymi np. niepełnosprawnymi lub seniorów, struktura rynku pracy na którym znajduje się więcej miejsc pracy dla mężczyzn (branża motoryzacyjna, metalurgiczna). Wśród biernych zawodowo przeważają osoby zamieszkujące tereny miejskie. Uwzględniając biernych zawodowo w wieku produkcyjnym najwięcej biernych zawodowo znajduje się w grupie wiekowej powyżej 50 roku życia. W grupie tej znajduje się duża grupa emerytów i rencistów. Kolejną grupą wiekową o dużej liczbie jest grupa wiekowa 15-29 lat. Co świadczy, że spora grupa osób młodych nie uczestniczy aktywnie w rynku pracy. Przy analizie

poziomu zatrudnienia można zauważyć, że im niższy poziom wykształcenia tym większa liczebność danej podkategorii wśród biernych zawodowo.

W ramach badania BAEL wyliczane są trzy parametry określające sytuację na rynku pracy, tj. współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia oraz stopa bezrobocia.

Z wyliczenia szacunkowego wynika, że ok. 40% mieszkańców jest aktywnych zawodowo, przeważają w tej grupie mężczyźni i osoby zamieszkujące tereny wiejskie. Najbardziej aktywna grupa wiekowa wśród osób w wieku produkcyjnym jest grupa 30 i 40 latków. Aktywność w tych przedziałach wiekowych osiąga poziom ponad 60%. Uwzględniając poziom wykształcenia najbardziej aktywne są osoby z wykształceniem wyższym.

Wskaźnik zatrudnienia w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015 występował w przedziale 34,95%-37,05%. Również przy analizie tego wskaźnika można zauważyć, że mężczyźni osiągnęli większy jego poziom od kobiet. Różnica wynosi po kilka punktów procentowych pomiędzy wskaźnikiem zatrudnienia mężczyzn a wskaźnikiem zatrudnienia kobiet. Z punktu widzenia miejsca zamieszkania w różnych latach wskaźnik zatrudnienia w 2011 i 2014 r. wyższy był dla osób zamieszkujących tereny wiejskie, a w pozostałych dla osób zamieszkujących tereny miejskie. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym osiągnęła grupa o przedziale wiekowym 30-39 lat oraz 40-49 lat. Natomiast przy analizie poziomu wykształcenia najwyższy wskaźnik zatrudnienia osiągnęły osoby z wykształceniem wyższym.

Kolejnym wskaźnikiem w ramach badania BAEL podlegającym wyliczeniom jest stopa bezrobocia. Przy szacunkowym wyliczeniu można zauważyć, że stopa bezrobocia w latach 2011-2015 oscylowała od 15-22%, gdzie stopa bezrobocia wyliczana zgodnie z programem statystyki publicznej w tym samym okresie mieściła się w przedziale 17-28%. Wskazuje to, że stopa bezrobocia wyliczana wg programu statystyki publicznej nie może być głównym determinantem do oceny sytuacji na rynku pracy. Analizując dane dotyczące stopy bezrobocia można zauważyć, że dotyczy ona w większym zakresie kobiet aniżeli mężczyzn, osób z terenów wiejskich aniżeli zamieszkujących w mieście. Biorąc pod uwagę osoby w wieku produkcyjnym najwyższa stopa bezrobocia jest wśród osób młodych 15-29 lat. Natomiast w ujęciu poziomu wykształcenia dotyczy ona w największym stopniu osób z najniższym poziomem wykształcenia tj. gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe. Te dwie ostatnie grupy, czyli młode osoby w wieku 15-29 oraz z niskim poziomem wykształcenia charakteryzują się częstszymi zmianami w zakresie swojej aktywności zawodowej.

W porównaniu do danych BAEL na szczeblu wojewódzkim zarówno współczynnik aktywności zawodowej jak i wskaźnik zatrudnienia jest w powiecie nowosolskim niższy w województwie. Natomiast stopa bezrobocia osiągnęła wyższy poziom. Dane te potwierdzają, że rynek lokalny w powiecie nowosolskim ze względu na upadek strefy przemysłowej w latach 90-tych bardzo długo się odradzał. Powstające nowe zakłady pracy z nowszymi technologiami nie były w stanie wchłonąć tak dużych zasobów ludzkich jakimi dysponował od wielu lat powiat. Jednakże wskazania w badaniach rynku pracy prowadzonych przez tut. urząd pracy wskazują, że występuje systematyczny wzrost netto miejsc pracy.

Tabela 58 Wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015

	współczynnik aktywności zawodowej (%)					wskaźnik zatrudnienia (%)					stopa bezrobocia (%)				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	40,22	38,98	40,12	38,66	38,45	32,32	30,68	31,52	31,83	32,66	19,6	21,3	21,4	17,7	15,1
mężczyźni	43,87	42,87	44,38	42,95	42,21	37,02	34,95	36,19	36,54	37,05	15,6	18,5	18,5	14,9	12,2
kobiety	36,92	35,28	35,93	34,59	34,74	28,02	26,63	26,96	27,38	28,35	24,1	24,5	25,0	20,8	18,4
miasta	35,59	38,61	39,55	37,88	38,13	28,36	31,20	31,62	31,64	32,84	20,3	19,2	20,1	16,5	13,9
wieś	39,61	39,65	41,16	40,32	39,05	30,46	29,70	31,35	32,42	32,33	23,1	25,1	23,8	19,6	17,2
<i>w tym w wieku produkcyjnym</i>															
ogółem	40,22	38,98	40,12	38,66	38,45	32,32	30,68	31,52	31,83	32,66	19,6	21,3	21,4	17,7	15,1
15-29	42,38	44,12	44,65	40,80	40,66	28,79	28,36	27,63	26,37	28,82	32,1	35,7	38,1	35,4	29,1
30-39	62,45	60,76	63,40	64,97	65,01	53,59	51,29	52,30	54,53	55,22	14,2	15,6	17,5	16,1	15,1
40-49	61,96	59,87	61,29	61,32	61,47	53,10	51,02	51,37	53,65	55,75	14,3	14,8	16,2	12,5	9,3
50 i więcej	24,06	24,02	25,28	24,66	24,95	19,75	19,55	21,48	22,06	22,53	17,9	18,6	15,0	10,5	9,7
<i>Wg poziomu wykształcenia</i>															
wyższe	54,87	54,06	54,41	55,39	57,16	51,11	50,17	50,93	52,79	54,57	6,8	7,2	6,4	4,7	4,5
policealne i średnie zawodowe	47,13	45,68	48,84	48,02	46,50	39,66	38,08	40,71	41,19	40,78	15,9	16,6	16,6	14,2	12,3
średnie ogólnokształcące	39,80	39,21	39,24	35,18	36,48	31,86	31,63	30,81	28,84	31,27	20,0	19,3	21,5	18,0	14,3
zasadnicze zawodowe	45,67	45,91	47,09	45,15	43,89	36,67	35,70	36,49	36,73	36,99	19,7	22,2	22,5	18,6	15,7
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	20,44	20,59	21,32	20,22	19,63	9,86	8,91	8,86	9,55	10,22	51,8	56,7	58,4	52,8	47,9

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z GUS

W kolejnej tabeli przedstawiono dane dotyczące pracujących w powiecie nowosolskim w porównaniu do danych dla województwa lubuskiego oraz powiatów zielonogórskiego, żagańskiego, żarskiego oraz dla miasta na prawach powiatu Zielonej Góry.

Zgodnie z danymi wskazanymi w poniższej tabeli powiat nowosolski w latach 2011-2015 charakteryzuje się liczbą osób pracujących na poziomie 16 000 -17 000 osób. Powiat zielonogórski (ziemski) ma natomiast pracujących w liczbie 17 000 – 20 500 osób, powiat żarski 21 000 – 23 500 osób, miasto Zielona Góra 40 000 – 43 000 osób. Najmniej z porównywanych jednostek pracujących ma powiat żagański z liczbą pracujących od 12 500 do 13 500 osób. Analizując zmiany w poszczególnych powiatach w latach 2011-2015 można zauważyć, że powiat żarski odnotował wzrost w stosunku do poprzedniego roku kalendarzowego w trzech latach.

Tabela 59 Pracujący w latach 2011-2015 porównanie województwo, powiat nowosolski, zielonogórski, żarski, miasto na prawach powiatu Zielona Góra według stanu na 31.XII z podziałem na płeć (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, wraz z rolnictwem indywidualnym i pracującymi w organizacjach, fundacjach, związkach (SOF))

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	w tym:	
			mężczyźni	kobiety
<i>a - 2011</i>				
<i>b - 2012</i>				
<i>c – 2013</i>				
<i>d – 2014</i>				
<i>e - 2015</i>				
WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE	a	250 284	127 564	122 720
	b	246 287	124 261	122 026
	c	248 282	123 520	124 762
	d	254 723	126 612	128 111
	e	254 095	125 823	128 272
Powiat NOWOSOLSKI	a	16 943	8 888	8 055
	b	16 355	8 427	7 928
	c	16 933	8 681	8 252
	d	17 630	9 240	8 390
	e	17 544	8 917	8 627
Powiat ZIELONOGÓRSKI	a	20 031	11 414	8 617
	b	19 613	10 973	8 640
	c	19 766	10 913	8 853
	d	20 328	11 171	9 157
	e	17 680	9 641	8 039
Powiat ŻAGAŃSKI	a	13 108	6 152	6 956
	b	13 218	6 195	7 023
	c	13 097	5 958	7 139
	d	12 990	5 891	7 099
	e	13 033	5 892	7 141
Powiat ŻARSKI	a	21 983	11 549	10 434
	b	21 576	11 200	10 376
	c	22 001	11 312	10 689

Miasto na prawach powiatu Zielona Góra	d	22 875	11 690	11 185
	e	23 298	11 905	11 393
	a	40 986	19 993	20 993
	b	40 946	19 759	21 187
	c	40 767	19 192	21 575
	d	40 880	19 259	21 621
	e	43 208	20 369	22 839

Źródło: GUS

Analizując liczbę pracujących z ujęciem sekcji należy zauważyć że zarówno w województwie jak i we wszystkich porównywanych powiatach dominuje sekcja przemysł i budownictwo oraz sekcja pozostałe usługi. W woj. lubuskim, w powiatach nowosolskim zielonogórskim (ziemskim) i żarskim dominuje na pierwszym miejscu zatrudnienie w przemyśle i budownictwie; na drugim miejscu plasują się pozostałe usługi. Natomiast w powiecie żagańskim oraz mieście Zielona Góra jest odwrotna sytuacja. Dominuje zatrudnienie w sekcji pozostałe usługi a na drugim miejscu jest zatrudnienie w przemyśle i budownictwie.

Tabela 60 Pracujący w latach 2011-2015 porównanie województwo, powiat nowosolski, zielonogórski, żarski, miasto na prawach powiatu Zielona Góra według stanu na 31.XII wg sekcji (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, wraz z rolnictwem indywidualnym i pracującymi w organizacjach, fundacjach, związkach (SOF))

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	Pozostałe usługi
a – 2011							
b – 2012							
c - 2013							
d - 2014							
e - 2015							
WOJ. LUBUSKIE	a	250 284	34 759	86 187	46 216	7 683	75 439
	b	246 287	34 975	82 939	45 863	7 284	75 226
	c	248 282	35 524	82 829	46 921	7 211	75 797
	d	254 723	35 974	87 573	48 217	7 295	75 664
	e	254 095	36 286	86 925	47 430	7 253	76 201
Powiat NOWOSOLSKI	a	16 943	2 529	6 655	2 352	400	5 007
	b	16 355	2 591	6 232	2 205	306	5 021
	c	16 933	2 598	6 710	2 144	346	5 135
	d	17 630	2 654	7 282	2 221	350	5 123
	e	17 544	2 660	7 315	2 199	355	5 015
Powiat ZIELONOGÓRSKI	a	20 031	3 917	7 590	3 614	197	4 713
	b	19 613	3 927	7 245	3 649	190	4 602
	c	19 766	3 982	7 249	3 639	171	4 725
	d	20 328	4 004	7 712	3 930	169	4 513
	e	17 680	3 964	6 271	3 295	145	4 005
Powiat	a	13 108	2 684	3 764	2 424	381	3 855

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	Pozostałe usługi
a – 2011							
b – 2012							
c - 2013							
d - 2014							
e - 2015							
ŻAGAŃSKI	b	13 218	2 732	3 719	2 428	385	3 954
	c	13 097	2 719	3 552	2 490	401	3 935
	d	12 990	2 767	3 560	2 513	421	3 729
	e	13 033	2 754	3 865	2 350	404	3 660
Powiat ŻARSKI	a	21 983	3 361	9 237	3 330	405	5 650
	b	21 576	3 390	8 924	3 136	386	5 740
	c	22 001	3 375	9 001	3 544	382	5 699
	d	22 875	3 370	9 532	3 477	397	6 099
	e	23 298	3 372	10 111	3 418	356	6 041
Miasto na prawach powiatu Zielona Góra	a	40 986	276	9 982	11 885	2 336	16 507
	b	40 946	249	9 780	11 790	2 309	16 818
	c	40 767	245	9 259	11 696	2 268	17 299
	d	40 880	293	9 378	11 676	2 286	17 247
	e	43 208	727	9 870	11 903	2 324	18 384

Źródło: GUS

Jak można zauważyć dane dotyczące pracujących podane przez GUS różnią się znacząco od danych wyliczonych na podstawie badania BAEL. Wynika to z założeń procesu badawczego. Dane dotyczące pracujących odnoszą się tylko do określonej grupy podmiotów i nie w nich wliczonych miejsc pracy istniejących w zakładach pracy zatrudniających do 9 osób.

Omawiając lokalny rynek pracy nie należy zapominać o dzieciach i młodzieży, którzy po zakończeniu procesu kształcenia staną się przyszłymi kandydatami do pracy. Poniżej przedstawione zostały dane na temat uczniów poszczególnych typów placówek oświatowych.

Tabela 61 Dzieci w wieku przedszkolnym w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015

Dzieci w wieku	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	2 069	2 120	2 277	2 233	2 093
do lat 6 włącznie	2 057	2 106	2 269	2 220	2 087
w wieku 6 lat	623	600	662	391	102
od 3 do 6 lat	2 046	2 100	2 246	2 200	2 045

Źródło: GUS

Na przełomie lat 2011-2015 liczba dzieci w przedszkolach w wieku przedszkolnym kształtowała się w okolicach od 2000 do 2250 dzieci. W 2013 i 2014 roku wystąpił wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym i w tych latach liczba ich była najwyższa odpowiednio 2 277 i 2 233. Sytuacja ta może mieć związek z zawirowaniami wokół reformy oświaty wprowadzającej obowiązek szkolny dla dzieci w wieku 6 lat.

Tabela 62 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	2 455	2 557	2 725	2 572	2 368

Źródło: GUS

Fizycznie osób objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2011-2015 było więcej. Należy pamiętać, że mogą tu się znajdować dzieci, które były wcześniej przyjęte do placówek przedszkolnych przed osiągnięciem wskazanego wieku oraz dzieci, które pomimo możliwości pójścia do szkoły jako 6 latkowie pozostali w przedszkolach kolejny rok.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę dzieci uczęszczających do szkół podstawowych. Liczba tych dzieci jest dwukrotnie wyższa aniżeli dzieci w wieku przedszkolnym związane jest to z faktem, że do przedszkola obowiązkowo mają chodzić dzieci w wieku 5 lat, a pozostałe dzieci chodzą na zasadzie dobrowolnej deklaracji rodziców. Ponadto ograniczona liczba miejsc w przedszkolach oraz wybór rodziców o wysłaniu dzieci do przedszkola w ostatecznym terminie powoduje, że nie wszystkie dzieci objęte są wychowaniem przedszkolnym. Obowiązek szkolny w zakresie podstawowym obejmuje dzieci w wieku lat 7. Jest to obowiązek ustawowy.

Tabela 63 Uczniowie szkół podstawowych w latach 2011-2015 (bez szkół specjalnych)

Uczniowie	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	5 012	4 898	4 896	5 335	5 740
mężczyźni	2 595	2 510	2 503	2 711	2 917
kobiety	2 417	2 388	2 393	2 624	2 823
Uczniowie w 1 klasie					
ogółem	bd	841	832	1 284	1 292
mężczyźni	bd	433	417	632	658
kobiety	bd	408	415	652	634

Źródło: GUS

W związku ze szczególnymi potrzebami dzieci z dysfunkcjami wychowawczymi lub zdrowotnymi w szkołach podstawowych specjalnych uczy się około 50 uczniów. Liczba ta od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Dzieci wymagające specjalnego programu nauczania uczęszczające do szkół

często lepiej radzą sobie w życiu codziennym. Kontakt z innymi dziećmi i nauczycielami powoduje, że integrują się one społecznie.

Tabela 64 Uczniowie szkół podstawowych specjalnych w latach 2011-2015

<i>Uczniowie</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
ogółem	54	53	54	56	48
mężczyźni	36	36	31	32	24
kobiety	18	17	23	24	24
<i>Uczniowie w 1 klasie</i>					
ogółem	bd	10	10	8	5
mężczyźni	bd	6	4	3	1
kobiety	bd	4	6	5	4

Źródło: GUS

Uczniowie szkół gimnazjalnych w powiecie nowosolskim stanowili grupę liczącą ok. 2 200 – 2 750 osób. Liczba gimnazjalistów zmniejsza się rokrocznie o ok. 100-200 osób. To wskazuje, że w następnych latach coraz mniej osób będzie przystępowało do nauki w szkołach ponadgimnazjalnych, a w dalszym etapie zmniejszy się liczba kandydatów do pracy.

Tabela 65 Uczniowie gimnazjów w latach 2011-2015 (bez specjalnych)

<i>Uczniowie</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
ogółem	2 720	2 572	2 452	2 320	2 290
mężczyźni	1 395	1 340	1 282	1 201	1 145
kobiety	1 325	1 232	1 170	1 119	1 145
<i>Uczniowie w 1 klasie</i>					
ogółem	bd	880	801	820	841
mężczyźni	bd	492	423	414	426
kobiety	bd	388	378	406	415

Źródło: GUS

Uczniowie szkół gimnazjalnych specjalnych na przełomie lat 2008-2011 to niecałe 40 osób. Uczniowie ci po ukończeniu gimnazjum mają możliwość podjęcia nauki w szkole ponadgimnazjalnej w celu zdobycia zawodu. Liczba uczniów w gimnazjach specjalnych zmniejszyła się od 2011 r. o 14 osób.

Tabela 66 Uczniowie gimnazjów specjalnych w latach 2011-2015

Uczniowie	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	49	43	45	38	35
mężczyźni	32	22	22	20	22
kobiety	17	21	23	18	13
Uczniowie w 1 klasie					
ogółem	bd	17	13	10	10
mężczyźni	bd	7	8	6	7
kobiety	bd	10	5	4	3

Źródło: GUS

W roku 2011 uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży liczyli 685 osób. Na przestrzeni pięciu lat liczba uczniów w liceum spadła sukcesywnie w poszczególnych latach o 70 osób. Zmniejszenie liczby uczniów w liceach ogólnokształcących potwierdza niż demograficzny. Również wpływ na to zjawisko będzie miał odpływ uczniów do szkół w innych miejscowościach poza powiatem nowosolskim.

Tabela 67 Uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży w latach 2011-2015

Uczniowie	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	685	654	649	600	615
Absolwenci					
ogółem	234	231	227	222	188

Źródło: GUS

W latach 2011-2015 widać znaczny wzrost uczniów liceów ogólnokształcących dla dorosłych w stosunku do 2011 r. Najwyższa ich liczba odnotowana została w 2013 r. i wyniosła 448. Wzrost ten stanowi o chęci podwyższania poziomu wykształcenia przez dorosłych mieszkańców powiatu nowosolskiego. Zwiększająca się liczba osób podejmujących naukę w liceach dla dorosłych wskazuje na podwyższenie świadomości wśród osób funkcjonujących na rynku pracy o potrzebie ustawicznego podwyższania lub uzupełniania kwalifikacji zawodowych oraz podnoszenia poziomu wykształcenia, w

szczegółności, gdy poszczególne stanowiska pracy wymagają wykształcenia na poziomie wyższym. Tendencja ta jest pozytywnym zjawiskiem na rynku pracy.

Tabela 68 Uczniowie liceów ogólnokształcących dla dorosłych w latach 2011-2015

Uczniowie	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	179	375	448	363	357
Absolwenci					
ogółem	29	41	45	89	104

Źródło: GUS

Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży na przestrzeni pięciu lat stanowią grupę pomiędzy 470 a 570 osób. Pozytywnym aspektem jest to że młodzież nadal chce uczyć się zawodu. Tym bardziej, że pracodawcy wielokrotnie wskazywali zapotrzebowanie na fachowców praktyków, którzy w ramach swojej nauki nabywali wiedzę praktyczną przez system praktyk przyzakładowych.

Tabela 69 Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i szkół przysposabiających do pracy zawodowej specjalnych w latach 2011-2015

Uczniowie	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	570	524	477	515	479
Absolwenci					
ogółem	164	177	174	94	143

Źródło: GUS

Wg danych widocznych w tabeli można zauważyć, licea profilowane zostały wygaszone.

Tabela 70 Uczniowie liceów profilowanych dla młodzieży w latach 2011-2015

Uczniowie	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	49	24	0	0	bd
Absolwenci					
ogółem	28	24	24	0	bd

Źródło: GUS

Liczba uczniów techników dla młodzieży liczy ok. 1100 osób, na przestrzeni pięciu lat zmniejszyła się o 500 osób. Można zatem przyjąć, że młodzież jest zainteresowana zdobywaniem zawodu w technikum, taktując ten poziom wykształcenia jako podbudowę dla szkoły wyższej bądź też jako możliwość zdobycia określonego poziomu wykształcenia i zawodu. Widoczny spadek potwierdza występowanie niżu demograficznego.

Tabela 71 Uczniowie techników dla młodzieży w latach 2011-2015

Uczniowie	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	1 566	1 406	1 273	1 188	1 066
Absolwenci					
ogółem	305	345	280	293	313

Źródło: GUS

Z powyższych danych wynika, że ubożeje zasób ludzki kształtujący się o napływ młodych osób. Chcąc zabezpieczyć potrzeby pracodawców należy aktywizować osoby bierne, bezrobotne w wieku produkcyjnym w szczególności. Z powodu tendencji uszczuplania się zasobów ludzkich pracodawcy coraz częściej sięgają po wsparcie pracownikami z innych krajów, w szczególności z Ukrainy.

3.2. Struktura bezrobocia

Jak Państwo zauważyli zarówno na rynku ogólnopolskim jak i naszym lokalnym w latach 2011-2015 nastąpił znaczny spadek liczby osób bezrobotnych. W styczniu 2011 r. mieliśmy w naszej ewidencji blisko 8 tys. osób bezrobotnych (dokładnie 7 991 osób). Największa liczba osób bezrobotnych w latach 2011-2015 odnotowana została w lutym 2011 r. i wyniosła 8 025 bezrobotnych. W kolejnych latach widoczny był spadek liczby bezrobotnych. I tak w 2011 liczba bezrobotnych zmniejszyła się od stycznia do grudnia o 1 033 osoby. W 2012 r. o 200 osób, w 2013 o 249 osób zmniejszeniu uległa liczba osób bezrobotnych na przestrzeni każdego roku. W 2014 liczba bezrobotnych od stycznia do grudnia zmniejszyła się o 1 909 osób, a w 2015 o 1 191 osób. Jak można zauważyć największy spadek wystąpił w 2014 roku. Oczywiście w każdym roku widoczne było zjawisko okresowego zwiększania się liczby bezrobotnych w miesiącach jesienno-zimowych. Związane jest to z podejmowaniem prac okresowych oraz aktywizacją osób bezrobotnych, których największa intensywność obejmuje miesiące wiosenno-letnie. Łącznie na przestrzeni pięciu lat liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 2 933 osoby (od stycznia 2011 do grudnia 2015).

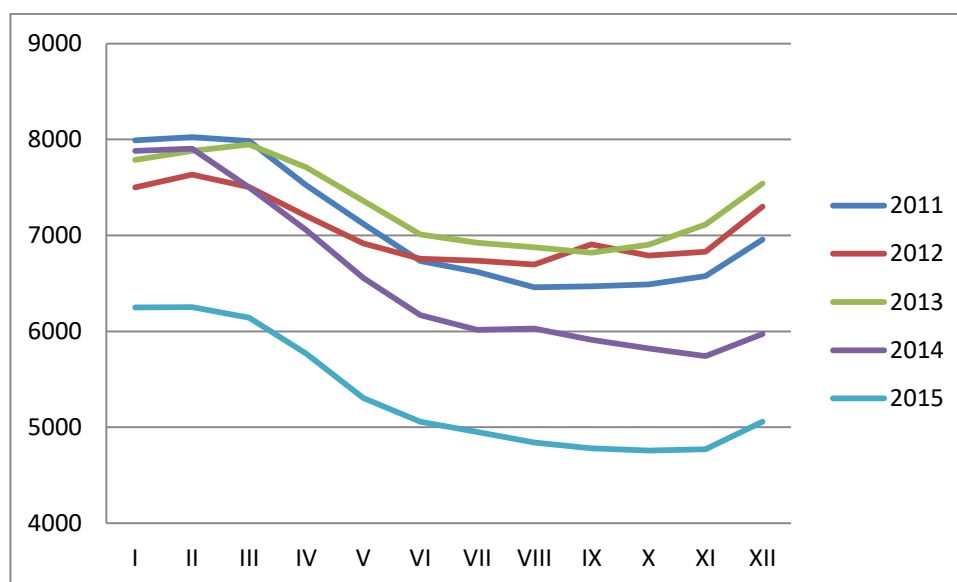
Tabela 72 Liczba osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	7 991	8 025	7 984	7 525	7 121	6 732	6 621	6 459	6 471	6 491	6 575	6 958
2012	7 501	7 633	7 503	7 205	6 918	6 755	6 735	6 695	6 906	6 789	6 829	7 301
2013	7 788	7 882	7 947	7 709	7 359	7 011	6 922	6 876	6 821	6 902	7 113	7 539
2014	7 882	7 904	7 499	7 056	6 557	6 168	6 015	6 028	5 912	5 821	5 741	5 973
2015	6 249	6 253	6 143	5 768	5 306	5 058	4 953	4 843	4 780	4 757	4 772	5 058

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zmiany w liczbie osób bezrobotnych na przestrzeni lat 2011-2015 w ujęciu miesięcznym zostały przedstawione w wersji graficznej na wykresie.

Wykres 1 Zmiany w liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015

Źródło: opracowanie własne

Należy zauważyć, że tendencja w latach 2011-2013 była bardzo zbliżona do siebie a spadki pomiędzy poszczególnymi latami nie wyróżniają się zbyt mocno. Dopiero w 2014 nastąpiło znaczące odchylenie w miesiącach marzec – kwiecień. Tendencja spadkowa utrzymywała się do listopada 2014. W okresie XII 2014 – III 2015 wystąpił charakterystyczny dla okresu zimowego wzrost liczby osób bezrobotnych, ale nadal w tendencji spadkowej do poprzednich czterech lat. Od marca 2015 r. rozpoczęła się kolejna tendencja spadkowa znacząco obniżającą liczbę osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim.

Tabela 73 Porównanie liczby osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w odniesieniu do poszczególnych miesięcy w latach 2011 - 2015

rok	I do XII	II do I	III do II	IV do III	V do IV	VI do V	VII do VI	VIII do VII	IX do VIII	X do IX	XI do X	XII do XI
2011	494	34	-41	-459	-404	-389	-111	-162	12	20	84	385
2012	543	132	-130	-298	-287	-163	-20	-40	211	-117	40	472
2013	487	94	65	-238	-350	-348	-89	-46	-55	81	211	426
2014	343	22	-405	-443	-499	-389	-153	13	-116	-91	-80	232
2015	276	4	-110	-375	-462	-248	-105	-110	-63	-23	15	286

Źródło: opracowanie własne

Analizując dane dotyczące zmian w liczbie osób bezrobotnych pomiędzy poszczególnymi miesiącami należy zauważyć, że w 2011 w sześciu miesiącach odnotowano spadek, w 2012 w siedmiu miesiącach. 2013 rok charakteryzował się spadkiem w 6 miesiącach. W 2014 i 2015 roku spadek liczby osób bezrobotnych w stosunku do poprzedniego miesiąca wystąpił w ośmiu miesiącach. Wydłużenie okresu objętego spadkami potwierdza poprawę sytuacji na rynku pracy, która związana jest ze znaczącą poprawą koniunktury gospodarczej, migracjami zarobkowymi oraz zmieniającą się strukturą wiekową społeczeństwa.

Spadek liczby osób bezrobotnych należy analizować z uwzględnieniem stopy bezrobocia w powiecie nowosolskim w tym samym okresie. W styczniu i lutym 2011 roku wynosiła ona 27,2 %, i był to najwyższy jej poziom w latach 2011-2015. W kolejnych miesiącach 2011 roku stopa bezrobocia w powiecie nowosolskim malała, aż do 22,8% we wrześniu 2011 r. Następnie ponownie wzrosła do 25,8% w lutym 2012. Kolejne miesiące 2012 r. znów przyniosły spadek do poziomu 23,4%. Miesiące jesienno-zimowe charakteryzujące się wysokim napływem osób bezrobotnych podniosły stopę bezrobocia do 27,0%. Natomiast od kwietnia 2013 roku stopa bezrobocia sukcesywnie malała aż do listopada 2013 r. Nieznacznie wzrosła w miesiącach grudzień 2014 – marzec 2015, by w kolejnych miesiącach znów charakteryzować się tendencją spadkową i osiągnąć poziom 17,1% w listopadzie. Na koniec grudnia 2015 r. stopa bezrobocia wyniosła 18,0%.

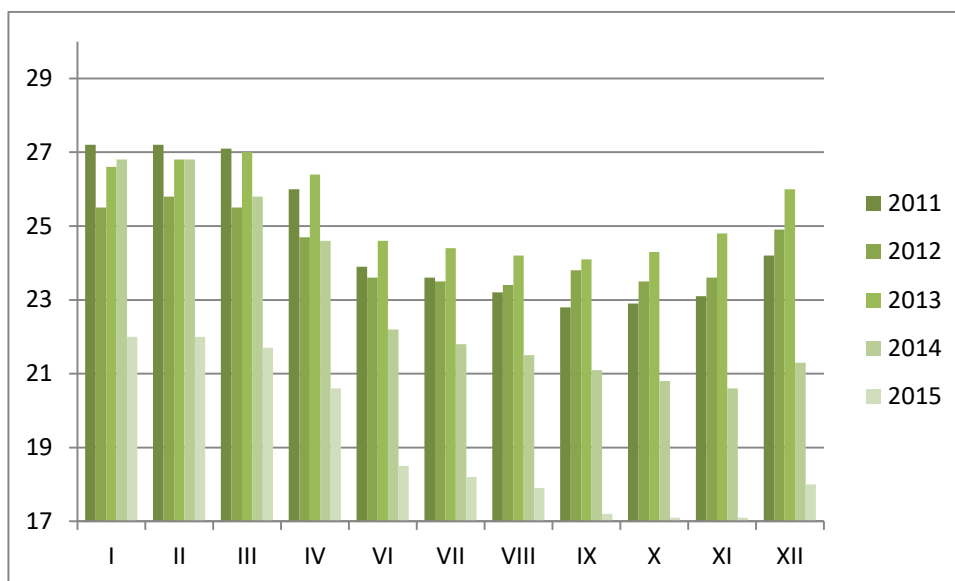
Tabela 74 Stopa bezrobocia w latach 2011 – 2015 (w %)

rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	27,2	27,2	27,1	26,0	24,9	23,9	23,6	23,2	22,8	22,9	23,1	24,2
2012	25,5	25,8	25,5	24,7	24,0	23,6	23,5	23,4	23,8	23,5	23,6	24,9
2013	26,6	26,8	27,0	26,4	25,5	24,6	24,4	24,2	24,1	24,3	24,8	26,0
2014	26,8	26,8	25,8	24,6	23,3	22,2	21,8	21,5	21,1	20,8	20,6	21,3
2015	22,0	22,0	21,7	20,6	19,3	18,5	18,2	17,9	17,2	17,1	17,1	18,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Poniżej stopa bezrobocia w latach 2011 – 2015 w ujęciu graficznym.

Wykres 2 Stopa bezrobocia w latach 2011 – 2015 (w %)

Źródło: opracowanie własne

Struktura bezrobotnych według wieku na przestrzeni ostatnich pięciu lat została przedstawiona w tabeli nr 81 Według stanu na 31 grudnia najliczniej reprezentowaną grupą wiekową w latach 2011-2015 była grupa wiekowa w przedziale 25-34, która to na 31 grudnia 2015 r. liczyła 1 379 osób. Drugą co do wielkości grupą w roku 2011 była grupa 25-34, która to na 31 grudnia 2015 r. liczyła 1 379 osób. Trzecie miejsce w 2011 zajęła grupa 35-44 lata, a od 2012 grupa 45-54 lata z liczbą 981 osób na koniec grudnia 2015 r. Kolejna pod względem liczebności -czwarta w latach 2011-2015 – jest grupa kategorii wiekowej 18-24 z liczbą 645 osób. Najmniej licznie reprezentowane są grupy 55-59 oraz 60+, które liczą odpowiednio na koniec grudnia 2015 r. wynoszą 626 osób oraz 299 osób.

Tabela 75 Bezrobotni według wieku kwartalnie w latach 2005 – 2011

		I	II	III	IV
18-24	2011	1 539	1 222	1 220	1 183
	2012	1 297	1 106	1 261	1 304
	2013	1 418	1 142	1 160	1 217
	2014	1 208	912	1 380	854
	2015	881	650	676	645
25-34	2011	2 445	2 096	1 983	2 143
	2012	2 303	2 066	2 107	2 180
	2013	2 390	2 150	2 011	2 136
	2014	2 155	1 802	1 669	1 598
	2015	1 718	1 401	1 296	1 379
35-44	2011	1 458	1 232	1 233	1 337
	2012	1 455	1 314	1 319	1 471
	2013	1 596	1 497	1 494	1 618
	2014	1 615	1 350	1 308	1 332

	2015	1 360	1 169	1 079	1 128
45-54	2011	1 687	1 412	1 297	1 477
	2012	1 587	1 417	1 356	1 446
	2013	1 538	1 318	1 287	1 496
	2014	1 435	1 168	1 074	1 171
	2015	1 152	933	889	981
55-59	2011	715	635	605	671
	2012	703	682	688	712
	2013	786	705	674	832
	2014	831	709	669	743
	2015	744	646	568	626
60 lat i więcej	2011	140	135	133	147
	2012	158	170	175	188
	2013	219	199	195	240
	2014	255	227	246	275
	2015	288	259	272	299

Źródło: opracowanie własne

W tabeli nr 76 przedstawiono dane na temat poziomu wykształcenia bezrobotnych w okresie od 2011 do 2015 w ujęciu kwartalnym. Najliczniejszą reprezentację wśród osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia na koniec 2011 r. oraz w latach 2013-2015 roku miała grupa bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. W roku 2012 była to grupa bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Na koniec grudnia 2015 r. obejmowała ona 1 588 osób. Co wskazywać może, że niestety młodzież nie zawsze kontynuuje nauki po szkole gimnazjalnej. Ostatecznie rejestruje się w urzędzie bezpośrednio po gimnazjum lub w trakcie kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym w sytuacji przerwania nauki. Drugą pod względem liczebności w latach 2011, 2013-2015 jest grupa bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W roku 2012 r. była to grupa bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Osoby te często znajdują zatrudnienie przy pracach prostych, w trudniejszych okresach na rynku pracy zobligowane są do zmiany tej pracy bądź powrotu do ewidencji osób bezrobotnych. Pracują również w pracach sezonowych w ogrodnictwie oraz w budownictwie. Trzecią grupę w omawianym okresie stanowią bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – w grudniu 2015 r. liczyła ona 1 134 osoby. Czwartą grupą są osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym wg stanu na 31.12.2015 – 437 osób. Często są to osoby młode które z różnych przyczyn nie mogły podjąć nauki na studiach wyższych w systemie dziennym, lub też studiują i nie mają pracy. Ostatnią i najmniej liczną grupą są osoby z wykształceniem wyższym i w końcu roku 2015 obejmują 378 osób.

Tabela 76 Bezrobotni według poziomu wykształcenia kwartalnie w latach 2011 – 2015

		I	II	III	IV
wyższe	2011	476	412	474	508
	2012	525	451	514	504

	2013	550	481	485	490
	2014	490	401	424	391
	2015	430	340	345	378
policealne i średnie zawodowe	2011	1 679	1 497	1 468	1 519
	2012	1 615	1 467	1 512	1 564
	2013	1 724	1 544	1 504	1 622
	2014	1 585	1 335	1 316	1 285
	2015	1 337	1 138	1 092	1 134
średnie ogólnokształcące	2011	813	737	695	727
	2012	743	704	688	669
	2013	769	684	652	691
	2014	692	607	545	531
	2015	556	464	414	437
zasadnicze zawodowe	2011	2 500	2 009	1 908	2 094
	2012	2 322	2 080	2 153	2 301
	2013	2 441	2 142	2 101	2 339
	2014	2 309	1 846	1 744	1 836
	2015	1 871	1 510	1 433	1 521
gimnazjalne i poniżej	2011	2 516	2 077	1 926	2 110
	2012	2 298	2 053	2 039	2 263
	2013	2 463	2 160	2 079	2 397
	2014	2 423	1 979	1 883	1 930
	2015	1 949	1 606	1 496	1 588

Źródło: opracowanie własne

W tabeli nr 83 przedstawiono informację na temat stażu pracy osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy. Największą grupą są osoby mające staż pracy od roku do pięciu (31.12.2015 – 1 040 osób). Na drugim miejscu pod względem liczebności znajdują się bezrobotni ze stażem pracy do 1 roku (31.12.2015 – 859 osób). Trzecią wielkościowo grupą są bezrobotni posiadający staż pomiędzy 10 a 20 lat pracy (31.12.2015 – 832 osoby). Kolejną grupą są bezrobotni nie posiadający stażu pracy (31.12.2015 – 812 osób). Piątą wielkościowo grupę w ujęciu stażu pracy osób bezrobotnych jest grupa bezrobotnych posiadająca od 5 do 10 lat pracy. Najmniej liczne są grupy posiadające kilkudziesięcioletnie doświadczenie zawodowe tj. 20-30 lat pracy (31.12.2015 – 562 osoby) oraz posiadający powyżej 30 lat doświadczenia zawodowego (31.12.2015 – 182 osoby). Jak można zauważyć w największej liczbie reprezentowane są osoby posiadające doświadczenie zawodowe do 5 lat pracy, łącznie na dzień 31.12.2015 r. grupa ta liczyła 1 711 osób, co stanowi 33,83% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim.

Tabela 77 Bezrobotni według stażu pracy kwartalnie w latach 2011 – 2015

		I	II	III	IV
do 1 roku	2011	1 605	1 356	1 234	1 305
	2012	1 411	1 240	1 221	1 381
	2013	1 507	1 284	1 177	1 280
	2014	1 297	1 052	973	979
	2015	1 006	836	812	859
1-5	2011	1 589	1 344	1 328	1 493
	2012	1 621	1 439	1 523	1 549
	2013	1 627	1 445	1 441	1 560
	2014	1 566	1 271	1 234	1 258
	2015	1 263	1 043	1 014	1 040
5-10	2011	1 046	863	857	936
	2012	1 044	985	957	1 035
	2013	1 126	1 050	1 016	1 116
	2014	1 102	632	881	892
	2015	936	797	705	771
10-20	2011	1 104	953	907	1 034
	2012	1 096	1 009	990	1 080
	2013	1 172	1 044	1 030	1 173
	2014	1 159	998	946	979
	2015	1 013	832	789	832
20-30	2011	863	738	682	760
	2012	850	775	748	782
	2013	869	756	719	828
	2014	814	625	597	660
	2015	668	541	506	562
30 lat i więcej	2011	249	214	211	217
	2012	243	221	229	237
	2013	292	248	223	296
	2014	307	243	216	235
	2015	246	200	172	182
bez stażu	2011	1 528	1 264	1 252	1 213
	2012	1 238	1 086	1 238	1 237
	2013	1 354	1 184	1 215	1 286
	2014	1 254	1 047	1 065	970
	2015	1 011	809	782	812

Źródło: opracowanie własne

Analizując dane w ujęciu czasu pozostawania bez pracy należy stwierdzić, że najwięcej jest osób z czasem pozostawania bez pracy pow. 24 miesięcy. Na koniec grudnia 2015 r. było to 1 177 osób, co stanowi 23,27% ogółu bezrobotnych. Jest to grupa zagrożona wykluczeniem społecznym. W grupie tej znajdują się m.in. osoby z terenów z ograniczonym dostępem do komunikacji publicznej, rodzice wychowujące małoletnie dzieci, którzy nie otrzymali miejsca w żłobku lub przedszkolu, osoby

sprawujące opiekę nad osobami zależnymi innymi niż małoletnie dzieci, osoby z problemami zdrowotnymi, które ze względu na stan zdrowia mają ograniczony dostęp do rynku pracy. W tej grupie znajdują się również świadczeniobiorcy pomocy społecznej, osoby z uzależnieniami. Znaczna większość tej grupy wymaga wsparcia w postaci integracji społecznej zanim ostatecznie będzie gotowa wrócić na rynek pracy. Drugą pod względem liczebności jest grupa osób bezrobotnych, którzy pozostają bez pracy od 1 do 3 miesięcy. Ich liczba na koniec grudnia 2015 r. wyniosła 1 068 osób. Następne grupy tj. pozostające bez pracy 6-12 miesięcy oraz od 3-6 miesięcy są na podobnym poziomie ilościowym, odpowiednio ich liczebność to 772 osoby i 740 osób na koniec grudnia 2015 r.

Tabela 78 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach kwartalnie w latach 2011 – 2015

		I	II	III	IV
do 1 miesiąca	2011	611	504	818	624
	2012	561	494	810	737
	2013	489	505	680	695
	2014	469	471	628	541
	2015	539	454	698	585
1-3 miesięcy	2011	1 450	747	978	1 468
	2012	1 395	799	1 019	1 424
	2013	1 530	817	1 004	1 400
	2014	1 117	669	834	1 220
	2015	1 004	648	665	1 068
3-6 miesięcy	2011	1 767	1 211	760	1 142
	2012	1 494	1 279	870	1 247
	2013	1 590	1 254	849	1 186
	2014	1 444	885	677	863
	2015	1 149	779	605	740
6-12 miesięcy	2011	1 615	1 887	1 510	1 145
	2012	1 362	1 635	1 618	1 243
	2013	1 483	1 764	1 634	1 393
	2014	1 484	1 415	1 177	879
	2015	1 014	1 035	864	772
12-24 miesięcy	2011	1 290	1 155	1 186	1 340
	2012	1 412	1 304	1 252	1 273
	2013	1 409	1 290	1 247	1 407
	2014	1 485	1 345	1 216	1 103
	2015	1 047	875	772	716
pow. 24 miesięcy	2011	1 251	1 228	1 219	1 239
	2012	1 279	1 244	1 337	1 377
	2013	1 446	1 381	1 407	1 458
	2014	1 500	1 383	1 380	1 367
	2015	1 390	1 267	1 176	1 177

Źródło: opracowanie własne

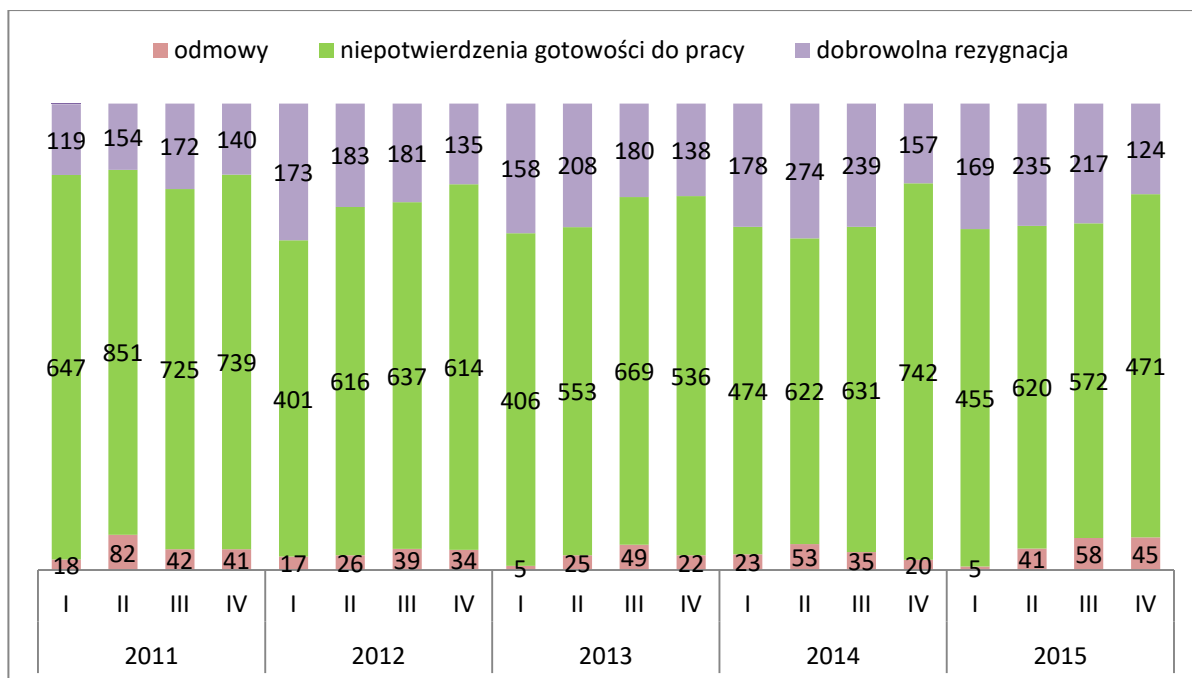
Analizując powyższe dane należy zauważyć również, że ciągle utrzymuje się wysoki poziom, niestawiennictwa w wyznaczonym przez urząd terminie bez usprawiedliwienia, liczby odmów podjęcia pracy lub aktywizacji oraz rezygnacji ze statusu osoby bezrobotnej, co należy uznać za brak gotowości do podjęcia zatrudnienia. W każdym kwartale odnotowywanych jest od 600 do 900 takich przypadków, a to znaczy, że 11% - 18% zarejestrowanych osób bezrobotnych nie jest gotowa do podjęcia zatrudnienia z różnych przyczyn. Po zmianie przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osoby, które odmówiły przyjęcia oferty pracy lub aktywizacji zawodowej oraz osoby, które bez usprawiedliwienia nie stawiały się w terminie wyznaczonym przez urząd podlegają karze w postaci braku możliwości ponownej rejestracji w urzędzie przez określony czas, który jest wydłużany za każde niestawienie lub odmowę. Sumuje się odmowy z odmowami, a niestawienia z niestawieniami. Minimalny okres karencji dot. braku możliwości ponownej rejestracji w urzędzie pracy przy pierwszej odmowie lub niestawiennictwie wynosi 120 dni, przy drugiej 180 dni, przy trzeciej i każdej kolejnej 270 dni.

Tabela 79 Liczba odmów, niestawiennictwa oraz rezygnacji w latach 2011-2015

		odmowy	niepotwierdzenia gotowości do pracy	dobrowolna rezygnacja	Ogółem
2011	I	18	647	119	784
	II	82	851	154	1087
	III	42	725	172	939
	IV	41	739	140	920
		183	2 962	585	3 730
2012	I	17	401	173	591
	II	26	616	183	825
	III	39	637	181	857
	IV	34	614	135	783
		116	2 268	672	3 056
2013	I	5	406	158	569
	II	25	553	208	786
	III	49	669	180	898
	IV	22	536	138	696
		101	2 164	684	2 949
2014	I	23	474	178	675
	II	53	622	274	949
	III	35	631	239	905
	IV	20	742	157	919
		131	2 469	848	3 448
2015	I	5	455	169	629
	II	41	620	235	896
	III	58	572	217	847
	IV	45	471	124	640

		149	2 118	745	3 012
--	--	-----	-------	-----	-------

Źródło: opracowanie własne

Wykres 3 Liczba odmów, niestawiennictwa oraz rezygnacji w latach 2011-2015

Źródło: opracowanie własne

Poniżej w tabeli przedstawiono porównawczo dane dot. liczby bezrobotnych wg stanu na 31 grudnia danego roku oraz liczby niestawiennictw, dobrowolnych rezygnacji oraz odmów na przestrzeni 10 kolejnych lat. Jak można zauważyć, że pomimo znacznego spadku liczby osób bezrobotnych liczba zdarzeń związanych z brakiem gotowości do podjęcia zatrudnienia jest wysoka.

Tabela 80 Liczba odmów, niestawiennictwa oraz rezygnacji w latach 2006-2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba bezrobotnych wg stanu na 31.12	8 904	6 129	5 977	7 838	7 497	6 958	7 301	7 539	5 973	5 058
Liczba odmów, niestawiennictw oraz dobrowolnych rezygnacji	3 650	4 685	4 268	3 758	3 649	3 730	3 056	2 949	3 448	3 012

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując można zauważyć, że do spadku liczby osób bezrobotnych oraz stopy bezrobocia na lokalnym rynku pracy w latach 2011-2015 przyczyniły się przede wszystkim:

- poprawa sytuacji gospodarczej, która przyczyniła się do rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz do powstawania nowych firm,
- rozwój strefy przemysłowej w Nowej Soli,
- współdziałanie samorządów powiatowego oraz gminnych w zakresie rozwoju lokalnego rynku pracy,
- szybka i profesjonalna obsługa inwestorów przez wszystkie służby powiatowe i gminne,
- uruchomienie znaczącej pomocy publicznej na różnych szczeblach i o różnym charakterze,
- zwiększenie środków krajowych na aktywizację osób bezrobotnych,
- wprowadzenie nowych środków w postaci środków z Europejskiego Funduszu Społecznego na aktywizację osób bezrobotnych;
- otwarcie rynków pracy Unii Europejskiej.

Niestety spadek liczby osób bezrobotnych oraz stopy bezrobocia nie rozwiązuje problemu bezrobocia jako problemu społecznego. Pomimo spadku liczby osób bezrobotnych należy zwrócić uwagę na jego strukturę. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie do połowy 2014 r. grupy osób znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy obejmowały niżej wymienione kategorie osób bezrobotnych:

- do 25 roku życia;
- długotrwale bezrobotni;
- bezrobotne kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka;
- powyżej 50 roku życia;
- bez kwalifikacji zawodowych;
- bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego;
- bezrobotnych bez wykształcenia średniego;
- samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do lat 18;
- bezrobotnych, którzy nie podjęli zatrudnienia po odbyciu kary pozbawienia wolności;
- bezrobotni, będący po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego zgodnie z art. 50 ust. 2 pkt. 2 ustawy o promocji zatrudnienia;
- niepełnosprawne.

Systematyczna analiza sytuacji na rynku pracy spowodowała, że od połowy 2014 zmieniono grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy i tak należały do nich osoby bezrobotne:

- do 30 roku życia;
- długotrwale bezrobotne;
- powyżej 50 roku życia;
- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej;
- posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia;
- posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia;
- niepełnosprawne.

Wprowadzone przez ustawodawcę zmiany wskazują, że pomimo pozytywnych zmian na rynku pracy osoby bezrobotne wymagają ciągłego wsparcia ze strony wszystkich służb.

Analizując strukturę bezrobocia w powiecie nowosolskim można zauważyć że od wielu lat grupą dominującą są osoby długotrwale bezrobotne. Najwyższa liczba osób długotrwale bezrobotnych na przestrzeni 5 lat tj. 2011-2015 wystąpiła w I 2014 r. i wyniosła 4 453 osoby, natomiast największy udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wystąpił lipcu 2014 r. i osiągnął poziom 61,78%. Sytuacja ta związana była z ponowną poprawą koniunktury gospodarczej w wyniku, której w pierwszej kolejności wracają na rynek pracy osoby, które w miarę krótko były w ewidencji osób bezrobotnych, co spowodowało spadek liczby bezrobotnych przy jednoczesnym pozostawaniu w ewidencji osób długotrwale bezrobotnych. Dopiero kolejne miesiące rozpoczęły powolny spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych. Ponadto można zauważyć, że osoby długotrwale zasilają rejestr osób bezrobotnych głównie w miesiącach zimowych. Wynika to z tego, że osobom tym łatwiej jest znaleźć zatrudnienie okresowe aniżeli stałą pracę.

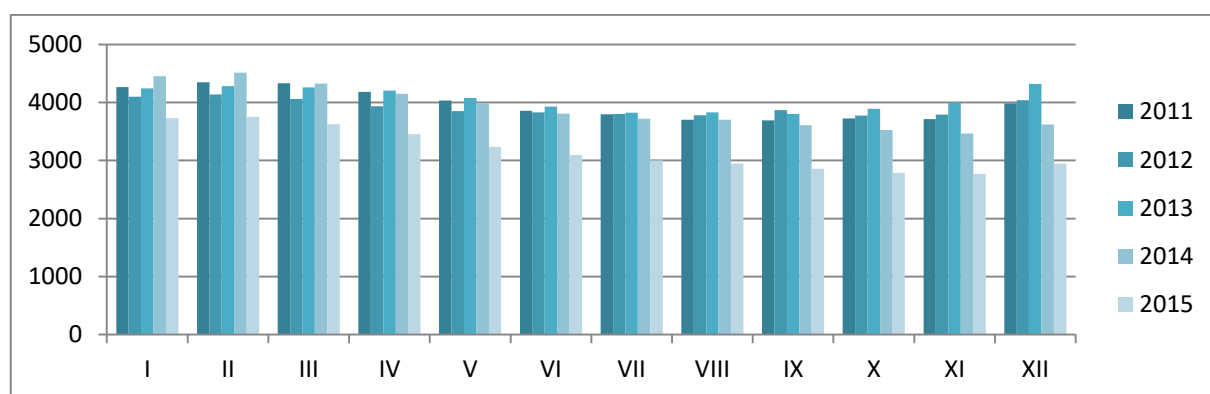
Tabela 81 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	4 265	4 349	4 332	4 180	4 030	3 856	3 793	3 702	3 688	3 726	3 713	3 980
2012	4 099	4 137	4 058	3 935	3 852	3 830	3 798	3 779	3 868	3 773	3 788	4 038
2013	4 241	4 283	4 259	4 201	4 079	3 925	3 822	3 830	3 803	3 890	3 999	4 320
2014	4 453	4 511	4 324	4 146	3 984	3 805	3 716	3 699	3 608	3 525	3 465	3 618
2015	3 728	3 750	3 623	3 455	3 231	3 092	3 000	2 947	2 855	2 784	2 770	2 947

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono liczbę osób długotrwale bezrobotnych w latach 2011-2015 w ujęciu graficznym.

Wykres 4 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015

Źródło: opracowanie własne

Pomimo zmian liczby osób długotrwale bezrobotnych udział tej grupy osób w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wahał się okresowo rosnąc to znów malejąc. Jednakże tendencja wzrostowa

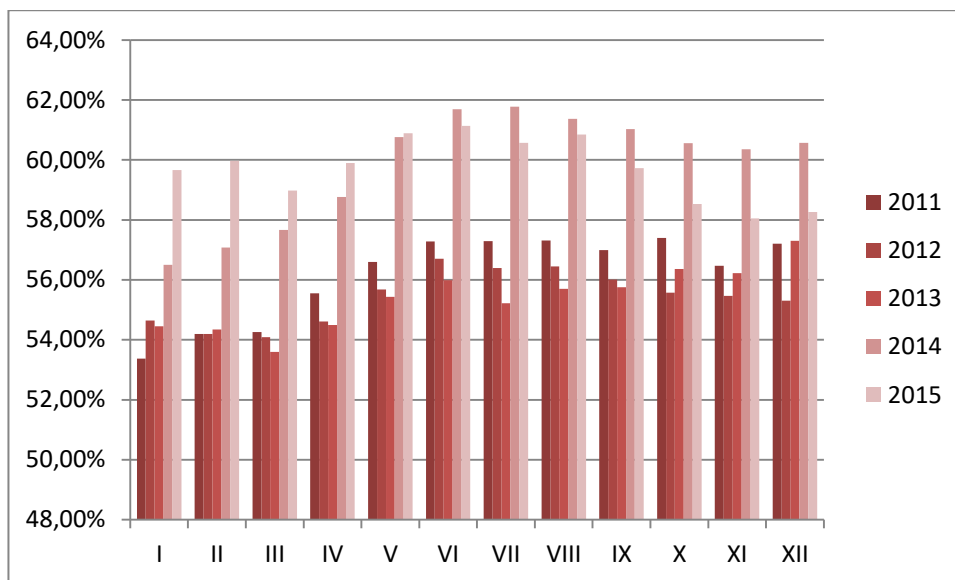
występowała, aż do lipca 2014 r., kiedy udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych nich osiągnął maksymalny poziom w okresie pięcioletnim tj. 61,78%. Nadal pomimo okresowych zmian utrzymuje się na wysokim poziomie oscylując w 2015 r. pomiędzy 58,0% a 61,5%. Grupa ta jest grupą najliczniejszą i stanowi niewykorzystany potencjał, który ze względu na swoją sytuację wymaga znacznego wsparcia specjalistów i długotrwałego działania wszystkich służb wspierających rozwój zasobów ludzkich w powiecie nowosolskim.

Tabela 82 Udział procentowy grupy osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	53,37	54,19	54,26	55,55	56,59	57,28	57,29	57,32	56,99	57,4	56,47	57,2
2012	54,65	54,2	54,09	54,61	55,68	56,70	56,39	56,45	56,01	55,58	55,47	55,31
2013	54,46	54,34	53,59	54,49	55,43	55,98	55,22	55,70	55,75	56,36	56,22	57,30
2014	56,50	57,07	57,66	58,76	60,76	61,69	61,78	61,36	61,03	60,56	60,36	60,57
2015	59,66	59,97	58,98	59,90	60,89	61,13	60,57	60,85	59,73	58,52	58,05	58,26

Źródło: opracowanie własne

Wykres 5 Udział procentowy grupy osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015

Źródło: opracowanie własne

Znaczącą podgrupą wśród osób długotrwale bezrobotnych są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z powodu pozostawania bez pracy przez okres powyżej 24 miesięcy. Stanowią one 39,94% wszystkich długotrwale bezrobotnych. Osoby bezrobotne z tej podgrupy wymagają

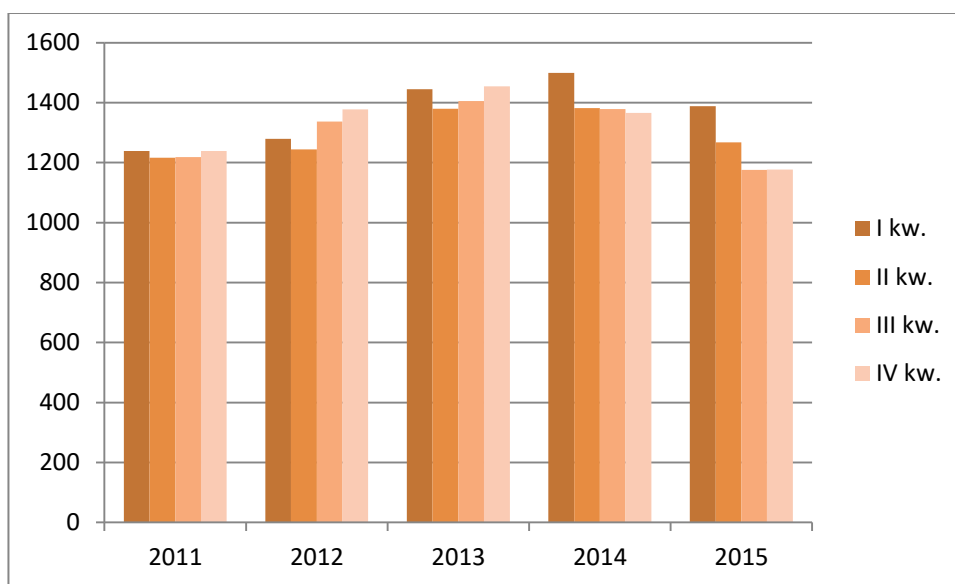
największego wsparcia, kompleksowego działania wszystkich służb oraz partnerów społecznych. Specyfika tej grupy wydłuża czas przygotowania tych osób do ich ponownego wejścia na rynek pracy i wymaga zastosowania w pierwszej kolejności integracji społecznej. Często powodem tak długiego pozostawania bez pracy jest brak dojazdów do miejscowości, w których znajdują się pracodawcy. Głównie dotyczy to osób z terenów wiejskich.

Tabela 83 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie nowosolskim pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w latach 2011 – 2015

	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
2011	1 239	1 216	1 218	1 239
2012	1 279	1 244	1 337	1 377
2013	1 445	1 380	1 405	1 454
2014	1 499	1 382	1 379	1 366
2015	1 388	1 267	1 176	1 177

Źródło: opracowanie własne

Wykres 6 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie nowosolskim pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w latach 2011 – 2015

Źródło: opracowanie własne

Kolejną grupą znaczącą liczebnie jest grupa osób bezrobotnych nie posiadających kwalifikacji zawodowych. Grupa ta od 2014 r. nie należy do grup osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, jednakże jej liczebność jest znacząca. Największą liczbę osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych odnotowano w miesiącach XII 2013 – luty 2014 (XII 2013 – 2 383 osoby, I 2014 – 2 498 osób, II 2014 – 2 538 osób). Sytuacja ta związana jest z pogorszeniem koniunktury w 2013 r. i zwiększeniem przez to liczby osób bezrobotnych, w szczególności w okresach jesienno-

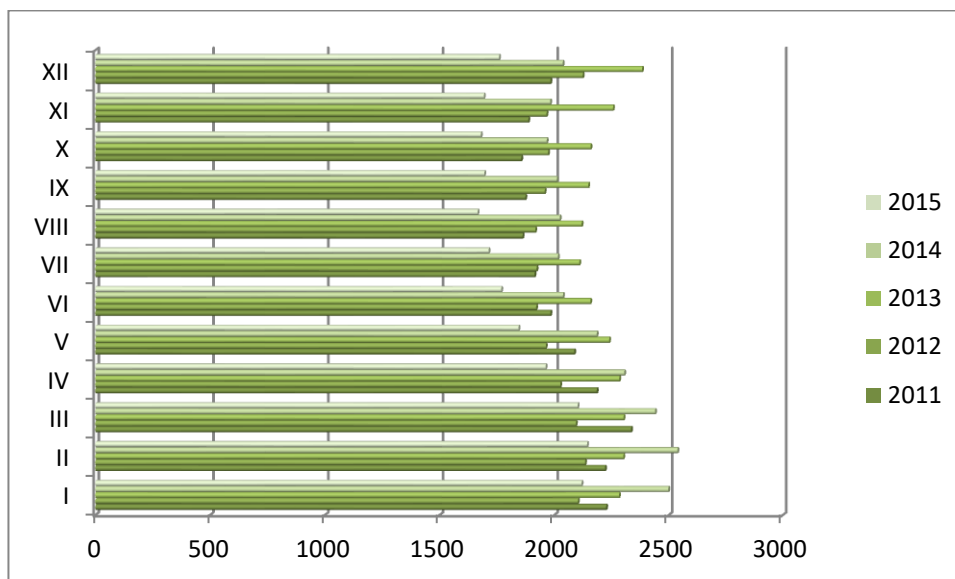
zimowych. Na koniec grudnia 2015 r. liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych zmniejszyła się do 1 759 osób.

Tabela 84 Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w powiecie nowosolski w latach 2011 - 2015

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	2 226	2 221	2 335	2 185	2 087	1 983	1 914	1 862	1 874	1 856	1 887	1 983
2012	2 103	2 134	2 094	2 026	1 963	1 921	1 923	1 917	1 958	1 973	1 966	2 124
2013	2 282	2 301	2 302	2 283	2 239	2 157	2 109	2 119	2 148	2 158	2 256	2 383
2014	2 498	2 538	2 440	2 305	2 185	2 038	2 016	2 024	2 011	1 967	1 982	2 037
2015	2 119	2 143	2 102	1 962	1 844	1 769	1 714	1 666	1 695	1 680	1 693	1 759

Źródło: opracowanie własne

Wykres 7 Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w powiecie nowosolski w latach 2011 - 2015

Źródło: opracowanie własne

Przy analizie osób bez kwalifikacji zawodowych należy zauważyć, że dominują tutaj osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, co potwierdza fakt, że osoby młode stanowią znaczącą liczbę osób bezrobotnych w tej grupie. Wielu młodych ludzi nie kończy edukacji na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej z powodu przerwania kształcenia. Część pomimo ukończenia szkoły nie przystępuje do egzaminów zawodowych. Część osób w tej grupie to takie, które zagubiły swoje dokumenty i nie próbują zdobyć duplikatów albo też celowo nie przedstawiają dokumentów potwierdzających kwalifikacje zawodowe w urzędzie, ze względu na obawę przedstawienia oferty pracy, którą nie są zainteresowani.

Tabela 85 Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych według wykształcenia w powiecie nowosolskim w latach 2005 – 2011

rok	kwartał	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształc ące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
2011	I	0	40	422	52	1821
	II	0	40	378	35	1530
	III	0	45	358	57	1414
	IV	0	42	357	54	1530
2012	I	0	35	363	50	1646
	II	0	39	349	46	1487
	III	0	67	327	91	1473
	IV	0	69	302	83	1670
2013	I	0	90	352	78	1782
	II	0	113	329	92	1623
	III	0	130	339	118	1561
	IV	0	106	361	115	1801
2014	I	0	104	384	104	1848
	II	0	107	341	69	1521
	III	0	130	315	77	1489
	IV	0	125	300	73	1539
2015	I	zmiana określenia grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy brak danych w tym zakresie				
	II					
	III					
	IV					

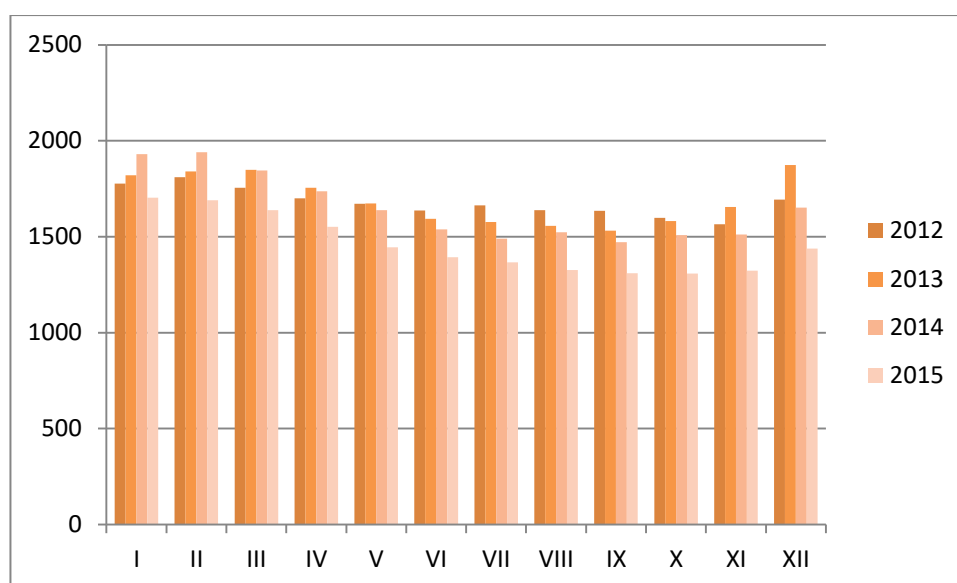
Źródło: opracowanie własne

Następną grupę osób bezrobotnych mającą znaczący udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych to osoby powyżej 50 roku życia. Na dzień 31 grudnia 2015 r. w ewidencji osób bezrobotnych zarejestrowanych było 1 438 osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 28,43% ogólnej liczby osób bezrobotnych.

Tabela 86 Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	1 784	1 777	1 791	1 672	1 621	1 577	1 551	1 499	1 461	1 473	1 526	1 654
2012	1 777	1 810	1 756	1 701	1 671	1 636	1 664	1 638	1 635	1 598	1 565	1 694
2013	1 820	1 841	1 848	1 755	1 674	1 594	1 576	1 556	1 531	1 581	1 655	1 873
2014	1 930	1 941	1 845	1 737	1 639	1 538	1 490	1 523	1 472	1 509	1 511	1 652
2015	1 703	1 691	1 639	1 552	1 445	1 394	1 366	1 326	1 310	1 308	1 324	1 438

Źródło: opracowanie własne

Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015

Źródło: opracowanie własne

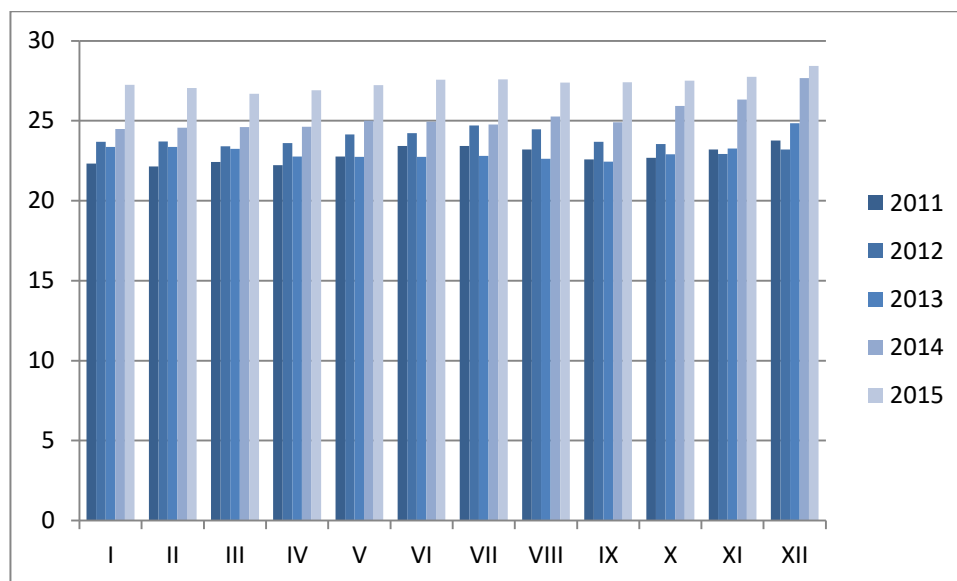
Należy zauważyć, że udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia systematycznie się zwiększa. Na przestrzeni pięciu lat wzrósł o ponad 6 punktów procentowych. Wskazuje to jak trudno osobom w tym wieku znaleźć się na rynku pracy. Czynnikiem determinującym tę sytuację jest wiele m.in. szybko rozwijające się technologie, długotrwałe bezrobocie i związane z nimi zjawiska oddalenia od rynku pracy i uzależnień, problemy zdrowotne wynikające z wieku i w wielu przypadkach z ciężkiej pracy w przemyśle.

Tabela 87 Udział procentowy osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w porównaniu do ogólnej liczby osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	22,33	22,14	22,43	22,22	22,76	23,43	23,43	23,21	22,58	22,69	23,21	23,77
2012	23,69	23,71	23,40	23,61	24,15	24,22	24,71	24,47	23,68	23,54	22,92	23,20
2013	23,37	23,36	23,25	22,77	22,75	22,74	22,81	22,63	22,45	22,91	23,27	24,84
2014	24,49	24,56	24,60	24,62	25,00	24,94	24,77	25,27	24,90	25,92	26,32	27,66
2015	27,25	27,04	26,68	26,91	27,23	27,56	27,58	27,38	27,41	27,50	27,75	28,43

Źródło: opracowanie własne

Wykres 9 Udział procentowy osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w porównaniu do ogólnej liczby osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015

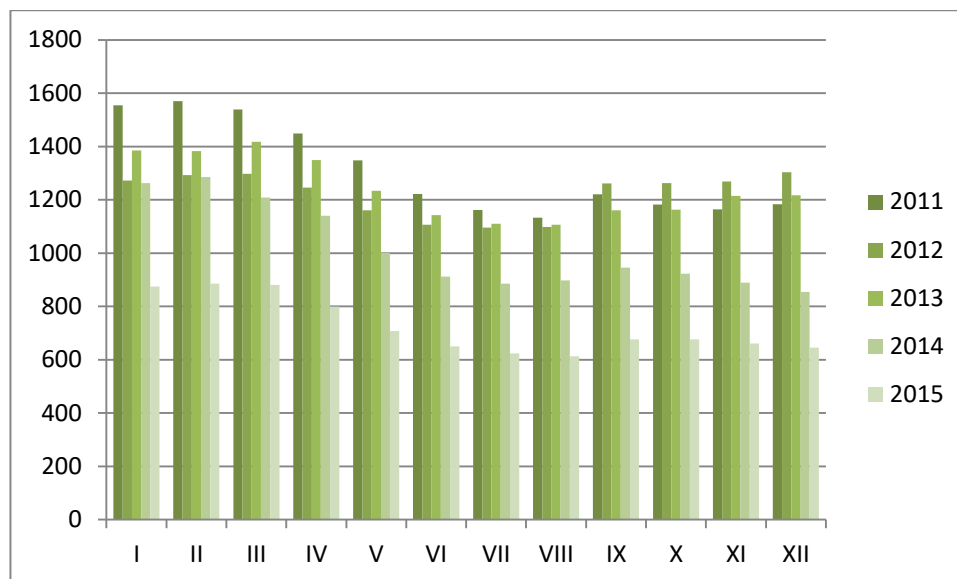
Źródło: opracowanie własne

Grupą kolejną, na którą należy zwrócić uwagę to osoby bezrobotne do 25 roku życia. W roku 2011 w styczniu zarejestrowanych w tej kategorii było 1 554 osoby. Liczba osób bezrobotnych w tej kategorii wiekowej zaczęła się sukcesywnie zmniejszać. Tendencja spadkowa utrzymywała się aż do lipca 2012 r. by następnie wzrosnąć w miesiącach jesienno-zimowych do 1 418 osób w marcu 2013 r. Wzrost ten związany był z okresowym pogorszeniem się sytuacji na rynku pracy. W kolejnych miesiącach ponownie zauważalna była tendencja spadkowa w tej grupie osób bezrobotnych i utrzymywała się do końca roku 2015. W grudniu 2015 r. grupa osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia liczyła 645 osób. Na przestrzeni pięciu lat z najwyższej liczby 1 570 w lutym 2011 spadła do 645 osób na koniec grudnia 2015 r. Spadek wyniósł 925 osób. Wpływ na taką sytuację miała poprawa koniunktury gospodarczej, odpływ młodych ludzi do pracy za granicą, a także niż demograficzny.

Tabela 88 Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	1 554	1 570	1 539	1 449	1 348	1 222	1 162	1 133	1 220	1 182	1 164	1 183
2012	1 272	1 293	1 297	1 246	1 160	1 106	1 096	1 098	1 261	1 262	1 268	1 304
2013	1 385	1 383	1 418	1 349	1 234	1 142	1 110	1 106	1 160	1 163	1 215	1 217
2014	1 263	1 285	1 208	1 140	1 001	912	885	897	946	923	889	854
2015	875	886	881	799	708	650	624	613	676	677	661	645

Źródło: opracowanie własne

Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015

Źródło: opracowanie własne

Analizując udział osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych można zauważyć podobne tendencje spadkowe jak przy liczbie osób bezrobotnych. Początkowo udział tej grupy był wysoki 19,45 % – 19,56 % (styczeń – luty 2011). W kolejnych miesiącach udział tej grupy zmniejszał się by od VII 2013 r. ponownie rozpoczął tendencję wzrostową. Od XII 2012 r. udział osób poniżej 25 roku życia ponownie zaczął się zmniejszać. Najniższy wskaźnik wystąpił na koniec grudnia 2015 r. i wyniósł 12,75%.

Tabela 89 Udział procentowy osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	19,45	19,56	19,28	19,26	18,93	18,15	17,55	17,54	18,85	18,21	17,70	17,00
2012	16,96	16,94	17,29	17,29	16,77	16,37	16,27	16,40	18,26	18,59	18,57	17,86
2013	17,78	17,55	17,84	17,50	16,77	16,29	16,04	16,08	17,01	16,85	17,08	16,14
2014	16,02	16,26	16,11	16,16	15,27	14,79	14,71	14,88	16,00	15,86	15,49	14,30
2015	14,00	14,17	14,34	13,85	13,34	12,85	12,60	12,66	14,14	14,23	13,85	12,75

Źródło: opracowanie własne

W związku z poprawą sytuacji na rynku pracy dla bezrobotnych poniżej 25 roku życia, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej postanowiło zmienić katalog osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy i zamiast grupy wiekowej poniżej 25 roku życia wprowadziło grupę poniżej 30 roku życia,

zwiększając liczbę osób młodych w stosunku do których mogą być realizowane różnego rodzaju projekty i programy. Na koniec grudnia 2015 r. w rejestrze osób bezrobotnych figurowały 1 304 osoby poniżej 30 roku życia.

Tabela 90 Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie nowosolskim w 2015 r.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2015	1 724	1 755	1 756	1 631	1 441	1 328	1 293	1 255	1 289	1 293	1 296	1 304

Źródło: opracowanie własne

Na zmiany liczby młodych osób bezrobotnych miały m.in.:

- poprawa sytuacji gospodarczej na rynku pracy,
- kontynuacja kształcenia w systemie dziennym i zaocznym przez bezrobotnych z tej grupy,
- mobilność osób młodych w poszukiwaniu pracy dobrze płatnej, w tym pracy za granicą powiatu oraz kraju,
- umiejętność pozyskiwania wiedzy o rynkach pracy i możliwościach rozwoju zawodowego w internecie,
- umiejętność dopasowywania swojej wiedzy, umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych do szybko zmieniającego się rynku pracy,
- chęć podejmowania nowych wyzwań, w tym również w zakresie otwierania własnych działalności gospodarczych,
- zmianami w procesach demograficznych.

Dynamiczne zmiany w ostatnich latach na rynku pracy spowodowały, że przeanalizowano ponownie grupy znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy i w 2014 r. dokonano zmiany w tym zakresie w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Według stanu prawnego na dzień 31 grudnia 2015 r. do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy należą:

- bezrobotni do 30 roku życia;
- bezrobotni długotrwale;
- bezrobotni powyżej 50 roku życia;
- bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej;
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia;
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia;
- bezrobotni niepełnosprawni.

Najbardziej liczne według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. są nw. kategorie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- bezrobotni długotrwale – 2 947 osób, 58,26% udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych;
- bezrobotni powyżej 50 roku życia – 1 438 osób, 28,43% udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych;
- bezrobotni do 30 roku życia – 1 304 osoby, 25,78%.

3.3. Oferty pracy

W latach 2011 – 2015 Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli przyjął do realizacji łącznie 11.312 ofert pracy. Na liczbę tą składają się m.in.: oferty pracy niesubsydiowanej, prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy, roboty publiczne, oferty staży, przygotowania zawodowego oraz prace społecznie użyteczne. Zgłaszane oferty pracy dotyczą w większości miejsc odtwarzanych, rotacja pracowników spowodowana jest niskimi płacami, możliwością podjęcia pracy w Unii Europejskiej i poza nią oraz wygórowanymi wymaganiami stawianymi przez pracodawców bądź zainteresowanych pracą w zakresie oczekiwań płacowych w stosunku do posiadanych kwalifikacji zawodowych. Ponadto, powstają nowe miejsca pracy w strefie ekonomicznej i strefie przemysłowej miasta Nowa Sól, która nieustannie się. Pojawiają się również nowe zakłady w ościennych gminach, jednakże najszybszy rozwój w zakresie nowych podmiotów oferujących znaczne liczby miejsc pracy odnotowywany jest w mieście Nowa Sól.

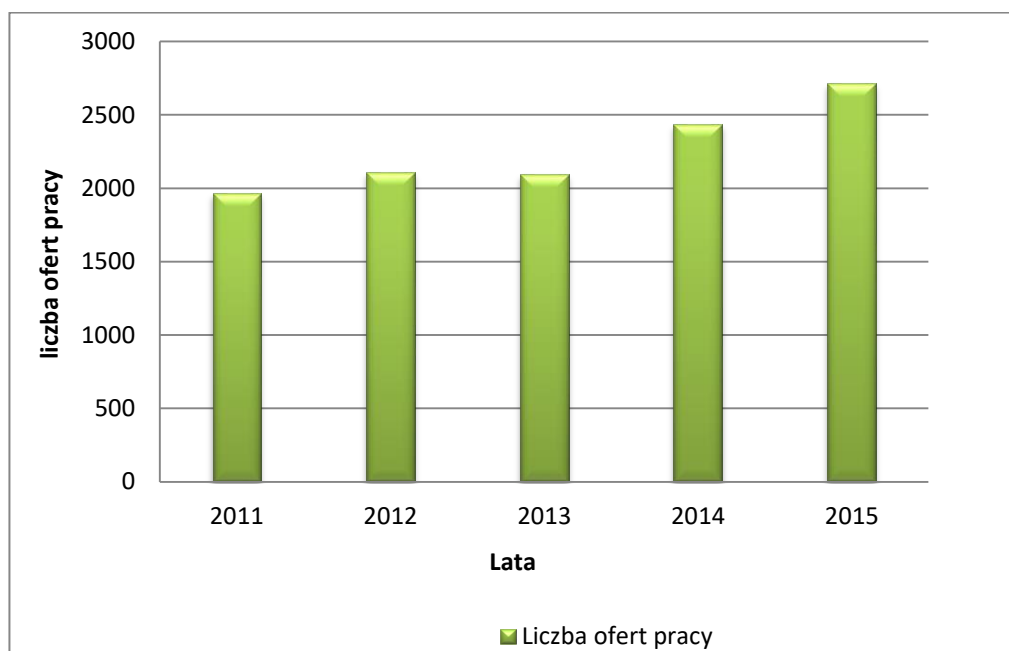
Tabela 91 Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ofert pracy	1965	2106	2094	2433	2714

Źródło: opracowanie własne

Poniżej liczba ofert zgłaszanych do urzędu pracy w latach 2011-2015 w układzie graficznym.

Wykres 11 Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

Źródło: opracowanie własne

Z analizy danych w urzędzie wynika, iż pracodawcy zainteresowani są w dużej mierze stażami, gdyż przy tej formie nie zawierają umowy o pracę w okresie odbywania stażu i tym samym nie ponoszą kosztów związanych z zatrudnieniem pracownika. Ponadto, zauważa się zwiększone zainteresowanie lokalnych pracodawców możliwością subsydiowania miejsc pracy przez tutejszy urząd.

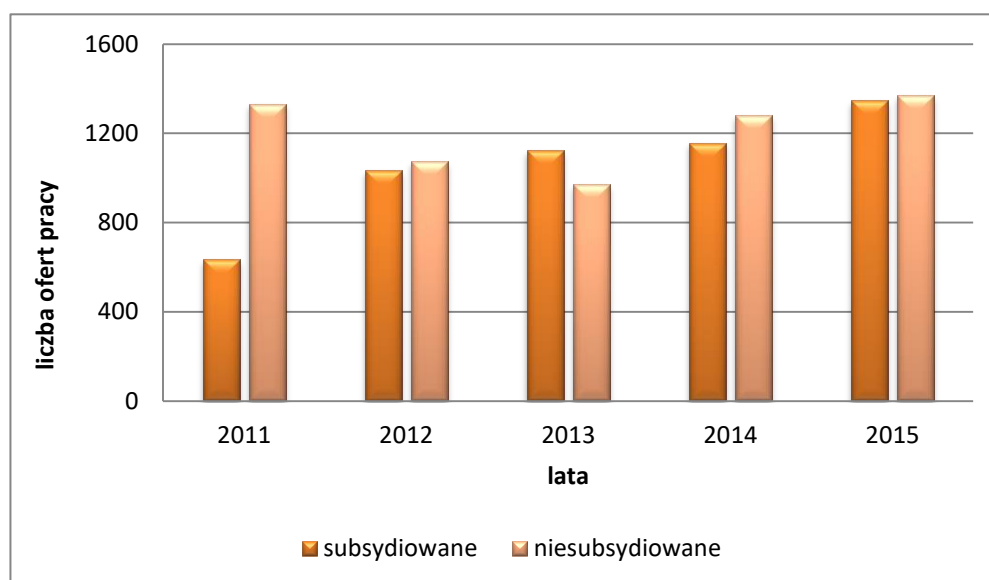
Tabela 92 Liczba ofert pracy subsydiowanych i niesubsydiowanych zgłoszonych do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

Liczba ofert pracy	2011	2012	2013	2014	2015
subsydiowane	635	1033	1124	1155	1346
niesubsydiowane	1330	1073	970	1278	1368

Źródło: opracowanie własne

Wzrost zainteresowania pracodawców subsydiowanymi miejscami pracy wskazuje na zwiększoną pracę pośredników pracy tut. urzędu w zakresie promocji dostępnych usług, dobrą jakość prowadzonej rekrutacji przez pracowników urzędu, poprawę koniunktury gospodarczej powodującą konieczność poszukiwania kandydatów do pracy oraz szukanie różnego rodzaju oszczędności w okresie przygotowywania nowego pracownika do pracy, niejednokrotnie nie posiadającego doświadczenia u danego pracodawcy.

Wykres 12 Liczba ofert pracy subsydiowanych i niesubsydiowanych zgłoszonych do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

Źródło: opracowanie własne

W tabeli dotyczącej subsydiowanych i niesubsydiowanych ofert pracy, w roku 2013 wystąpił spadek ofert niesubsydiowanych. Jest to wynik okresowego pogorszenia sytuacji na lokalnym rynku pracy.

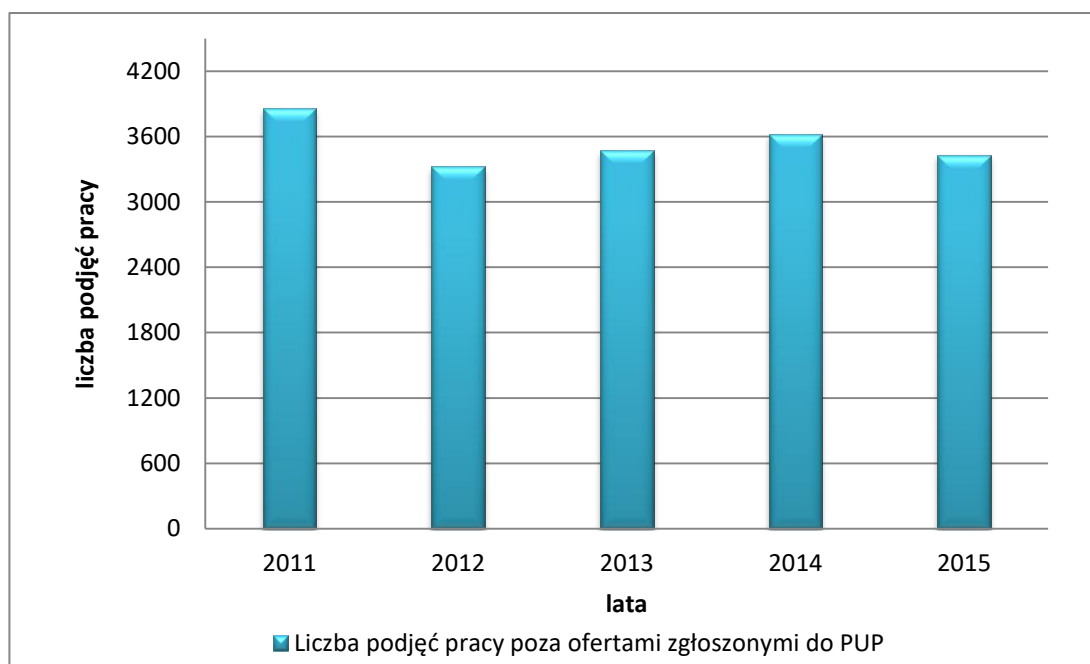
Poza ofertami zgłoszonymi do PUP pracę w latach 2011 – 2015 podjęło 14 589 osób. Są to podjęcia pracy w ramach ofert pracy, które nie zostały zgłoszone do pośrednictwa pracy. W chwili obecnej nie ma żadnej instytucji, która w sposób całkowity ma możliwość przesłania ofert pracy. Ulegają one rozproszeniu, co utrudnia dostęp również osobom zainteresowanym poszukiwaniem pracy, gdyż muszą śledzić wiele źródeł. Prywatne agencje niestety nie zajmują się osobami wykluczonymi społecznie, skupiając się głównie na kadrze wyspecjalizowanej bądź o jasno sprecyzowanych kwalifikacjach, agencje pracy tymczasowej zajmują się w głównej mierze pracownikami szereblą podstawowego, od których nie jest wymagana zbyt szeroka wiedza specjalistyczna i których można w sposób szybki przygotować do realizacji obowiązków u pracodawcy. Niestety również te agencje pomijają osoby z problemami. Ponadto należy zwrócić uwagę, że w głównej mierze ich poszukiwania polegają na złożeniu zapotrzebowania do urzędów pracy, i to one tak naprawdę prowadzą nabory. W zakresie pośrednictwa pracy istnieje potrzeba systematycznego poszukiwania nowych rozwiązań łączenia pracodawców i poszukujących pracy, przy jednoczesnym zabezpieczeniu właściwego poziomu usług.

Tabela 93 Liczba podjęć pracy poza ofertami zgłoszonymi do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba podjęć pracy poza ofertami zgłoszonymi do PUP	3863	3326	3474	3624	3432

Źródło: opracowanie własne

Wykres 13 Liczba podjęć pracy poza ofertami zgłoszonymi do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

Źródło: opracowanie własne

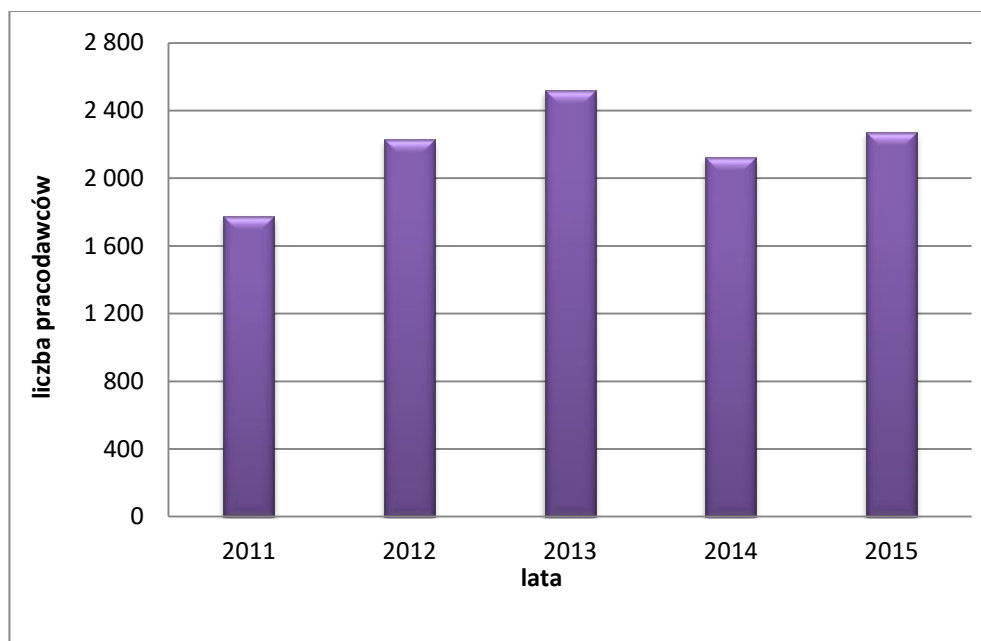
Pośrednictwo pracy na koniec grudnia 2015 roku współpracowało z 2 272 pracodawcami – liczba ta w poszczególnych latach ulegała zmianie ze względu na zmiany na lokalnym rynku pracy. Współpraca z pracodawcami dotyczyła głównie poszukiwania wolnych miejsc zatrudnienia, realizacji ofert pracy, przyjmowania zgłoszeń wolnych miejsc pracy, aktualizacji kart pracodawców w banku danych poprzez wizyty, promocji usług urzędu, obustronnych kontaktów w zakresie współdziałania na lokalnym rynku pracy. Liczba pracodawców, z którymi współpracuje urząd od 2011 roku uległa zwiększeniu o 499 pracodawców, niestety z powodu ograniczeń kadrowych oraz wdrożonych rozwiązań prawnych w zakresie przyjmowania ofert pracy i obsługi osób bezrobotnych (opracowywanie obowiązkowo IPD) tempo poszerzania współpracy z pracodawcami nadal jest wolne.

Tabela 94 Liczba pracodawców z którymi współpracował PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba pracodawców	1 773	2 230	2 519	2 124	2 272

Źródło: opracowanie własne

Wykres 14 Liczba pracodawców z którymi współpracował PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

Źródło: opracowanie własne

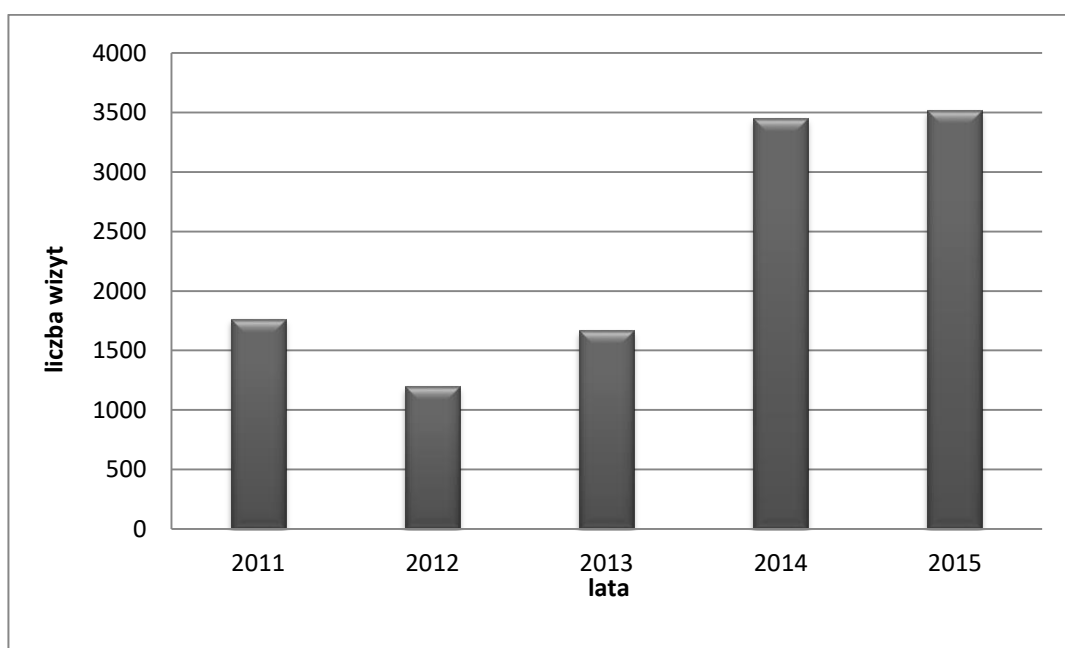
Realizując pośrednictwo pracy, pośrednicy pracy zrealizowali w latach 2011 – 2015 łącznie 11 598 wizyt. W trakcie wizyt przyjmowane były oferty pracy, udzielane informacje na temat obecnie realizowanego wsparcia ze strony urzędu lub o dostępności zasobów ludzkich w określonym zakresie.

Tabela 95 Liczba wizyt u pracodawców z którymi współpracował PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba wizyt	1767	1200	1667	3447	3517

Źródło: opracowanie własne

Analizując liczbę wizyt należy zauważyć, że od 2014 r. znacząco zwiększony został kontakt z pracodawcami przez pośredników pracy.

Wykres 15 Liczba wizyt u pracodawców z którymi współpracował PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono zakłady, które najczęściej zgłaszały wolne miejsca zatrudnienia oraz korzystały z usług pośrednictwa pracy w latach 2011 – 2015:

- Gedia Poland Sp. z o. o – Nowa Sól
- ALUMETAL Nowa Sól Sp. z o.o. – Nowa Sól
- BCC Polska – Nowa Sól
- Hesmo Henryk Smolicz - Otyń
- Bejur Sp. z o.o. – Nowa Sól
- VOIT Polska – Nowa Sól
- PPHU LAMGI Michał Gibowski – Nowa Sól
- AUTO-KOMPLEX Łukasz Szarama – Nowa Sól

- Pierogarnia Mikuliszyn Daria Jarmolińska-Mikuliszyn
- Audit Doradztwo Personalne Sp. z o. o – Nowa Sól
- Solimpex-Serwis Sp. z o.o. – Nowa Sól
- PBD Kambud Wiktor Kamzelski – Nowa Sól
- Cheros-Form Grzegorz Filipiak - Otyń
- Leks Sp. z o.o. – Tarnów Bycki
- DINO Polska S.A. – Nowa Sól/ Modrzyca
- EL-Bud System s.c. – Nowa Sól
- CARO Sp. z o.o. Sp. komandytowa – nowe Miasteczko
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o. - Koźuchów
- J&J Transport-Spedycja Sp. z o.o. – Nowa Sól
- BADER Sp. z o.o. – Nowa Sól
- lokalna administracja (Starostwo Powiatowe, ZUS, Urząd Skarbowy, Urzędy Gmin, szkoły, MOPS)
- oraz podmioty gospodarcze z sektora mini przedsiębiorstw w branży transportowej, handlowej oraz usług ochroniarskich.

Pracodawcy w latach 2011 – 2015 najczęściej zgłaszali zapotrzebowanie na pracowników w następujących zawodach:

- robotnik gospodarczy,
- sprzedawca-kasjer/sprzedawca w branży spożywczej,
- technik prac biurowych, pracownik biurowy/pracownicy obsługi biurowej,
- pozostali pracownicy/robotnicy w przemyśle przy pracach prostych,
- poz. operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali,
- operator maszyn i urządzeń,
- kierowca samochodów ciężarowych,
- pracownik budowlany,
- sprzątaczkę/pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne,
- szwaczka/krawcowa/ operator maszyn do szycia,
- pracownik obróbki skóry/kaletnicy,
- robotnik budowlany/murarz/tynkarz,
- magazynier,
- przedstawiciel handlowy/specjaliści ds. sprzedaży,
- mechanik pojazdów samochodowych,
- kucharz,
- robotnik drogowy,
- spawacz/operator automatów spawalniczych,
- piekarz,
- fryzjer,
- pracownik ochrony fizycznej bez licencji,
- opiekun osób starszych (praca w Niemczech)
- operator sprzętu ciężkiego,
- elektryk,

- księgowa,
- brukarz,
- mechanik maszyn i urządzeń
- operator maszyn do obróbki drewna/monter wyrobów z drewna,
- stolarz.

Zgłaszane oferty pracy w latach 2011 – 2015 dotyczyły najczęściej następujących działów gospodarki:

- przetwórstwo przemysłowe,
- administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
- działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca,
- budownictwo,
- edukacja,
- transport i gospodarka magazynowa,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Z dokonanych porównań wynika, że rynek pracy w powiecie nowosolskim to duże zakłady przemysłowe, które tworzą miejsca pracy w liczbie wielkoskalowej i skupione są przede wszystkim na terenie Specjalnej Strefy Kostrzyńsko – Słubickiej na obrzeżach Nowej Soli, w mieście Nowa Sól, w Kożuchowie, w Niedoradzu i w Bytomiu Odrzańskim oraz podmioty gospodarcze zatrudniające do 9 pracowników (95,62%). Zakłady pracy w tych miejscowościach zajmują się przede wszystkim produkcją w różnych branżach. Zakłady pracy tworzące dużą liczbę stanowisk pracy na terenie pojedynczych zakładów w powiecie tworzą strefę przemysłu tzw. automotive, elektronicznego, metalurgicznego, spożywczego, szwalniczego i przetwórstwa przemysłowego. Korzystne warunki gospodarcze i korzystne warunki ekonomiczne pozwalają tym firmom na rozwój w obrębie powiatu nowosolskiego, tym samym utrzymując pozytywną koniunkturę na lokalnym rynku pracy oraz wspierając rozwój lokalny powiatu. Uzupełnieniem dużych zakładów jest szereg drobnych przedsiębiorstw, które działają i rozwijają się w cieniu dużych zakładów przemysłowych jednocześnie wspierając lokalny rynek pracy tworzonymi na terenie całego powiatu nowosolskiego miejscami pracy.

Analizując rynek pracy nie można zapomnieć o stanowiskach pracy tworzonych w handlu i usługach, które tworzone są w głównej mierze w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach. Sektor handlu i usług nie tworzy skupionych miejsc pracy (wyjątkiem są markety). Sektor ten tworzy rozproszony zespół podmiotów gospodarczych na terenie powiatu nowosolskiego, które to są niejednokrotnie jedynymi pracodawcami w gminach miejsko – wiejskich i wiejskich. Pomimo, że nie są one firmami zwracającymi na siebie uwagę liczbą tworzonych stanowisk pracy, to stanowią bardzo ważny element istniejącego rynku pracy.

Przy analizie rynku pracy w powiecie nowosolskim należy zwrócić uwagę również na miejsca pracy tworzone w sektorze publicznym, na który składają się samorządy terytorialne, ich jednostki

organizacyjne oraz urzędy użyteczności publicznej. Pracodawcy ci tworzą miejsca pracy głównie w dziale administracja publiczna, ochrona zdrowia i opieka społeczna, oświata i edukacja.

Kolejnymi działami które, również wpływają na rynek pracy w powiecie nowosolskim jest rolnictwo i leśnictwo, nie generują one trwałych miejsc pracy jednakże wspierają lokalny rynek pracy sezonowo. Umożliwiają one podjęcie pracy osobom z terenów głównie wiejskich, które to najczęściej posiadają bardzo niskie kwalifikacje zawodowe.

Rynek pracy ulega ciągłym przemianom. Pracodawcy wskazują, że koniunktura w najbliższych latach będzie nadal pozytywna i zasoby lokalnego rynku pracy znacząco zubożeją. Pracodawcy będą napotykali problemy w znalezieniu pracowników, w szczególności tych wykwalifikowanych.

3.4. Zawody deficytowe i nadwyżkowe

Zmieniający się rynek pracy wymaga systematycznego analizowania i badania. W celu ukierunkowania działań publicznych służb zatrudnienia oraz oświaty opracowywany jest monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Wnioski wypływające z analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwalają stwierdzić, że rynek pracy charakteryzuje się brakiem równowagi. Istnieje nadmiar pracowników wynikający z niedostosowania ilości miejsc pracy na rynku. Nadmiar bezrobotnych notowany jest w większości zawodów i specjalności, dostrzega się również grupy zawodów wykazujących się zarówno deficytem jak i nadwyżką. Zdecydowanie największe ilości wolnych miejsc pracy zgłoszonych jest dla przemysłu (różnego rodzaju operatorzy, inżynierowie, kierownicy produkcji itp.) , branży transportowej (kierowcy, spedytorzy, logistycy), drogownictwa (operatorzy maszyn ciężkich), usług indywidualnych (opieka nad osobami starszymi). Zauważono, iż główną gałęzią gospodarki, w której występuje najwięcej ofert jest przetwórstwo przemysłowe. Duże znaczenie odgrywają w tym względzie zakłady istniejące i powstające w Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej oraz w strefie przemysłowej miasta Nowa Sól.

Zawody deficytowe

W zawodach deficytowych na przestrzeni ostatnich pięciu lat najczęściej powtarzały się takie zawody jak: robotnik gospodarczy (2011,2012,2013,2014); technik prac biurowych (2011; 2012; 2013; 2014); spawacz (2011, 2012, 2013, 2014); kierownik działu produkcji (2012, 2013, 2014); przedstawiciel handlowy (2011, 2012, 2014); sekretarka medyczna (2012, 2013, 2014); glazurnik (2012, 2013, 2014); odlewnik wyrobów z materiałów polimerowych (2011, 2012, 2013); operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury (2012, 2013, 2014); ładowacz nieczystości stałych (2011, 2013, 2014); spedytor (2012, 2013); opiekun osoby starszej (2013, 2014); fakturzystka (2011; 2014); doradca klienta (2011, 2012); pracownik ochrony fizycznej bez licencji (2011, 2012); elektryk (2011, 2012); serwisant sprzętu komputerowego (2011, 2014); brakarz wyrobów przemysłowych (2013, 2014); operator koparki (2011, 2012); operator koparko-ładowarki (2011, 2013); operator maszyn i urządzeń odlewniczych (2011, 2013); kierowca autobusu (2012, 2014); kierowca samochodu ciężarowego (2011, 2014).

Tabela 96 Zawody deficytowe w latach 2011–2015

Rok	Kod zawodu	Nazwa zawodu
2011	921101	Pomocniczy robotnik polowy
	811105	Operator koparko-ładowarki
	524902	Doradca klienta
	712612	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych
	721204	Spawacz metodą MAG
	811104	Operator koparki
	431102	Fakturzystka
	812107	Operator maszyn i urządzeń odlewniczych
	342305	Instruktor rekreacji ruchowej
	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji
	741103	Elektryk
	742117	Serwisant sprzętu komputerowego
	961102	Ładowacz nieczystości stałych
	515303	Robotnik gospodarczy
	441202	Kurier
2011	711601	Brukarz
	634002	Zbieracz owoców, ziół i innych roślin
	814203	Odlewnik wyrobów z materiałów polimerowych
	214903	Inżynier automatyki i robotyki
	216602	Grafik komputerowy
	264201	Dziennikarz
	332101	Agent ubezpieczeniowy
	811106	Operator ładowarki
	832202	Kierowca samochodu dostawczego
	332203	Przedstawiciel handlowy
	332302	Zaopatrzeniowiec
	411004	Technik prac biurowych
	524404	Telemarketer
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego
	931205	Robotnik drogowy
2012	833101	Kierowca autobusu
	811104	Operator koparki
	411004	Technik prac biurowych
	722312	Szlifierz metali
	516502	Instruktor nauki jazdy
	814302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury
	515303	Robotnik gospodarczy
	331203	Referent (asystent) bankowości
	523002	Kasjer handlowy
	333105	Spedytor
	343203	Florysta

	712502	Szklarz
	721204	Spawacz metodą MAG
	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych
	235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych
	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji
	741103	Elektryk
	121101	Główny księgowy
	132103	Kierownik działu produkcji
	213106	Biotechnolog
	332203	Przedstawiciel handlowy
	334201	Sekretarz sądowy
	334402	Sekretarka medyczna
	411001	Administrator nieruchomości
	712202	Glazurnik
	814203	Odlewnik wyrobów z materiałów polimerowych
	834202	Operator maszyn drogowych
	962902	Dozorca
	532202	Siostra PCK
2012	524902	Doradca klienta
2013	341202	Opiekun osoby starszej
	721205	Spawacz metodą MIG
	333104	Pracownik działu logistyki
	712202	Glazurnik
	814302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury
	411004	Technik prac biurowych
	812107	Operator maszyn i urządzeń odlewniczych
	515303	Robotnik gospodarczy
	333105	Spedytor
	334402	Sekretarka medyczna
	961102	Ładowacz nieczystości stałych
	412001	Sekretarka
	712501	Monter/składacz okien
	132103	Kierownik działu produkcji
	251903	Tester oprogramowania komputerowego
	522302	Sprzedawca z branży mięsnej
	713207	Malarz lakiernik wyrobów metalowych
	325905	Opiekunka dziecięca
	234202	Wychowawca małego dziecka
	241202	Doradca finansowy
	242106	Specjalista do spraw doskonalenia organizacji
	242108	Specjalista do spraw logistyki
	411003	Pracownik kancelaryjny
	524402	Organizator obsługi sprzedaży internetowej
	814104	Wulkanizator

	814203	Odlewnik wyrobów z materiałów polimerowych
	711102	Monter konstrukcji budowlanych
	754301	Brakarz wyrobów przemysłowych
	811105	Operator koparko-ładowarki
	233011	Nauczyciel języka niemieckiego
2014	431101	Asystent do spraw księgowości
	411004	Technik prac biurowych
	814201	Formierz wyrobów z kompozytów polimerowych
	341202	Opiekun osoby starszej
	431102	Fakturzystka
	921401	Pomocniczy robotnik przy konserwacji zieleni
	712202	Glazurnik
	431202	Pracownik do spraw ubezpieczeń
	432302	Dyspozytor transportu samochodowego
	721205	Spawacz metodą MIG
	742117	Serwisant sprzętu komputerowego
	961102	Ładowacz nieczystości stałych
	412001	Sekretarka
2014	531202	Asystent nauczyciela przedszkola
	334402	Sekretarka medyczna
	722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie
	932913	Sortowacz
	332203	Przedstawiciel handlowy
	132103	Kierownik działu produkcji
	833101	Kierowca autobusu
	515303	Robotnik gospodarczy
	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej
	261901	Asystent prawny
	754301	Brakarz wyrobów przemysłowych
	814302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury
	821902	Monter mebli
	833202	Kierowca ciągnika siodłowego
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego
	242307	Specjalista do spraw kadr
2015	721203	Operator zgrzewarek
	7537	Kaletnicy, rymarze i pokrewni
	2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
	8157	Operatorzy maszyn do prania
	2651	Artyści plastycy
	8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok
	1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym
	3321	Agenci ubezpieczeniowi
	3322	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych
	3315	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)

	8153	Operatorzy maszyn do szycia
--	------	-----------------------------

Źródło: opracowanie własne

W 2015 r. zmienił się sposób opracowywania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Zamiast kodów zawodów i ich nazw jest podawana grupa zawodowa. I tak w 2015 r. wśród zawodów deficytowych znalazły się: kaletnicy, rymarze i pokrewni; farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji; operatorzy maszyn do prania; artyści plastycy; operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok; kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym; agenci ubezpieczeniowi; kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych; rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych); operatorzy maszyn do szycia.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że w grupie zawodów deficytowych znalazł się zawód operatora koparki, operatora koparko – ładowarki, operatora ładowarki, kierowca autobusu, kierowca samochodu ciężarowego oraz elektryka. Deficytowość tych zawodów podyktowana jest oczekiwaniami pracodawców w ramach, których kandydaci muszą wykazać się stosownymi uprawnieniami zawodowymi oraz doświadczeniem zawodowym - stanowiącym często przeszkodę w podjęciu zatrudnienia.

W powyższej tabeli znalazły się również zawody, takie jak: robotnik gospodarczy oraz technik prac biurowych, które powinno się pominąć przy analizie rynku pracy pod względem deficytów zawodów, gdyż tu zapotrzebowania zgłaszane przez pracodawców, to oferty prac subsydiowanych, czyli realizowanych w ramach robót publicznych czy też staży. Często nie stanowią one o zwiększeniu miejsc pracy w tym zawodzie na dłuższy okres. I prawdopodobnie bez finansowania z Funduszu Pracy nie istniałyby albo występowałyby w ograniczonym zakresie.

Zawody nadwyżkowe

W zawodach nadwyżkowych w okresie ostatnich sześciu lat znajduje się cała gama zawodów głównie dotyczących stanowisk rzemieślniczych, prac budowlanych, biurowo-administracyjnych, mechanicznych. Najczęściej występującymi zawodami nadwyżkowymi w okresie 2011 – 2015 były: specjalista administracji publicznej (2011, 2012, 2013, 2014); murarz (2011, 2012, 2013, 2014); ślusarz (2011, 2012, 2013, 2014); stolarz (2011, 2012, 2013, 2014); technik budownictwa (2011, 2012, 2013); technik elektryk (2011, 2013, 2014); technik logistyk (2011, 2012, 2013); technik informatyk (2011, 2012, 2014); kucharz małej gastronomii (2012, 2013, 2014); technik handlowiec (2011, 2012, 2014); technolog robót wykończeniowych w budownictwie (2011, 2012, 2013); tokarz w metalu (2011, 2012, 2013); mechanik samochodów osobowych (2011, 2012, 2014); elektromonter instalacji elektrycznych (2012, 2013, 2014); rzeźnik-wędliniarz (2011, 2013, 2014); cukiernik (2011, 2012, 2013); stolarz meblowy (2011, 2012, 2013); krawiec (2011, 2012, 2013); kierowca samochodu osobowego (2011, 2012, 2013); robotnik w przemyśle przetwórczym (2011, 2013, 2014); technik elektronik (2011, 2014); technik mechanik (2013, 2014); technik ekonomista (2011, 2012); kucharz (2012, 2013); ogrodnik (2013, 2014); rolnik (2013, 2014); stolarz budowlany (2011, 2014); formierz odlewnik (2011, 2013); zgrzewacz (2011, 2014); mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych (2012, 2014); elektromonter (elektryk) zakładowy (2011, 2012); piekarz (2012, 2013).

Tabela 97 Zawody nadwyżkowe w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015

Rok	Kod zawodu	Nazwa zawodu
2011	752205	Stolarz
	752208	Stolarz meblowy
	311408	Technik elektronik
	753105	Krawiec
	832203	Kierowca samochodu osobowego
	331403	Technik ekonomista
	751105	Rzeźnik-wędliniarz
	723105	Mechanik samochodów osobowych
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
	351203	Technik informatyk
	311303	Technik elektryk
	751201	Cukiernik
	522305	Technik handlowiec
	311204	Technik budownictwa
	711503	Stolarz budowlany
	722204	Ślusarz
	334306	Technik administracji
	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie
	721102	Formierz odlewnik
	722314	Tokarz w metalu
	333107	Technik logistyk
	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy
	514101	Fryzjer
2011	241306	Specjalista do spraw finansów
	234201	Nauczyciel przedszkola
	341203	Opiekun w domu pomocy
	711202	Murarz
	721207	Spawacz ręczny gazowy
	341205	Pracownik socjalny
	242217	Specjalista administracji publicznej
2012	752205	Stolarz
	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie
	722314	Tokarz w metalu
	263102	Ekonomista
	751201	Cukiernik
	752208	Stolarz meblowy
	351203	Technik informatyk
	832203	Kierowca samochodu osobowego
	311204	Technik budownictwa
	753105	Krawiec
	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych

	242217	Specjalista administracji publicznej
	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy
	331403	Technik ekonomista
	722204	Ślusarz
	723105	Mechanik samochodów osobowych
	621002	Robotnik leśny
	311208	Technik inżynierii środowiska i melioracji
	741101	Elektromonter instalacji elektrycznych
	333107	Technik logistyk
	522305	Technik handlowiec
	751204	Piekarz
	723304	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali
	512002	Kucharz małej gastronomii
	712602	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody
	721209	Zgrzewacz
	711202	Murarz
	723103	mechanik pojazdów samochodowych
	512001	Kucharz
	514207	Technik usług kosmetycznych
2013	311504	Technik mechanik
	752205	Stolarz
	751105	Rzeźnik-wędliniarz
	311303	Technik elektryk
	722314	Tokarz w metalu
	722204	Ślusarz
	613003	Rolnik
2013	751201	Cukiernik
	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie
	711202	Murarz
	721102	Formierz odlewnik
	752208	Stolarz meblowy
	242217	Specjalista administracji publicznej
	333107	Technik logistyk
	512002	Kucharz małej gastronomii
	832203	Kierowca samochodu osobowego
	711401	Betoniarz
	311204	Technik budownictwa
	611104	Rolnik upraw polowych
	711502	Cieśla szalunkowy
	325402	Technik masażysta
	723104	Mechanik samochodów ciężarowych
	741101	Elektromonter instalacji elektrycznych
	512001	Kucharz
	751204	Piekarz

	214109	Specjalista kontroli jakości
	611303	Ogrodnik
	753105	Krawiec
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
	721104	Modelarz odlewniczy
2014	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych
	351203	Technik informatyk
	263102	Ekonomista
	751105	Rzeźnik-wędliniarz
	311504	Technik mechanik
	242217	Specjalista administracji publicznej
	613003	Rolnik
	611303	Ogrodnik
	235107	Pedagog
	752205	Stolarz
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
	311303	Technik elektryk
	523002	Kasjer handlowy
	311408	Technik elektronik
	711503	Stolarz budowlany
	753605	Obuwnik przemysłowy
	932901	Konserwator części
	522305	Technik handlowiec
	721209	Zgrzewacz
	741101	Elektromonter instalacji elektrycznych
	512002	Kucharz małej gastronomii
2014	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych
	723105	Mechanik samochodów osobowych
	711202	Murarz
	722204	Slusarz
	341205	Pracownik socjalny
	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych
	711402	Betoniarz-zbrojarz
	712601	Hydraulik
	214202	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne
2015	1349	Kierownicy w instytucjach wyspecjalizowanych gdzie indziej niesklasyfikowani
	8154	Operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych
	6340	Rybaczy i zbieracze pracujący na własne potrzeby
	4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni
	6129	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani
	7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali
	8212	Monterzy sprzętu elektrycznego
	8152	Operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich
	7314	Ceramicy i pokrewni

	3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani
--	------	--

Źródło: opracowanie własne

W 2015 r. zmienił się sposób opracowywania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Zamiast kodów zawodów i ich nazw jest podawana grupa zawodowa. I tak w 2015 r. wśród zawodów nadwyżkowych znalazły się: kierownicy w instytucjach wyspecjalizowanych gdzie indziej niesklasyfikowani; operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych; rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby; kasjerzy bankowi i pokrewni; hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani; szlifierze narzędzi i polerowacze metali; monterzy sprzętu elektrycznego; operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich; ceramicy i pokrewni; średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani.

Wiele z zawodów wykazanych w danych statystycznych jako nadwyżkowe okazują się często nieosiągalne dla potencjalnych kandydatów ze względu na dezaktualizację wiadomości zawodowych, brak pożądanых kwalifikacji, jak i brak odpowiedniego doświadczenia zawodowego lub powstałe przeciwwskazania zdrowotne.

Wnioski wypływające z analizy pozwalają stwierdzić, że rynek pracy charakteryzuje się brakiem równowagi. Istnieje nadmiar pracowników wynikający z niedostosowania ilości miejsc pracy na rynku. Nadmiar bezrobotnych notowany jest w większości zawodów i specjalności, natomiast dostrzega się grupy zawodów wykazujące się zarówno deficytem jak i nadwyżką.

Warto podkreślić, iż niejednokrotnie pracodawcy wolą przyuczyć nową kadrę pracowniczą aniżeli zatrudniać osoby, które nabyły określone doświadczenie i posiadają określone nawyki do wykonywania pracy na danym stanowisku – stąd też dane statystyczne wskazujące na nadwyżki. Ponadto niektóre osoby podejmują aktywizację w innych zawodach niż w zawodzie w którym zakwalifikowani zostali do systemu SYRIUSZ ze względu na posiadane różne kwalifikacje.

Największą grupą osób pozostających bez pracy stanowią osoby bez zawodu oraz m.in. specjaliści administracji publicznej, murarze, mechanicy, elektrycy i elektromonterzy, ślusarze, krawcy, kucharze, stolarze. Nasuwa się więc wniosek, że osoby posiadające takie zawody mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia na terenie powiatu. Wynika to głównie z niewystarczającej liczby ofert zgłaszanych przez pracodawców, które skierowane są do tych osób. Ponadto osoby te często nie mają doświadczenia w pracy w zawodzie wyuczonym lub posiadają przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania określonego zawodu, dlatego też nie spełniają wymagań pracodawców w tym względzie.

W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera wykazywany w danych statystycznych napływ osób bez zawodu. Wynika on w głównej mierze z rejestracji osób kończących edukację szkolną nie posiadających zawodu i formalnych kwalifikacji zawodowych. Ponadto zakończenie form aktywnych tj. robót publicznych wiąże się także z napływem osób bez zawodu, w których aspekt wykonywania prostych prac jest jedyną możliwością pozyskania zatrudnienia. Często zakończenie prac sezonowych staje się również szerokim udziałem tej grupy. Pozostawanie w ewidencji osób bez zawodu uwarunkowane jest również specyfiką takiej formy aktywizacji jaką jest staż. Pracodawcy gotowi są przygotować kadrę pracowniczą – nie zawsze decydując się na zwiększenie liczby miejsc pracy. Odnosi się to w głównej mierze do jednostek publicznych, które jako organizator stażu przygotowują

kadrę do wykonywania pracy na danym stanowisku, jednakże z powodu obowiązujących procedur konkursowych nie mogą zobowiązać się do zatrudnienia. Umożliwiają tym samym przygotowanie większej liczby osób aniżeli liczba wolnych miejsc pracy.

Z uwagi na duże niedostosowanie osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy oraz do funkcjonowania w kulturze rynku pracy, pomimo nabycia doświadczenia i umiejętności w ramach stażu osoby te często wracają po krótkotrwałym okresie zatrudnienia i wymagają kolejnego wsparcia zapobiegającego ponownemu wycofaniu się z rynku pracy np. poprzez tworzenie miejsc pracy przy współudziale środków publicznych.

Nieustająco modyfikowana rzeczywistość charakteryzująca się również obecnością etapów kryzysu powoduje, że niebagatelnego znaczenia nabiera własna aktywność osób bezrobotnych wpisanych w obecną rzeczywistość, których wiedza i umiejętności poddawane są ciężkiej próbie, powodując, że istotną wartością stają się unikalne kompetencje praktyczne i aktywność wykazywana wśród kandydatów do pracy. Najchętniej zatrudniane są właśnie te osoby, które charakteryzują się dużą aktywnością, wysokimi kwalifikacjami popartymi odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem zawodowym. Powstała sytuacja wymaga zatem od pracowników elastyczności zawodowej i aktywności – ciągłego aktualizowania kompetencji zawodowych realizowanych w ramach kształcenia ustawicznego bądź też doskonalenia zawodowego. Niejednokrotnie czynnikami warunkującymi możliwość zatrudnienia poza wykształceniem formalnym stają się cechy osobowościowe oraz udokumentowane doświadczenie zawodowe – dlatego też w wielu przypadkach mimo rozbieżności w strukturze zgłoszonego popytu na pracę i strukturze zawodowej bezrobotnych nie dochodzi do nawiązania stosunku pracy.

Pojawia się zatem pytanie jak w warunkach mało klarowanej i przejrzystej rzeczywistości określić potrzeby rynkowe spełniając oczekiwania stron stosunku pracy? Znaczenia nabiera tutaj organizacja różnego rodzaju form kształcenia i zdobywania nowych kwalifikacji i uprawnień dla osób bezrobotnych i pracujących, których specyfika odpowiadać będzie wymaganiom rynkowym. Jednakże należy zwrócić uwagę na fakt, iż szkolenia zawodowe nie zastąpią wieloletniego wykształcenia i praktyk zawodowych. Stanowią dopełnienie kompetencji, których rozwój stwarza szansę na dokonanie właściwych wyborów zawodowych i umiejscowienie swojej osoby na rynku pracy.

Analiza tylko i wyłącznie wskaźników i liczb nie daje całkowitego obrazu problemu bezrobocia oraz uniemożliwia dokonanie pełnego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Przyjęte przez pracodawców kryteria oceny związane z naborem nowych pracowników wymagają także zwrócenia uwagi na aspekt usług poradnictwa zawodowego oraz wsparcia psychologicznego jako niezbędnych elementów pomocy, kierowanych do osób stojących przed podjęciem decyzji zawodowych ukierunkowanych na zmianę zawodu.

4. Analiza SWOT dotycząca lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego

4.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT została opracowana przez grupę przedstawicieli różnych instytucji, organizacji oraz pracodawców na spotkaniach warsztatowych realizowanych w ramach projektu „Decydujemy razem”.

Poniżej w tabeli przedstawione zostały mocne i słabe strony powiatu oraz szanse i zagrożenia.

Tabela 98 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Położenie - bliskość granicy. - Działalność Kostrzyńsko-Słubickiej Strefy Ekonomicznej. - Dostępność terenów inwestycyjnych. - Powstanie Parku Technologicznego. - Usytuowanie powiatu w pobliżu Uniwersytetu Zielonogórskiego. - Lokalizacja powiatu w dorzeczu Odry – rozwój komunikacji wodnej i turystyki. - Walory krajobrazowe, zabytki. - Rozbudowana sieć dróg i rozwiązań komunikacyjnych. - Konkurencyjność firm. - Działalność instytucji publicznych i pozarządowych. - Rozbudowana sieć szkół i ich zasoby. - Bogata oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych. - Aktywne gminy. - Możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację projektów i programów. - Umiejętność dysponowania środkami finansowymi. - Uchwalone plany zagospodarowania przestrzennego – przoduje Miasto Nowa Sól. - Duża liczba podmiotów sektora MŚP. - Tworzenie miejsc pracy w ramach samozatrudnienia.	- Nie wystarczająca liczba osób umożliwiająca zabezpieczenie potrzeb pracodawców w zakresie tworzenia kolejnych miejsc pracy na rynku pracy. - Ograniczona komunikacja publiczna - brak rentowności. - Zbyt niskie wynagrodzenie za pracę w stosunku do ponoszonych kosztów utrzymania. - Mała elastyczność szkolnictwa w ujęciu zmian na rynku pracy. - Ograniczenia w zakresie przekwalifikowania zawodowego (problem w finansowaniu szkolnictwa). - Niska aktywność długotrwale nieaktywnych zawodowo i społecznie (powielanie złych nawyków). - Rozwinięta szara strefa (brak systemu kontroli). - Niska świadomość potrzeby wielokrotnego przekwalifikowania. - Ograniczenia prawne w zakresie elastycznego finansowania wsparć kierowanych na rynek pracy. - Zbyt duża ilość gwarantowanych świadczeń pomocowych powoduje obniżenie aktywności zawodowej niektórych grup społecznych. - Zjawisko alkoholizmu i narkomanii, ostatnio

19. Rozwijający się sektor usługowy. 20. Różnorodność form aktywizacji osób bezrobotnych. 21. Szeroki wachlarz wspierania rozwoju zasobów ludzkich. 22. Zróżnicowana oferta instrumentów finansowych wspierających rozwój przedsiębiorczości. 23. Gotowość kadry do kształcenia ustawicznego. 24. Różnorodność branż. 25. Umiejętność reagowania na zmiany przez przedsiębiorców. 26. Walory przyrodnicze umożliwiające rozwój agroturystyki. 27. Doświadczenie kadr zajmujących się zagadnieniami rynku pracy. 28. Spadek liczby bezrobotnych na przełomie kilku lat. 29. Wzrost liczby miejsc pracy. 30. Wzrost wysokości wynagrodzeń. 31. Realizacja projektu przez Miasto Nowa Sól wraz z innymi gminami mająca na celu zwiększenie mobilności mieszkańców powiatu (utworzenie sieci komunikacyjnej). 32. Napływ kandydatów do pracy z innych miejsc, w tym również z zagranicy.	zwiększające się wśród kobiet. 12. Niewystarczające środki na aktywizację społeczną. 13. Brak bądź niska aktywność III sektora w dziedzinie integracji społecznej i zawodowej. 14. Brak odpowiedniej ilości podmiotów realizujących integrację społeczną. 15. Problemy wychowawcze w ujęciu ukierunkowania zawodowego młodych ludzi. 16. Niski poziom zaangażowania w pracę. 17. Brak uprawnień absolwentów kończących szkołę. 18. Słaby dostęp do specjalistów (lekarzy, pracowników socjalnych, pośredników pracy, pedagogów szkolnych, doradców zawodowych, radców prawnych itp.). 19. Wysokie koszty dojazdu do pracy (likwidacja transportu publicznego – konieczność dojazdu do pracy transportem własnym). 20. Trudny „pierwszy start do pracy” ludzi młodych. 21. Wysoki odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. 22. Duża dysproporcja w rozproszeniu zakładów pracy, najwięcej Nowa Sól – miasto i Koźuchów. 23. Brak miejsc pracy na terenach wiejskich. 24. Duży udział osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych. 25. Mała liczba ofert pracy dla kobiet, osób powyżej 50 roku życia i niepełnosprawnych. 26. Proces szybkiego starzenia się społeczeństwa. 27. Niska aktywność w poszukiwaniu pracy przez bezrobotnych, niski poziom gotowości do podjęcia pracy. 28. Zmiana postaw wśród osób młodych tj. mniejsze przywiązanie do miejsca zamieszkania oraz firm (częste zmiany zatrudnienia).
--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Dostępność do krajowych środków wspierających rynek pracy – Fundusz Pracy oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. 2. Dostępność do krajowych środków wspierających rozwój przedsiębiorczości – środki z PARP. 3. Programy pomocowe z Unii Europejskiej i innych źródeł zagranicznych. 4. Położenie – bliskość granicy. 5. Działalność Kostrzyńsko-Słubickiej Strefy Ekonomicznej. 6. Położenie geograficzne – rzeka, szlaki komunikacyjne, rozwój turystyki). 7. Usytuowanie powiatu w pobliżu Uniwersytetu Zielonogórskiego. 8. Kreatywność młodych ludzi. 9. Obniżenie kosztów pracy. 10. Ograniczenie biurokracji – 1 „okienko”. 11. Podnoszenie jakości i celowości edukacji poprzez współpracę z pracodawcami i realizację projektów poprawiających stan bazy dydaktycznej. 12. Alternatywne źródła dochodu. 13. Aktualizacja i kontynuowanie działań w ramach programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy - uwzględniającego rynek pracy i kształcenie młodzieży. 14. Rosnące zainteresowanie agroturystyką. 15. Wzrost zainteresowania samozatrudnieniem. 16. Systematyczne poprawianie jakości obsługi inwestorów zarówno lokalnych jak i napływowych. 17. Katalog ulg wspierających rozwój firm (np. ulgi w podatku gminnym). 18. Dążenie do poprawy warunków życia. 19. Nowoczesne innowacyjne technologie. 20. Inwestycje tworzące miejsca pracy. 21. Rozwój infrastruktury w gminach. 22. Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie podnoszenia, uzupełniania	1. Wahania demograficzne. 2. Migracja – odpływ młodego pokolenia. 3. Brak synchronizacji nauki z praktyką zawodową. 4. Uzależnienie rynku pracy od dużych pracodawców. 5. Rosnące koszty „oficjalnego” pracownika. 6. Skomplikowany i kulejący system prawny. 7. Brak skuteczności projektów. 8. Ograniczenie wpływu środków finansowych z UE. 9. Niska aktywność organizacji pozarządowych. 10. Zbyt duża liczba świadczeń gwarantowanych powodująca brak aktywności i potrzeby zatrudnienia wśród osób bezrobotnych. 11. Mentalność ludzi i instytucji. 12. Pogarszające się warunki bytowe ludzi. 13. Rozwinięta „szara strefa”. 14. Brak wolontariatu. 15. Ukryte bezrobocie. 16. Prawo utrwała pasywność społeczną i uzależnia od świadczeń. 17. Rosnąca obojętność społeczna. 18. Rozwój technologii zmniejszający udział pracowników w procesie produkcyjnym. 19. Migracje zarobkowe. 20. Konkurencyjność sąsiadującego powiatu zielonogórskiego. 21. Wahania koniunktury gospodarczej. 22. Występowanie obaw do zatrudniania osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – utrzymywanie się negatywnych stereotypów. 23. Brak środków na zwiększenie dostępności do specjalistów (lekarzy, pracowników socjalnych, pośredników pracy, pedagogów szkolnych, doradców zawodowych, radców prawnych itp.). 24. Zbyt duża częstotliwość zmian w prawodawstwie, prawo tworzone przez teoretyków. 25. Rozwarstwienie społeczeństwa w aspekcie

kwalifikacji oraz konieczności przekwalifikowywania zawodowego. 23. Napływ kapitału zagranicznego tworzącego zakłady produkcyjne. 24. Gotowość współpracy wielu środowisk w zakresie rozwoju gospodarczego powiatu. 25. Chęć rozwijania dialogu społecznego w celu rozwiązywania problemów społecznych. 26. Zakończenie budowy drogi ekspresowej S-3. 27. Budowa małej obwodnicy tzw. „Małej obwodnicy Nowej Soli”. 28. Promowanie gospodarki społecznej jako narzędzia do walki z wykluczeniem społecznym. 29. Szybki postęp techniczny zwiększający szanse na rynku pracy dla ludzi młodych i dobrze wykształconych. 30. Rozwój miejsc pracy wykonywanej w miejscu zamieszkania – głównie dotyczy sektora informatycznego. 31. Walory przyrodnicze, różnorodność kulturowa umożliwiające rozwój turystyki. 32. Napływ pracowników z innych miejsc, w tym z zagranicy.	finansowym. 26. Niedostosowanie kwalifikacji zawodowych bezrobotnych do potrzeb rynku pracy. 27. Wstrzymywanie wzrostu wynagrodzeń przez napływ taniej siły roboczej z zagranicy.
--	--

Źródło: opracowanie własne

W celu omówienia poszczególnych elementów analizy SWOT mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia podzielone zostały na pięć grup:

- o charakterze geograficznym i zagospodarowania przestrzennego,
- o charakterze gospodarczym,
- związane z rozwojem zawodowym zasobów ludzkich powiatu nowosolskiego,
- dotyczące potencjału instytucjonalnego,
- związane z wsparciem finansowym.

4.2. Mocne strony

Mocne strony o charakterze geograficznym i zagospodarowania przestrzennego

- Położenie - bliskość granicy.
- Lokalizacja powiatu w dorzeczu Odry – rozwój komunikacji wodnej i turystyki.
- Walory krajobrazowe, zabytki.
- Rozbudowana sieć dróg i rozwiązań komunikacyjnych.

- Uchwalone plany zagospodarowania przestrzennego – przoduje Miasto Nowa Sól.
- Walory przyrodnicze umożliwiające rozwój agroturystyki.
- Realizacja projektu przez Miasto Nowa Sól wraz z innymi gminami mająca na celu zwiększenie mobilności mieszkańców powiatu (utworzenie sieci komunikacyjnej).

Powiat nowosolski położony jest w bardzo atrakcyjnym miejscu geograficznym, znajduje się w pobliżu granicy, jednocześnie mieszcząc się na skrzyżowaniu dróg komunikacji lądowej, tras kolejowych oraz posiadając dostęp do żeglugi rzecznej. Bliskość granicy oraz dobrze rozbudowana sieć komunikacyjna stanowią realną zachętę dla inwestorów zagranicznych. Do inwestowania na tym terenie zachęca również fakt, że miasto Nowa Sól jako największe miasto w powiecie posiada uchwalone plany zagospodarowania przestrzennego dla znaczącej ilości terenów miejskich co przyspiesza znacząco prowadzenie inwestycji w tym miejscu. Walory przyrodnicze powiatu stanowią podstawę do rozwoju turystyki i agroturystyki jednocześnie dając możliwość aktywnego wypoczynku dla mieszkańców powiatu nowosolskiego i ich gości. Miasto Nowa Sól wraz z innymi gminami realizuje projekt inwestycyjny umożliwiający utworzenie sieci komunikacji publicznej poprawiającej mobilność mieszkańców powiatu.

Mocne strony o charakterze gospodarczym

- Działalność Kostrzyńsko-Słubickiej Strefy Ekonomicznej.
- Dostępność terenów inwestycyjnych.
- Konkurencyjność firm.
- Duża liczba podmiotów sektora MŚP.
- Tworzenie miejsc pracy w ramach samozatrudnienia.
- Rozwijający się sektor usługowy.
- Różnorodność branż.
- Wzrost liczby miejsc pracy.

Mocną stroną powiatu jest również dostępność terenów inwestycyjnych, dzięki czemu zainteresowane podmioty mogą wybrać najkorzystniejsze dla siebie miejsce. Istniejąca strefa ekonomiczna oraz miejska strefa przemysłowa przyciągają kolejnych inwestorów oraz umożliwiają rozwój przedsiębiorstw z terenu powiatu. Duża liczba podmiotów, gospodarczych, duża liczba małych i średnich przedsiębiorstw, różnorodność branż, wzrost samozatrudnienia, rozwijający się sektor usługowy, konkurencyjność firm pozwalają na uzupełnianie nisz gospodarczych, współpracę pomiędzy podmiotami jednocześnie zmniejszając ryzyko dużych negatywnych zmian w ruchu pracowników wynikających z kryzysu gospodarczego występujących czasami dla określonych branż. Zwiększająca się liczba miejsc pracy jest elementem zachęcającym do napływu osób poszukujących pracy, ponadto tworzenie się nowych podmiotów często pociąga za sobą rozwój mniejszych podmiotów z terenu powiatu, które realizują różnego rodzaju wsparcie, w tym logistyczne.

Mocne strony związane z rozwojem zawodowym zasobów ludzkich powiatu nowosolskiego

- Powstanie Parku Technologicznego.

- Usytuowanie powiatu w pobliżu Uniwersytetu Zielonogórskiego.
- Rozbudowana sieć szkół i ich zasoby.
- Bogata oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych.
- Różnorodność form aktywizacji osób bezrobotnych.
- Szeroki wachlarz wspierania rozwoju zasobów ludzkich.
- Gotowość kadry do kształcenia ustawicznego.
- Spadek liczby bezrobotnych na przełomie kilku lat.
- Napływ kandydatów do pracy z innych miejsc, w tym również z zagranicy.

Rozbudowana sieć szkół wszystkich szczebli, bliskość ośrodka akademickiego pozwala na przygotowanie młodzieży i osób dorosłych do wejścia lub powrotu na rynek pracy. Szeroki wachlarz oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych oraz szeroki wachlarz wspierania rozwoju zasobów ludzkich np. szkolenia oraz gotowość kadry do kształcenia ustawicznego pozwalają kandydatom do pracy dostosowywać się do potrzeb rynku pracy wraz z następującymi na nim zmianami. Spadek liczby bezrobotnych na przełomie kilku lat zwiększa atrakcyjność dostępnych zasobów ludzkich, jednocześnie wskazuje na pozytywne zmiany w sytuacji życiowej części mieszkańców powiatu. Powstanie Parku Technologicznego umożliwi na powiązanie nauki z gospodarką, co może przynieść wymierne efekty dla lokalnych firm m.in. w zakresie usprawnień, wdrożenia nowych technologii bądź też nowego produktu.

Mocne strony dotyczące potencjału instytucjonalnego

- Działalność instytucji publicznych i pozarządowych.
- Aktywne gminy.
- Umiejętność reagowania na zmiany przez przedsiębiorców.

Powiat nowosolski charakteryzuje się tym, że istniejąca sieć instytucji funkcjonuje dobrze, systematycznie podnosi jakość swoich usług, dąży do ułatwiania procedur pod potrzeby przedsiębiorców, szuka nowych rozwiązań. Gminy aktywnie inwestują w rozwój swoich samorządów, przygotowują tereny pod potrzeby nowych firm. Przygotowują i realizują plany strategiczne, co pozwala często na realizowanie wspólnych celów.

Mocne strony związane z wsparciem finansowym

- Możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację projektów i programów.
- Umiejętność dysponowania środkami finansowymi.
- Zróżnicowana oferta instrumentów finansowych wspierających rozwój przedsiębiorczości.
- Doświadczenie kadr zajmujących się zagadnieniami rynku pracy.
- Wzrost wysokości wynagrodzeń.

Samorządy lokalne jak również powiatowy urząd pracy od wielu lat pozyskują środki zewnętrzne na działania związane z rozwojem gmin i powiatu w zakresie gospodarczym jak i społecznym. Wieloletnie wykorzystywanie środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej na realizację

projektów inwestycyjnych, społecznych, kulturalnych czy w zakresie rozwoju zawodowego umożliwiło zdobycie kadrom zajmującym się zagadnieniami rynku pracy na zdobycie doświadczenia w sferze planowania i realizowania konkretnych działań na potrzeby rynku pracy.

Wzrost płac jest elementem przyciągającym pracowników na teren powiatu nowosolskiego. To zwiększa szanse na zatrzymanie osób w lokalnym środowisku i zwiększanie zasobów ludzkich.

4.3. Słabe strony

Słabe strony o charakterze geograficznym i zagospodarowania przestrzennego

- Ograniczona komunikacja publiczna - brak rentowności.

Przeniesienie komunikacji publicznej do sektora prywatnego w sytuacji załamania rynku pod względem gospodarczym spowodowało, że wycofane zostały trasy nie rentowne. Takie rozwiązanie spowodowało, że osoby zainteresowane pracą w innych miejscowościach na terenie powiatu, nawet jeśli znajdowały miejsce pracy nie mogły jej podjąć z powodu braku dojazdu. To spowodowało, że ludzie ci zostali zamknięci w obrębie swoich miejscowości, w których nie mieli pracy, tam gdzie ją mogli ewentualnie ją znaleźć nie mogli dojechać. Jest to czynnik wpływający na pogorszenie sytuacji określonych środowisk.

Słabe strony o charakterze gospodarczym

- Zbyt niskie wynagrodzenie w stosunku do kosztów utrzymania.
- Rozwinięta szara strefa (brak systemu kontroli).
- Wysokie koszty dojazdu do pracy (likwidacja transportu publicznego – konieczność dojazdu do pracy transportem własnym).
- Duża dysproporcja w rozproszeniu zakładów pracy, najwięcej Nowa Sól – miasto i Koźuchów.
- Brak miejsc pracy na terenach wiejskich.
- Mała liczba ofert pracy dla kobiet, osób powyżej 50 roku życia i niepełnosprawnych.

Zbyt mała liczba miejsc pracy ogranicza dostępność mieszkańcom powiatu do pracy, przez co pogarsza ich sytuację ekonomiczną. Mniejsza liczba miejsc pracy od zapotrzebowania ze strony potencjalnych pracowników powoduje, że relatywnie spada wynagrodzenie za pracę – a raczej zostaje na poziomie wynagrodzenia minimalnego regulowanego przez przepisy prawa. Takie zjawisko przy rosnących kosztach życia powoduje rozszerzanie się zjawiska ubożenia społeczeństwa, tym samym wpływa to na wpływy w handlu i usługach. Ponadto ułatwia to zarówno pracodawcom jak i osobom zainteresowanym pracą a korzystającym niejednokrotnie ze świadczeń pomocy społecznej funkcjonowanie w szarej strefie. Co przy praktycznie żadnej kontroli ze strony właściwych organów pozwala na dość szerokie rozwinięcie się tego zjawiska. Dysproporcje w rozproszeniu zakładów pracy na terenie powiatu nowosolskiego są bardzo duże. Główne i największe skupisko podmiotów

gospodarczych znajduje się w mieście Nowej Soli. Drugim takim miejscem jest Koźuchów. To powoduje konieczność dojeżdżania do pracy, co przy braku rozwiniętej sieci komunikacji publicznej jest bardzo utrudnione. Również nie bez znaczenia jest fakt, że brak rozwiniętej sieci publicznej komunikacji znacznie podraża koszty dojazdów do pracy. Co przy niskich wynagrodzeniach powoduje, że niejednokrotnie nieopłacalnym staje się pracować, gdyż blisko pół pensji pochłaniają wydatki związane z dojazdem do pracy, dotyczy to głównie miejscowości znacznie oddalonych od Nowej Soli. Brak miejsc pracy w mniejszych gminach ogranicza aktywność zawodową grup ze środowisk wiejskich. Zagrożenie wykluczeniem społecznym dotyczy również innych grup takich jak osoby powyżej 50 roku życia czy osoby niepełnosprawne, które często z przyczyn zdrowotnych są mniej atrakcyjnymi kandydatami do pracy, gdyż znaczna część miejsc wymaga określonych predyspozycji fizycznych, których te grupy z powodu ograniczeń zdrowotnych często nie posiadają. To samo zjawisko dotyczy kobiet, rozwój branż technicznych spowodował naturalny wzrost miejsc pracy dla mężczyzn, ponadto ograniczony dostęp do opieki nad dziećmi w wieku żłobkowym i przedszkolnym ograniczyła kobiety, które pełniły obowiązki macierzyńskie w dostępie do pracy.

Słabe strony związane z rozwojem zawodowym zasobów ludzkich powiatu nowosolskiego

- Mała elastyczność szkolnictwa w ujęciu zmian na rynku pracy.
- Ograniczenia w zakresie przekwalifikowania zawodowego (problem w finansowaniu szkolnictwa).
- Niska aktywność długotrwale nieaktywnych zawodowo i społecznie (powielanie złych nawyków).
- Niska świadomość potrzeby wielokrotnego przekwalifikowania.
- Zbyt duża ilość gwarantowanych świadczeń pomocowych powoduje obniżenie aktywności zawodowych.
- Zjawisko alkoholizmu i narkomanii, ostatnio zwiększające się wśród kobiet.
- Niewystarczające środki na aktywizację społeczną.
- Problemy wychowawcze w ujęciu ukierunkowania zawodowego młodych ludzi.
- Niski poziom zaangażowania w pracę.
- Brak uprawnień absolwentów kończących szkołę.
- Słaby dostęp do specjalistów (lekarzy, pracowników socjalnych, pośredników pracy, pedagogów szkolnych, doradców zawodowych, radców prawnych itp.).
- Brak Centrum Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej.
- Trudny „pierwszy start do pracy” ludzi młodych.
- Wysoki odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
- Duży udział osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych.
- Proces szybkiego starzenia się społeczeństwa.
- Niska aktywność w poszukiwaniu pracy przez bezrobotnych, niski poziom gotowości do podjęcia pracy.
- Zmiana postaw wśród osób młodych tj. mniejsze przywiązanie do miejsca zamieszkania oraz firm (częste zmiany zatrudnienia).

Największym problemem jest niska świadomość społeczna wartości pracy, aktywności społecznej i zawodowej, niski poziom zaangażowania w pracę – częste podejście „że praca jest czymś co ma zapewnić państwo”, dostępność do szerokiego wachlarza świadczeń pomocy społecznej bez

powiązania tego z obowiązkiem aktywności zawodowej, niski poziom gotowości do podjęcia pracy oraz jej poszukiwania związany z biernymi postawami klientów PUP i OPS oczekujących, że ich problemy zostaną rozwiązane przez instytucje, ponieważ w ich ocenie to te instytucje mają rozwiązywać ich problemy, a nie oni sami. Wysoki stopień bierności jest charakterystyczny u osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Brak dostęp do szerokiej grupy specjalistów (m.in. psychologów, terapeutów, doradców zawodowych – głównie w szkołach, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych) powoduje, że skutki bierności zawodowej prowadzą do zaburzeń w funkcjonowaniu podstawowej komórki społecznej jaką jest rodzina. Rozwijające się zjawiska uzależnień (alkoholizm, narkomania) dotykające również płęć żeńską – głównie odpowiedzialną za procesy wychowawcze młodego pokolenia (proces wychowawczy coraz bardziej występuje w stopniu znikomym). W zasadzie można powiedzieć, że w rodzinach przestaje się obecnie wychowywać z różnych powodów, przez co młodzież nie ma zaszczipionych podstawowych wartości takich jak szacunek, praca, aktywność społeczna, wrażliwość na drugiego człowieka. Te zjawiska powodują, że znaczne liczby osób nieaktywnych zawodowo i społecznie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej (często łącząc wiele ich rodzajów) co powoduje, że wartość uzyskiwanej pomocy jest wyższa od możliwego do uzyskania przy niskich kwalifikacjach wynagrodzenia za pracę. Ponadto osoby te często zasilają grupę bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy i zwiększają ich liczebność. Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji wymagają specjalistycznego wsparcia w zakresie integracji społecznej przygotowanej przez specjalistów. Rozwiązaniem mogłyby być Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej, których na terenie powiatu nowosolskiego do końca 2011 r. nie było.

Problemy w funkcjonowaniu rodziny i związane z tym przekazywanie niewłaściwych wzorców oraz niska świadomość podejmowania decyzji zawodowych i aktywności zawodowej mających na celu poprawę sytuacji ekonomicznej rodzin jest widoczna w postępowaniu młodzieży i ich rodziców. Często decyzje zawodowe dzieci związane są z ambicjami rodziców bez względu na predyspozycje dzieci, bądź też związane są z preferencjami chodzenia dalej do szkoły z określoną grupą kolegów i koleżanek. Brak komunikacji pomiędzy pokoleniami powoduje podejmowanie niewłaściwych decyzji zawodowych, które skutkują trudnościami w zdobyciu pracy po ukończeniu szkoły lub braku możliwości kontynuacji nauki w szkole wyższej.

Obok problemów związanych z określeniem ścieżki zawodowej przez młodzież dochodzą problemy z niską elastycznością szkół w zakresie dostosowywania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. Ze względu na długie procedury wdrażania nowych kierunków, określony czas kształcenia w szkołach powoduje, że zanim szkoła wdroży nowy kierunek i wykształci absolwentów to zakład pracy ze względu na zmiany koniunktury może ich już nie potrzebować. Poza tym wąskie profilowanie może spowodować niedostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Utrzymanie placówek oświatowych związane jest z subwencją na ucznia, środki finansowe wędrują za uczniem, niestety wybory młodzieży często odbiegają od potrzeb rynku pracy stąd kierunki, po których absolwenci mają szansę na pracę nie cieszą się zainteresowaniem, przez co szkoły mają trudności finansowe. Nadal funkcjonuje w świadomości młodzieży, że kształcenie to taki etap od „zerówki” do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Ze względu na szybko zmieniający się rynek pracy, rozwój nowych technologii, krótkookresowe zapewnienie zapotrzebowania na produkty w firmach, zmiany koniunktury gospodarczej – które powodują zwiększone zainteresowanie ze strony pracodawców umowami na czas określony rynek pracy wymaga obecnie od kandydatów do pracy wielokrotnego

przekwalifikowania w trakcie aktywności zawodowej. Ponadto obecny system kształcenia powoduje, że po ukończeniu szkoły uczniowie muszą jeszcze dodatkowo dla wielu zawodów zdobyć dodatkowe uprawnienia wynikające z przepisów prawa np. uprawnienia elektryczne, spawalnicze, operatora maszyn itp. Dodatkowo ograniczony czas przeznaczony na praktykę w procesie nauczania (skupienie na wiedzy teoretycznej) powoduje, że w zderzeniu z pracą na stanowisku okazuje się że osoby młode nie potrafią tej wiedzy teoretycznej wykorzystać w pracy, ponadto rozwój technologii wymaga aby osoby młode po wyjściu ze szkoły umiały obsługiwać określone maszyny i urządzenia, których ze względu na ich koszt zakupu brakuje w szkołach.

Zjawiska opisane wyżej wymagają w chwili obecnej działań wspartych środkami zewnętrznymi, gdyż samorządy lokalne z własnych środków nie mają możliwości rozwiązania tych problemów. Niestety zakres potrzebnej pomocy jest znacznie większy od możliwości uzyskania wsparcia finansowego na aktywizację zawodową i społeczną.

Również problemem na przestrzeni następnych kilkudziesięciu lat będzie proces starzenia się społeczeństwa, co skutkuje zmniejszonym dostępem do zasobów ludzkich gotowych do aktywności zawodowej oraz zwiększające koszty utrzymania osób nieaktywnych przez osoby aktywne zawodowo.

Zmiana postaw wśród osób młodych jest zjawiskiem widocznym od kilku lat. Osoby młode nie są stabilnymi pracownikami, gdyż potrafią wielokrotnie zmieniać firmę nie zyskując na zmianie nic wiele. Dodatkowo zmienia im się zakres priorytetów, a praca ma być środkiem do osiągnięcia planowanych założeń materialnych. Niestety nie nadąża za tymi potrzebami wzrost wynagrodzenia.

Słabe strony dotyczące potencjału instytucjonalnego

- Brak bądź niska aktywność III sektora w dziedzinie integracji społecznej i zawodowej.

Większość problemów społecznych nie jest możliwa do rozwiązania w trybie instytucjonalnym. Lepsze wyniki w pracy osiągają organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje które do pracy z osobami znajdującymi się w szczególnej sytuacji mogą stosować znacznie szerszy katalog wsparcia aniżeli ograniczony prawem zakres jaki mają do dyspozycji instytucje. Niestety na terenie powiatu nowosolskiego jest bardzo niski poziom aktywności III sektora w sferze integracji zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu nowosolskiego, wyjątek stanowią organizacje zajmujące się niepełnosprawnymi i organizacje ukierunkowane na rozwój sportu. Natomiast nie ma organizacji zajmujących się biernymi zawodowo i społecznie, którzy nie należą do grupy osób niepełnosprawnych.

Słabe strony związane z wsparciem finansowym

- Ograniczenia prawne w zakresie elastycznego finansowania wsparć kierowanych na rynek pracy.

Oferowane katalogi wsparcia przez instytucje w formie rozwiązań wprowadzanych centralnie nie zawsze są dostosowane do potrzeb indywidualnych przedsiębiorców na poziomie lokalnym. Poza tym

obowiązek zabezpieczania środków publicznych określonymi formami zabezpieczeń niejednokrotnie zamyka dostęp do form wsparcia.

4.4. Szanse

Szanse o charakterze geograficznym i zagospodarowania przestrzennego

- Położenie – bliskość granicy.
- Położenie geograficzne – rzeka, szlaki komunikacyjne, rozwój turystyki).
- Rozwój infrastruktury w gminach.
- Zakończenie budowy drogi ekspresowej S-3.
- Budowa małej obwodnicy tzw. „Małej obwodnicy Nowej Soli”.
- Walory przyrodnicze, różnorodność kulturowa umożliwiająca rozwój turystyki.

Położenie geograficzne tj. bliskość granicy, dobre rozwiązania komunikacyjne oraz walory przyrodnicze są szansą na rozwój turystyki na naszym terenie oraz przepływ kapitałów pomiędzy powiatami, a także pomiędzy krajami. Zwiększa to atrakcyjność naszego powiatu wobec innych blisko położonych powiatów.

Szanse o charakterze gospodarczym

- Działalność Kostrzyńsko-Słubickiej Strefy Ekonomicznej.
- Napływ kapitału zagranicznego tworzącego zakłady produkcyjne.
- Obniżenie kosztów pracy.
- Alternatywne źródła dochodu.
- Rosnące zainteresowanie agroturystyką.
- Wzrost zainteresowania samozatrudnieniem.
- Inwestycje tworzące miejsca pracy.
- Dążenie do poprawy warunków życia.
- Rozwój miejsc pracy wykonywanej w miejscu zamieszkania – głównie dotyczy sektora informatycznego.

Szansą rozwoju lokalnego rynku pracy w powiecie nowosolskim jest na pewno strefa ekonomiczna, która ze względu na swoje ulgi dla inwestorów przyciąga firmy z nowym kapitałem na rynek nowosolski. Wejście na rynek nowych firm często prowadzi do utworzenia firm obsługujących dużego inwestora np. firmy logistyczne, usługi ochroniarskie, sprzętania itp. Jednocześnie w szybkim czasie inwestycje te generują większą liczbę miejsc pracy. Szansą jest też zróżnicowane źródła dochodu poprzez dywersyfikację katalogu produktów w firmach. Rozwój technologiczny pozwala przystosować linie produkcyjne do wykonywania kilku różnego rodzaju produktów czy półproduktów, których odbiorcami są firmy z różnych branż. Takie rozwiązanie zabezpiecza wpływ dochodów do firm z różnych źródeł. Poza tym ulgi różnego rodzaju oraz pomoc inwestycyjna czy subsydia płacowe

związane z zatrudnianiem osób bezrobotnych czy niepełnosprawnych, systemy pożyczkowe powoduje, że wachlarz źródeł finansowych jest bardzo szeroki.

Dużą szansą dla rynku pracy jest tworzenie miejsc w postaci samozatrudnienia. Duża liczba mikro i małych podmiotów gospodarczych w pewien sposób stabilizuje różnego rodzaju wahnięcia w przepływach pracowników związanych z kryzysami w konkretnych branżach. Jest też szansą na rozwój nowych firm lokujących się w niszach gospodarczych oraz tworzenie w nich nowych miejsc pracy dla kolejnych mieszkańców powiatu. W ramach mikroprzedsiębiorstw widoczne jest zwiększone zainteresowanie agroturystyką, która jest szansą głównie na terenach wiejskich, gdzie nie ma wielu miejsc pracy. Również rozwój miejsc pracy wykonywanej w domu tj. praca chałupnicza, rękodzieło, ale w głównej mierze usługi różnego rodzaju oraz praca w sektorze informatycznym i telepraca, które to mogą być wykonywane poza siedzibą firmy są szansą na pobudzenie terenów nieuprzemysłowionych. Szansą bardzo ważną byłoby obniżenie kosztów pracy, jednakże na szczeblu lokalnym nie ma możliwości wprowadzenia tego bezpośrednio, gdyż regulacje prawne podejmowane są na szczeblu centralnym. Funkcjonowanie wsparcia w postaci subsydiów płacowych okresowo może wpływać na obniżenie kosztów pracy przy zatrudnianiu osób bezrobotnych w pierwszym okresie zatrudnienia.

Zwiększanie miejsc pracy poprzez ww. rozwiązania dążą do poprawy warunków życia, a tym samym zwiększają wydatki konsumpcyjne, które wpływają na rozwój usług i handlu. Jednocześnie zmienia się świadomość osób pracujących w zakresie aktywności w czasie wolnym, rośnie zainteresowanie ofertą kulturalną i sportowo-turystyczną, co wpływa na zwiększoną aktywność społeczną mieszkańców powiatu nowosolskiego.

Szanse związane z rozwojem zawodowym zasobów ludzkich powiatu nowosolskiego

- Usytuowanie powiatu w pobliżu Uniwersytetu Zielonogórskiego.
- Kreatywność młodych ludzi.
- Podnoszenie jakości i celowości edukacji.
- Nowoczesne innowacyjne technologie.
- Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie podnoszenia, uzupełniania kwalifikacji oraz konieczności przekwalifikowywania zawodowego.
- Promowanie gospodarki społecznej jako narzędzia do walki z wykluczeniem społecznym.
- Szybki postęp techniczny zwiększający szanse na rynku pracy dla ludzi młodych i dobrze wykształconych.
- Napływ pracowników z innych miejsc, w tym z zagranicy.

Podnoszenie jakości i celowości nauczania poprzez wdrażanie rozwiązań dostosowujących kierunki kształcenia oraz przygotowanie praktyczne uczniów do potrzeb lokalnego rynku pracy m.in. w ramach umów zawieranych z zakładami pracy, wdrażanie modułowego kształcenia, umożliwiania certyfikowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych znacząco wpłynie na poprawę zasobów ludzkich powiatu nowosolskiego. Społeczeństwo powiatu ma wśród osób młodych osoby charakteryzujące się kreatywnością, wiele osób z uzdolnieniami osiąga wyniki w swojej specjalizacji, wygrywa konkursy, a często zakłada w oparciu o swoje uzdolnienia nowe firmy, które oferują

unikatowe produkty. Kreatywność ludzi młodych w powiecie przejawia się również w podejmowaniu własnych działalności gospodarczych tuż po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej i tworzeniu nowych miejsc pracy. Bliskość Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz powstanie Parku Technologicznego zwiększa szanse na rozwój nowych innowacyjnych technologii poprzez połączenie nauki i biznesu. Ponadto pozwala to na wykształcenie kadry przygotowanej do obsługi wyspecjalizowanych maszyn i urządzeń. Rozwój technologiczny w firmach zwiększa zapotrzebowanie na pracowników wykształconych umiejących obsługiwać nowoczesne linie technologiczne.

Szansą dla lokalnego rynku pracy jest również podnoszenie świadomości społecznej kształcenia ustawicznego wynikającego z potrzeb rynku pracy na podnoszenie, uzupełnianie bądź zmianę kwalifikacji zawodowych. Wyższa świadomość konieczności dostosowywania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy zwiększona gotowość do przekwalifikowania, a tym samym szybsza reakcja na potrzeby rynku pracy. Również szansą jest promowanie gospodarki społecznej jako narzędzia do walki z wykluczeniem społecznym. Długofalowa praca przez pracę z osobami wykluczonymi społecznie zwiększy gotowość zawodową części osób z tej grupy, jednocześnie zwiększy ich aktywność w poszukiwaniu pracy na wolnym rynku. A w sytuacji gdy zasoby ludzkie będą się zmniejszać, będą to kolejne grupy osób przygotowanych do podjęcia zatrudnienia, głównie w pracach prostych.

Napływ nowych pracowników, w tym z zagranicy może być szansą. Proces starzenia się społeczeństwa oraz migracje zewnętrzne mieszkańców powiatu powodują zmniejszenie zasobów ludzkich na terenie powiatu. Pracodawcy zachęcają do przyjazdu często osoby wykwalifikowane i o określonych kwalifikacjach, co pozytywnie wpływa na jakość zasobów ludzkich.

Szanse dotyczące potencjału instytucjonalnego

- Ograniczenie biurokracji – 1 „okienko”.
- Aktualizacja i kontynuowanie działań w ramach programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy - uwzględniającego rynek pracy i kształcenie młodzieży.
- Systematyczne poprawianie jakości obsługi inwestorów zarówno lokalnych jak i napływowych.
- Katalog ulg wspierających rozwój firm (np. ulgi w podatku gminnym).
- Gotowość współpracy wielu środowisk w zakresie rozwoju gospodarczego powiatu.
- Chęć rozwijania dialogu społecznego w celu rozwiązywania problemów społecznych.

Ograniczenie biurokracji – 1 „okienko” przez wszystkie gminy w zakresie obsługi przedsiębiorców przyspieszy proces zakładania firm. Ponadto wyszukiwanie nowych procedur ułatwiających obsługę inwestorów lokalnych i napływowych oraz wdrażanie podobnych procedur w obsłudze mieszkańców powiatu przez różne instytucje poprawi obsługę, przyspieszy realizację spraw, ułatwi dostępność do poszczególnych stanowisk przy ograniczonych zasobach kadrowych podmiotów publicznych, co wpłynie pozytywnie na tworzenie dobrego otoczenia dla przedsiębiorców oraz mieszkańców powiatu. Poszukiwanie nowego katalogu zachęt w postaci ulg i pomocy finansowej również może pobudzić rozwój firm, w tym również istniejących już na lokalnym rynku pracy.

Ważną szansą jest chęć rozwijania dialogu społecznego w celu rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy sektorami publicznym, prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi. Również chęć współpracy na rzecz rozwoju gospodarczego powiatu nowosolskiego przez różne środowiska stanowi gruntowną podstawę dla wyszukiwania właściwych kierunków zrównoważonego

rozwoju powiatu nowosolskiego. Partnerskie podejście do rynku pracy daje możliwość współpracy w aktualizacji, kontynuowaniu oraz wdrażaniu programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Szanse związane z wsparciem finansowym

- Dostępność do krajowych środków wspierających rynek pracy – Fundusz Pracy oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Dostępność do krajowych środków wspierających rozwój przedsiębiorczości – środki z PARP.
- Programy pomocowe z Unii Europejskiej i innych źródeł zagranicznych.

Szeroki katalog pomocy finansowej ukierunkowanej na rozwój lokalnych rynków pracy pozwala na okresowe wspieranie finansowe wielu podmiotów na lokalnym rynku pracy w zakresie ich rozwoju inwestycyjnego i technologicznego. Jednocześnie oferowane instrumenty stanowią realne bodźce w aktywizacji osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na sytuacje gospodarcze lub społeczne z jakimi zetknęły się te osoby.

4.5. Zagrożenia

Zagrożenia o charakterze gospodarczym

- Uzależnienie rynku pracy od dużych pracodawców.
- Rosnące koszty „oficjalnego” pracownika.
- Pogarszające się warunki bytowe ludzi.
- Rozwinięta „szara strefa”.
- Konkurencyjność sąsiadującego powiatu zielonogórskiego.
- Wahania koniunktury gospodarczej.
- Wstrzymywanie wzrostu wynagrodzeń przez napływ taniej siły roboczej z zagranicy.

Jak na każdym rynku pracy tak i na rynku pracy powiatu nowosolskiego występują zagrożenia. Należą do nich m. in. uzależnienie rynku od dużych pracodawców. Zagrożenie to związane jest z okresowymi kryzysami gospodarczymi występującymi w różnych branżach, co przy dużych zakładach pracy może wiązać się z występowaniem zwolnień grupowych. Również wahania koniunktury gospodarczej mogą negatywnie wpływać na rynek pracy poprzez wstrzymanie rozwoju tego rynku, bądź zdestabilizowanie rynku pracy w okresie gorszej koniunktury gospodarczej. Zagrożeniem również może być konkurencyjność rynku powiatu zielonogórskiego, który ze względu na swoją bliskość może przejąć niektórych inwestorów jak również przyciągnąć część zasobów ludzkich z wyższymi kwalifikacjami poprzez oferowanie wyższych wynagrodzeń. Zagrożeniem dla rozwoju rynku pracy w zakresie tworzenia miejsc pracy są też rosnące koszty pracy, co przy wyścigu w obniżaniu cen za towary i usługi stanowi często o konieczności ograniczenia zatrudnienia i wdrażania rozwiązań nisko kosztowych. Pogarszające się warunki bytowe ludzi ze względu na dużą dysproporcję pomiędzy zarobkami a kosztami utrzymania stanowią zagrożenie, gdyż z powodu tego

zjawiska występować będzie rozwarstwienie grup społecznych i szerzyć się zjawisko ubóstwa. Rozwinięta „szara strefa” zagraża lokalnemu rynkowi pracy poprzez niechęć pracodawców do rejestrowania pracowników, niechęć osób „samozatrudnionych” do zarejestrowania firm, brak wpływów podatków z tytułu osiągniętych dochodów przez pracujących i prowadzących działalność gospodarczą w szarej strefie, ale również łączenie przez osoby zatrudnione w szarej strefie dochodów z świadczeniami pomocy społecznej. Zjawisko to demoralizuje i demotywuje do podejmowania legalnych działań w obszarze rynku pracy.

W sytuacji poprawiających się warunków na rynku pracy, pracodawcy coraz częściej myślą o sprowadzeniu wykwalifikowanej kadry pracowniczej, w tym również z zagranicy z krajów wschodnich. Przy utrzymującym się trendzie liczba osób emigrujących do tut. powiatu za pracą będzie się zwiększała, ponadto będzie dotyczyć również pracowników o niskich kwalifikacjach i z mniejszymi oczekiwaniami w stosunku do wynagrodzenia. To może spowodować realne spowalnianie wzrostu wynagrodzeń na lokalnym rynku pracy.

Zagrożenia związane z rozwojem zawodowym zasobów ludzkich powiatu nowosolskiego

- Wahania demograficzne.
- Migracja – odpływ młodego pokolenia.
- Brak synchronizacji nauki z praktyką zawodową.
- Brak skuteczności projektów.
- Zbyt duża liczba świadczeń gwarantowanych powodująca brak aktywności i potrzeby zatrudnienia wśród osób bezrobotnych.
- Mentalność ludzi i instytucji.
- Brak wolontariatu.
- Ukryte bezrobocie.
- Prawo utrwala pasywność społeczną i uzależnia od świadczeń.
- Rosnąca obojętność społeczna.
- Rozwój technologii zmniejszający udział pracowników w procesie produkcyjnym.
- Migracje zarobkowe.
- Występowanie obaw do zatrudniania osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – utrzymywanie się negatywnych stereotypów.
- Rozwarstwienie społeczeństwa w aspekcie finansowym.
- Niedostosowanie kwalifikacji zawodowych bezrobotnych do potrzeb rynku pracy.

Na rynek pracy mogą mieć również wpływ zagrożenia dotyczące zasobów ludzkich. Do takich należy zaliczyć wahania demograficzne, migracje – odpływ młodego pokolenia, migracje zarobkowe. Zjawiska te mogą powodować odpływ zasobów ludzkich głównie w wieku produkcyjnym, co zmniejsza dostępność pracodawców do siły roboczej, do wykwalifikowanej kadry pracowniczej o określonych wymogach kwalifikacyjnych

Zagrożeniem jest też rozwój negatywnych wzorców i postaw wśród osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które przenoszone z pokolenia na pokolenie utrwalają bierność społeczną i zawodową, co obniża wartość potencjału ludzkiego. Utrzymywanie się stereotypów na

ryнку pracy wśród osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pracodawców generuje bariery pomiędzy kandydatami do pracy o określonych cechach a pracodawcami, co powoduje niewykorzystanie istniejącego zasobu, pogłębianie zjawisk wycofania zawodowego i społecznego. Zagrożeniem jest również obniżona aktywność wynikająca z dostępności świadczeń gwarantowanych, rosnąca obojętność społeczna potęgująca bierne postawy i ukierunkowane na zabezpieczanie wyłącznie potrzeb jednostki bez angażowania w działanie jej samej. Takie zachowania zniechęcają pracodawców do przyjmowania takich osób do pracy, a osoby uzależnia od świadczeń. Bierność zawodowa, wykluczenie społeczne oraz dysproporcja wynagrodzeń w stosunku do kosztów utrzymania tworzą zagrożenie rozwarstwienia społeczeństwa w aspekcie finansowym co bezpośrednio może mieć przełożenie do dostępności kolejnych pokoleń do kształcenia na wybranych kierunkach, możliwościach rozwoju indywidualnego talentów i uzdolnień, możliwości kreowania postaw przedsiębiorczych.

Wycofanie niektórych grup społecznych, brak wolontariatu, który docierałby do potrzebujących w celu zwiększenia ich motywacji do działania może powodować ukryte bezrobocie. Zagrożenie to może powodować zakłócenia w obserwacji rynku pracy i dostosowywaniu programów i projektów pomocowych pod konkretne grupy i partnerów.

Kolejnym zagrożeniem jest również niedostosowanie kwalifikacji zawodowych bezrobotnych do potrzeb rynku pracy, brak synchronizacji nauki z praktyką zawodową co powoduje że istniejący zasób ludzki jest nieprzygotowany do aktywności zawodowej pod potrzeby pracodawców, co może spowodować opóźnienia w realizacji pewnych inwestycji głównie w dużych firmach, które w krótkim okresie czasu uruchamiając linie produkcyjne potrzebują fachowców. Z drugiej strony zagrożeniem też jest wprowadzanie nowych linii technologicznych, w których istnieje zmniejszone zapotrzebowanie na czynnik ludzki, gdyż część pracy wykonują roboty i automaty. To powoduje że tworzona jest mniejsza liczba miejsc pracy, jak również mogą wystąpić zwolnienia przy wdrażaniu takich linii w zakładach już istniejących.

Do zagrożeń należy zaliczyć również nieskuteczność projektów. Wdrażanie programów na szczeblu centralnym i regionalnym z katalogiem wsparcia określonym centralnie, ukierunkowanie projektów na określone na wyższym szczeblu grupy może powodować że pomoc ta nie będzie skuteczna w obrębie powiatu nowosolskiego. Ponadto wiele projektów tak naprawdę jest projektami konsumpcyjnymi, w wyniku których nie są tworzone rozwiązania długofalowe i trwałe umożliwiające realny powrót lub wejście na rynek pracy. Zbyt wiele projektów jest kształcących, przekwalifikujących natomiast za mało środków kierowanych jest do pracodawców, którzy w głównej mierze odpowiadają za tworzenie zasobu miejsc pracy.

Zagrożenia dotyczące potencjału instytucjonalnego

- Skomplikowany i kulejący system prawny.
- Niska aktywność organizacji pozarządowych.
- Zbyt duża częstotliwość zmian w prawodawstwie, prawo tworzone przez teoretyków.

Skomplikowany system prawny, często niedostosowany do realiów panujących w gospodarce oraz w społecznościach lokalnych obniża aktywność wszystkich podmiotów rynku pracy. Zbyt duża częstotliwość zmian w prawodawstwie powoduje zwiększone ryzyko popełniania błędów przez

wszystkich partnerów na rynku pracy, a prawo tworzone przez teoretyków zmierza do tworzenia zbędnej biurokratyzacji i wdrażania procedur, które nie służą sprawom merytorycznym tylko służbom kontrolnym do wyszukiwania błędów i możliwości ukarania za popełnione błędy. Również niska aktywność organizacji pozarządowych w sferze rynku pracy stanowi zagrożenie gdyż brak inicjatyw oddolnych może spowodować zakłócenia w dostosowywaniu systemów wsparcia dla ich odbiorców.

Zagrożenia związane z wsparciem finansowym

- Ograniczenie wpływu środków finansowych z UE.
- Brak środków na zwiększenie dostępności do specjalistów (lekarzy, pracowników socjalnych, pośredników pracy, pedagogów szkolnych, doradców zawodowych, radców prawnych itp.).

Zagrożenia związane z wsparciem finansowym dotyczą dwóch sytuacji pierwszej to czasowego funkcjonowania wsparcia finansowego w ramach środków Unii Europejskiej. Obecna sytuacja gospodarcza kraju nadal wymaga instrumentów finansowych, aby przybliżyć się do warunków w innych państwach Europy. Ich wstrzymanie, zmniejszenie lub wyeliminowanie znacząco wpłynie na spowolnienie rozwoju gospodarczego, a tym samym na spowolnienie rozwoju lokalnego rynku pracy. Ograniczy również możliwości integracji społecznej i zawodowej zasobów ludzkich, gdyż środki krajowe umożliwią działania na mniejszą skalę aniżeli w przypadku wsparcia zewnętrznymi środkami. Kolejnym zagrożeniem jest brak rozwiązań finansowych na zwiększenie dostępności do specjalistów. Obecne systemy finansowania tego rodzaju pomocy w stosunku do znaczącej liczby osób wymagających pomocy tychże specjalistów powoduje długie oczekiwanie na możliwość spotkania ze specjalistą, krótki bardzo czas na obsługę klienta, przez co pomoc oferowana w ramach takich procedur jest niejednokrotnie niewystarczająca.

Wiele słabych stron jest jednocześnie mocnymi, wiele zagrożeń jest jednocześnie szansami. Umiejętne ich wykorzystanie w różnych działaniach może wspierać rozwój lokalnego rynku pracy. Podjęcie współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju rynku pracy, ekonomii gospodarczej powiatu pozwoli na zapoznanie się z ocenami sytuacji lokalnego rynku pracy od strony wszystkich partnerów. Przy takim podejściu programy rozwojowe nie zostaną zdominowane przez jednego z partnerów, co jest ważnym aspektem, gdyż rynek pracy nie funkcjonuje dobrze gdy dominuje jeden z obszarów.

5. Cele i działania programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego na lata 2012-2015

5.1. Odbiorcy

Odbiorcami programu są wszyscy, którzy funkcjonują na rynku pracy m.in. grupy wskazane poniżej:

1. Pracodawcy.
2. Osoby bezrobotne lub bierne zawodowo, lub znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w tym m.in.:
 - a) kobiety;
 - b) osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub wykluczone społecznie;
 - c) osoby poniżej 30 roku życia;
 - d) osoby powyżej 50 roku życia;
 - e) osoby z niepełnosprawnościami;
 - f) osoby wychowujące dziecko lub dzieci;
 - g) osoby powracające po urlopach macierzyńskich i wychowawczych;
 - h) osoby długotrwale bezrobotne;
 - i) osoby o niskich kwalifikacjach;
 - j) świadczeniobiorcy pomocy społecznej.
3. Absolwenci szkół i uczelni oraz Ochotniczych Hufców Pracy.
4. Osoby z małych miejscowości i wsi.
5. Osoby po wyroku.
6. Osoby pracujące w „szarej strefie”.
7. Powracający z emigracji zarobkowej.
8. Rodzice.
9. Stowarzyszenia, organizacje pracodawców.
10. Instytucje naukowe.
11. Instytucje rynku pracy.
12. Jednostki samorządu terytorialnego.
13. Rady społeczne, grupy robocze.
14. OHP.

5.2. Cele i zadania

Rozwijanie i promowanie zatrudnienia oraz aktywnej polityki rynku pracy wymaga wzięcia pod uwagę różnych płaszczyzn i ścierających się ze sobą zależności. Istotne jest uwzględnienie nie tylko

polityki publicznych służb zatrudnienia, ale także zmian i tendencji zachodzących na płaszczyźnie przedsiębiorczości, wykluczenia społecznego i edukacji. Dlatego też realizacja programu odbywać się będzie poprzez prowadzenie działań w czterech obszarach, a mianowicie: przedsiębiorczości, wykluczenia społecznego, edukacji i zadań publicznych służb zatrudnienia.

Misją niniejszego programu jest:

***Wspieranie rozwoju rynku pracy poprzez dialog partnerski
oraz poprawę zasobów lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego.***

Rozwój lokalnego rynku pracy możliwy jest tylko poprzez współpracę partnerów rynku pracy i długofalowy proces poprawy jego zasobów. Aby realizować określoną w programie misję wytypowano siedem celów strategicznych, tj.:

1. Tworzenie dobrego otoczenia dla kapitału krajowego i zagranicznego.
2. Wspieranie rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy.
3. Podniesienie jakości oraz zwiększenie dostępności kształcenia zawodowego oraz specjalistycznych szkoleń dostosowanych do wymagań rynku pracy.
4. Wspieranie aktywności zawodowej oraz podejmowanie działań na rzecz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna.
6. Podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do podniesienia jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli.
7. Doskonalenie dialogu i partnerstwa społecznego oraz poprawa instytucjonalnej obsługi rynku pracy.

Do każdego z ww. celów przypisane zostały przykładowe działania, przykładowe wskaźniki, podmioty realizujące i współpracujące oraz źródła finansowania. Każdy z celów został przedstawiony w odrębnej karcie.

Karta celu strategicznego nr 1

<i>Cel strategiczny 1:</i>	Tworzenie dobrego otoczenia dla kapitału krajowego i zagranicznego.
<i>Przykładowe działania:</i>	➤ opracowywanie, przygotowywanie i bieżące aktualizowanie ofert dla inwestorów obszarach m.in. zasoby ludzkie, nieruchomości i infrastruktura, pomoc publiczna, oferta kulturowa; ➤ doskonalenie metod współpracy z inwestorami krajowymi i zagranicznymi; ➤ wspieranie inwestorów w fazie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz dalsza opieka poinwestycyjna, nastawiona proaktywną identyfikację problemów inwestorów i ich szybkie rozwiązywanie; ➤ poprawa infrastruktury komunikacyjnej; ➤ zdynaminizowanie efektywnej współpracy z instytucjami lokalnymi i krajowymi np. PAliIZ, KSSE, Urząd Marszałkowski, OPZL w zakresie tworzenia korzystnych warunków do lokowania

	inwestycji w powiecie; ➤ prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań na temat lokalnego rynku pracy; ➤ promowanie powiatu jako sprzyjającego przedsiębiorcom; ➤ promocja przedsiębiorców z powiatu oraz ich produktów.
Przykładowe wskaźniki:	Ilość przeprowadzonych i opublikowanych badań lokalnego rynku pracy. Ilość opracowanych materiałów promocyjnych w tym materiałów na stronę internetową. Ilość spotkań z inwestorami. Ilość materiałów przygotowywanych dla inwestorów.
Podmioty realizujące i współpracujące	Organizacje pracodawców. Instytucje naukowe. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego.
Źródła finansowania m.in.:	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego.

Karta celu strategicznego nr 2

Cel strategiczny 2:	Wspieranie rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy.
Przykładowe działania:	➤ udzielanie wsparcia finansowego na tworzenie miejsc pracy; ➤ udzielanie wsparcia finansowego na otwieranie działalności gospodarczej; ➤ udzielanie wsparcia na spółdzielnie socjalne i inne podmioty gospodarki społecznej; ➤ współpraca przy realizacji projektów promujących przedsiębiorczość na lokalnym rynku pracy; ➤ prowadzenie kampanii promocyjno-informacyjnej w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia; ➤ konsultowanie aktów prawa miejscowego dotyczących działalności gospodarczej oraz innych ważnych przedsięwzięć gospodarczych z przedstawicielami biznesu; ➤ wspomaganie dialogu pomiędzy światem nauki i biznesem; ➤ organizacja giełd i targów pracy; ➤ realizacja usług pośrednictwa pracy; ➤ podwyższanie świadomości w zakresie legalnego zatrudnienia poprzez współdziałanie z Państwową Inspekcją Pracy.
Przykładowe wskaźniki:	Ilość miejsc pracy objęta wsparciem w formie subsydiów płacowych. Ilość miejsc pracy objętych ulgami oferowanymi przez samorządy terytorialne.

	Ilość powstałych mikrofirm w ramach wsparcia finansowego. Ilość powstałych spółdzielni socjalnych. Ilość zorganizowanych giełd pracy i targów pracy.
Podmioty realizujące i współpracujące	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje Rynku Pracy (Powiatowy Urząd Pracy). Jednostki samorządu terytorialnego. Państwowa Inspekcja Pracy.
Źródła finansowania m.in.:	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców.

Karta celu strategicznego nr 3

Cel strategiczny 3:	Podniesienie jakości oraz zwiększenie dostępności kształcenia zawodowego oraz specjalistycznych szkoleń dostosowanych do wymagań rynku pracy
Przykładowe działania:	➤ diagnozowanie potrzeb lokalnego rynku pracy (dostosowanie kierunków kształcenia – zawody); ➤ dążenie do ubranżowania szkół ponadgimnazjalnych; ➤ promocja wielozawodowości (kształcenie modułowe, kursy kwalifikacyjne); ➤ zwiększanie świadomości zawodowej młodzieży; ➤ umożliwianie podnoszenia, uzupełniania lub zmianę kwalifikacji zawodowych; ➤ promowanie kształcenia ustawicznego ograniczającego powstanie ryzyka dezaktywizacji zawodowej; ➤ organizowanie szkoleń odpowiadającym potrzebom lokalnego rynku pracy; ➤ finansowanie stypendiów dla uczniów o utrudnionym starcie edukacyjnym; ➤ dostosowywanie profili kształcenia zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy; ➤ utworzenie centrum umożliwiającego nabycie odpowiednich uprawnień zawodowych; ➤ wspieranie rozwoju szkół ponadgimnazjalnych; ➤ doskonalenie oferty szkoleniowej dla osób dorosłych; ➤ wzrost zaangażowania pracodawców we współpracę z instytucjami edukacyjnymi realizującymi kształcenie zawodowe poprzez wspólne projektu, udział w procesie zmian; ➤ upowszechnianie form praktycznego nabywania kwalifikacji zawodowych poprzez praktyki i staże; ➤ budowa systemu poradnictwa zawodowego obejmującego gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne; ➤ uświadamianie rodziców w zakresie ważności wyborów zawodowych;

	➤ wspieranie rozwoju oferty edukacyjnej placówek kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb pracodawców; ➤ wspieranie procesu identyfikacji potrzeb szkoleniowych w przedsiębiorstwach;
Przykładowe wskaźniki:	Ilość przeszkolonych bezrobotnych. Ilość osób które odbywały staż. Ilość osób dorosłych, które ukończyły szkoły ponadgimnazjalne dla dorosłych. Ilość pracowników przeszkolonych przez pracodawców. Ilość przeprowadzonych badań wśród pracodawców.
Podmioty realizujące i współpracujące	Pracodawcy. Organizacje pracodawców. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego. Rady społeczne. Szkoły ponadgimnazjalne. Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. OHP
Źródła finansowania m.in.:	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców. Środki Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Karta celu strategicznego nr 4

Cel strategiczny 4:	Wspieranie aktywności zawodowej oraz podejmowanie działań na rzecz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
Przykładowe działania:	➤ promocja postaw aktywnych (profilaktyka w szkołach, MOPS, PUP) – kontrakty socjalne; ➤ aplikowanie o środki zewnętrzne na aktywizację zawodową; ➤ podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy; ➤ realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych; ➤ realizacja wsparcia oferowanego w ustawowym katalogu realizowanym przez urząd pracy; ➤ rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych w poszukiwaniu i utrzymaniu pracy.
Przykładowe wskaźniki:	Ilość realizowanych kontraktów socjalnych. Ilość objętych aktywizacją zawodową osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ilość objętych rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych. Ilość osób objętych pomocą przez urząd pracy.

Podmioty realizujące i współpracujące	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje Rynku Pracy (Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego. Rady społeczne. Szkoły ponadgimnazjalne. Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
Źródła finansowania m.in.:	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców. Środki Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Karta celu strategicznego nr 5

Cel strategiczny 5:	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna
Przykładowe działania:	➤ realizacja programów dotyczących problemów alkoholowych i narkomanii; ➤ współdziałanie podmiotów działających na rzecz integracji społecznej; ➤ wspieranie zatrudnienia wspieranego i prac społecznie użytecznych; ➤ wsparcie dla lokalnych inicjatyw samoorganizacji i samopomocy na rzecz integracji społecznej.
Przykładowe wskaźniki:	Ilość programów profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii. Ilość projektów związanych z integracją społeczną. Ilość uruchomionych podmiotów gospodarki społecznej. Ilość osób objętych pracami społecznie użytecznymi. Ilość osób objętych robotami publicznymi. Ilość projektów lokalnych inicjatyw na rzecz integracji społecznej.
Podmioty realizujące i współpracujące	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje naukowe. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego. Rady społeczne. Szkoły ponadgimnazjalne. Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Źródła finansowania m.in.:	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców.
-----------------------------------	--

Karta celu strategicznego nr 6

Cel strategiczny 6:	Podjęmowanie przedsięwzięć zmierzających do podniesienia jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli
Przykładowe działania:	➤ wzmocnienie i doskonalenie usług pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, aktywnego poszukiwania pracy z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi; ➤ doskonalenie zawodowe pracowników urzędu w celu podnoszenia jakości usług; ➤ promocja usług, instrumentów i działań realizowanych w ramach aktywnej polityki rynku pracy; ➤ zindywidualizowanie podejścia do klientów poprzez realizację Indywidualnego Planu Działania; ➤ monitorowanie rynku pracy i upowszechnianie zebranych informacji; ➤ rozwój narzędzi i systemów informatycznych dla publicznych służb zatrudnienia; ➤ współpraca z instytucjami i podmiotami posiadającymi bazy wolnych miejsc pracy;
Przykładowe wskaźniki:	Liczba ofert pracy realizowana przez urząd pracy, agencje pośrednictwa pracy. Liczba przeszkolonych pracowników urzędu pracy. Liczba opracowanych monitoringów zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Liczba wydanych materiałów promocyjnych usługi, instrumenty i działania realizowanych w ramach aktywnej polityki rynku pracy. Liczba osób objętych Indywidualnym Planem Działania. Liczba agencji pośrednictwa pracy korzystających z rekrutacji przeprowadzanych na rzecz agencji przez urząd pracy. Liczba giełd pracy i targów pracy.
Podmioty realizujące i współpracujące	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy). Jednostki samorządu terytorialnego.
Źródła finansowania m.in.:	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego.

Środki pracodawców.

Karta celu strategicznego nr 7

Cel strategiczny 7:	Doskonalenie dialogu i partnerstwa społecznego oraz poprawa instytucjonalnej obsługi rynku pracy.
Przykładowe działania:	➤ rozwijanie współpracy pomiędzy sektorami; ➤ tworzenie postaw dobrej współpracy pomiędzy sektorem administracji, pozarządowym, biznesu i nauki; ➤ wzmacnianie roli i udziału partnerów w kształtowaniu systemu edukacji i szkoleń – podejmowanie dyskusji i wniosków na temat kształcenia ustawicznego; ➤ doskonalenie modelu współpracy ze służbami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi, środowiskiem gospodarczym, instytucjami rynku pracy i innymi partnerami na rzecz problematyki rynku pracy;
Przykładowe wskaźniki:	niemierzalne
Podmioty realizujące i współpracujące	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje naukowe. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego. Rady społeczne. Szkoły ponadgimnazjalne. Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Pracodawcy.
Źródła finansowania m.in.:	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców.

5.3. Realizatorzy

Realizatorami programu są wszystkie podmioty funkcjonujące na rynku pracy bądź na rzecz rynku pracy m.in. wskazane poniżej:

1. Pracodawcy.
2. Organizacje pozarządowe.
3. Organizacje pracodawców.
4. Instytucje naukowe.
5. Instytucje Rynku Pracy (instytucje szkoleniowe, agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy)
6. Jednostki samorządu terytorialnego.
7. Rady społeczne.
8. Szkoły ponadgimnazjalne.
9. Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
10. Ośrodki Pomocy Społecznej
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
12. OHP.

5.4. Źródła finansowania

Źródłami finansowania będą m.in.:

1. Fundusz Pracy.
2. Krajowy Fundusz Szkoleniowy.
3. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).
4. Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.
5. Środki jednostek samorządu terytorialnego.
6. Środki pracodawców.
7. Środki Ministerstwa Edukacji Narodowej.
8. Środki z programów zewnętrznych, fundacji itp.

6. Monitoring programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego na lata 2012-2015

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego na lata 2015-2025 monitorowany będzie w okresach rocznych na podstawie składanych przez partnerów informacji rocznych oraz dostępnych danych statystycznych, sprawozdań merytorycznych poszczególnych jednostek organizacyjnych powiatu. Ocena uzyskiwanych efektów będzie podstawą m.in. do opracowywania kolejnego programu. Sprawozdanie końcowe przedstawione zostanie po zakończeniu programu. Realizacją sprawozdania zajmować się będzie Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli.

Poniżej w tabeli wskazano monitoring dla poszczególnych celów strategicznych.

Tabela 99 Monitoring programu

<i>Misja</i>	<i>Cele strategiczne</i>	<i>Przykładowe działania</i>	<i>Przykładowe wskaźniki</i>	<i>Podmioty realizujące i współpracujące</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Monitoring</i>	<i>Sposób weryfikacji</i>
Wspieranie rozwoju rynku pracy poprzez dialog partnerski oraz poprawę zasobów lokalnego rynku pracy powiatu nowosolskiego.	<u>Cel strategiczny 1</u> Tworzenie dobrego otoczenia dla kapitału krajowego i zagranicznego.	➤ opracowywanie, przygotowywanie i bieżące aktualizowanie ofert dla inwestorów obszarach m.in. zasoby ludzkie, nieruchomości i infrastruktura, pomoc publiczna, oferta kulturowa; ➤ doskonalenie metod współpracy z inwestorami krajowymi i zagranicznymi; ➤ wspieranie inwestorów w fazie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz dalsza opieka poinwestycyjna, nastawiona proaktywną identyfikację problemów inwestorów i ich szybkie rozwiązywanie; ➤ poprawa infrastruktury komunikacyjnej; ➤ zdyminizowanie efektywnej współpracy z instytucjami lokalnymi i krajowymi np. PAIIZ, KSSE, Urząd Marszałkowski, OPZL w zakresie tworzenia korzystnych warunków do lokowania inwestycji w powiecie; ➤ prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań na temat lokalnego rynku pracy; ➤ promowanie powiatu jako	pracy. Ilość opracowanych materiałów promocyjnych w tym materiałów na stronę internetową. Ilość spotkań z inwestorami. Ilość materiałów przygotowywanych dla inwestorów.	Organizacje pracodawców. Instytucje naukowe. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego.	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego.	Raz do roku	Informacja od partnerów, dane statystyczne

		sprzyjającego przedsiębiorcom; promocja przedsiębiorców z powiatu oraz ich produktów.					
	<u>Cel strategiczny 2</u> Wspieranie rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy.	➤ udzielanie wsparcia finansowego na tworzenie miejsc pracy; ➤ udzielanie wsparcia finansowego na otwieranie działalności gospodarczej; ➤ udzielanie wsparcia na spółdzielnie socjalne i inne podmioty gospodarki społecznej; ➤ współpraca przy realizacji projektów promujących przedsiębiorczość na lokalnym rynku pracy; ➤ prowadzenie kampanii promocyjno-informacyjnej w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia; ➤ konsultowanie aktów prawa miejscowego dotyczących działalności gospodarczej oraz innych ważnych przedsięwzięć gospodarczych z przedstawicielami biznesu; ➤ wspomaganie dialogu pomiędzy światem nauki i biznesem; ➤ organizacja giełd i targów pracy; ➤ realizacja usług pośrednictwa pracy; podwyższanie świadomości w	Ilość miejsc pracy objęta wsparciem w formie subsydiów płacowych. Ilość miejsc pracy objętych ulgami oferowanymi przez samorządy terytorialne. Ilość powstałych mikrofirm w ramach wsparcia finansowego. Ilość powstałych spółdzielni socjalnych. Ilość zorganizowanych giełd pracy i targów pracy.	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje Rynku Pracy (Powiatowy Urząd Pracy). Jednostki samorządu terytorialnego. Państwowa Inspekcja Pracy.	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców.	Raz do roku	Informacja od partnerów, dane statystyczne

		zakresie legalnego zatrudnienia poprzez współdziałanie z Państwową Inspekcją Pracy.					
	<u>Cel strategiczny 3</u> Podniesienie jakości oraz zwiększenie dostępności kształcenia zawodowego oraz specjalistycznych szkoleń dostosowanych do wymagań rynku pracy.	➤ diagnozowanie potrzeb lokalnego rynku pracy (dostosowanie kierunków kształcenia – zawody); ➤ dążenie do ubranżowania szkół ponadgimnazjalnych; ➤ promocja wielozawodowości (kształcenie modułowe, kursy kwalifikacyjne); ➤ zwiększanie świadomości zawodowej młodzieży; ➤ umożliwianie podnoszenia, uzupełniania lub zmianę kwalifikacji zawodowych; ➤ promowanie kształcenia ustawicznego ograniczającego powstanie ryzyka dezaktywizacji zawodowej; ➤ organizowanie szkoleń odpowiadającym potrzebom lokalnego rynku pracy; ➤ finansowanie stypendiów dla uczniów o utrudnionym starcie edukacyjnym; ➤ dostosowywanie profili kształcenia zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy; ➤ utworzenie centrum umożliwiającego nabycie odpowiednich uprawnień zawodowych; ➤ wspieranie rozwoju szkół ponadgimnazjalnych; ➤ doskonalenie oferty	Ilość przeszkolonych bezrobotnych. Ilość osób które odbywały staż. Ilość osób dorosłych, które ukończyły szkoły ponadgimnazjalne dla dorosłych. Ilość pracowników przeszkolonych przez pracodawców. Ilość przeprowadzonych badań wśród pracodawców.	Pracodawcy. Organizacje pracodawców. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego. Rady społeczne. Szkoły ponadgimnazjalne. Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. OHP	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców. Środki Ministerstwa Edukacji Narodowej.	Raz do roku	Informacja od partnerów, dane statystyczne

		szkoleniowej dla osób dorosłych; ➤ wzrost zaangażowania pracodawców we współpracę z instytucjami edukacyjnymi realizującymi kształcenie zawodowe poprzez wspólne projektu, udział w procesie zmian; ➤ upowszechnianie form praktycznego nabywania kwalifikacji zawodowych poprzez praktyki i staże; ➤ budowa systemu poradnictwa zawodowego obejmującego gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne; ➤ uświadamianie rodziców w zakresie ważności wyborów zawodowych; ➤ wspieranie rozwoju oferty edukacyjnej placówek kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb pracodawców; wspieranie procesu identyfikacji potrzeb szkoleniowych w przedsiębiorstwach;					
	<u>Cel strategiczny 4</u> Wspieranie aktywności zawodowej oraz podejmowanie działań na rzecz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	➤ promocja postaw aktywnych (profilaktyka w szkołach, MOPS, PUP) – kontrakty socjalne; ➤ aplikowanie o środki zewnętrzne na aktywizację zawodową; ➤ podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i zatrudnienia osób	Ilość realizowanych kontraktów socjalnych. Ilość objętych aktywizacją zawodową osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje Rynku Pracy (Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz	Raz do roku	Informacja od partnerów, dane statystyczne

		znajdującej się w szczególnej sytuacji na rynku pracy; ➤ realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych; ➤ realizacja wsparcia oferowanego w ustawowym katalogu realizowanym przez urząd pracy; rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych w poszukiwaniu i utrzymaniu pracy.	Ilość objętych rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych. Ilość osób objętych pomocą przez urząd pracy.	samorządu terytorialnego. Rady społeczne. Szkoły ponadgimnazjalne. Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców. Środki Ministerstwa Edukacji Narodowej.		
	<u>Cel strategiczny 5</u> Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna.	➤ realizacja programów dotyczących problemów alkoholowych i narkomanii; ➤ współdziałanie podmiotów działających na rzecz integracji społecznej; ➤ wspieranie zatrudnienia wspieranego i prac społecznie użytecznych; wsparcie dla lokalnych inicjatyw samoorganizacji i samopomocy na rzecz integracji społecznej.	Ilość programów profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii. Ilość projektów związanych z integracją społeczną. Ilość uruchomionych podmiotów gospodarki społecznej. Ilość osób objętych pracami społecznie użytecznymi. Ilość osób objętych robotami publicznymi.	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje naukowe. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego. Rady społeczne. Szkoły ponadgimnazjalne.	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu	Raz do roku	Informacja od partnerów, dane statystyczne

			Ilość projektów lokalnych inicjatyw na rzecz integracji społecznej.	Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	terytorialnego. Środki pracodawców.		
	<u>Cel strategiczny 6</u> Podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do podniesienia jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli	➤ aktywnego poszukiwania pracy z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi; ➤ doskonalenie zawodowe pracowników urzędu w celu podnoszenia jakości usług; ➤ promocja usług, instrumentów i działań realizowanych w ramach aktywnej polityki rynku pracy; ➤ zindywidualizowanie podejścia do klientów poprzez realizację Indywidualnego Planu Działania; ➤ monitorowanie rynku pracy i upowszechnianie zebranych informacji; ➤ rozwój narzędzi i systemów informatycznych dla publicznych służb zatrudnienia; współpraca z instytucjami i podmiotami posiadającymi bazy wolnych miejsc pracy;	Liczba ofert pracy realizowana przez urząd pracy, agencje pośrednictwa pracy. Liczba przeszkolonych pracowników urzędu pracy. Liczba opracowanych monitoringów zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Liczba wydanych materiałów promocyjnych usługi, instrumenty i działania realizowanych w ramach aktywnej polityki rynku pracy. Liczba osób objętych	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy). Jednostki samorządu terytorialnego.	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców.	Raz do roku	Informacje od partnerów, dane statystyczne

			Indywidualnym Planem Działania. Liczba agencji pośrednictwa pracy korzystających z rekrutacji przeprowadzanych na rzecz agencji przez urząd pracy. Liczba giełd pracy i targów pracy.				
	<u>Cel strategiczny 7</u> Doskonalenie dialogu i partnerstwa społecznego oraz poprawa instytucjonalnej obsługi rynku pracy.	➤ rozwijanie współpracy pomiędzy sektorami; ➤ tworzenie postaw dobrej współpracy pomiędzy sektorem administracji, pozarządowym, biznesu i nauki; ➤ wzmacnianie roli i udziału partnerów w kształtowaniu systemu edukacji i szkoleń – podejmowanie dyskusji i wniosków na temat kształcenia ustawicznego; doskonalenie modelu współpracy ze służbami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi, środowiskiem gospodarczym, instytucjami rynku pracy i innymi partnerami na rzecz problematyki rynku pracy;	niemierzalne	Pracodawcy. Organizacje pozarządowe. Organizacje pracodawców. Instytucje naukowe. Instytucje Rynku Pracy (agencje pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy) Jednostki samorządu terytorialnego. Rady społeczne. Szkoly ponadgimnazjalne. Placówki oświatowe, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Ośrodki Pomocy	Fundusz Pracy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki jednostek samorządu terytorialnego. Środki pracodawców.	Nie dotyczy	Nie dotyczy

				Spółecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Pracodawcy.			
--	--	--	--	---	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

7. Podsumowanie

Zmiany na rynku pracy takie jak nierównowaga pomiędzy popytem a podażą pracy oraz stan niedopasowania strukturalnego występują nadal i są dużym wyzwaniem dla instytucji działających na rzecz rynku pracy. Są impulsem do podejmowania działań ukierunkowanych głównie na realizację poniższych celów:

- *tworzeniu dobrego otoczenia dla kapitału krajowego i zagranicznego,*
- *wspieraniu rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy,*
- *podniesienie jakości oraz zwiększenie dostępności kształcenia zawodowego oraz specjalistycznych szkoleń dostosowanych do wymagań rynku pracy,*
- *wspieranie aktywności zawodowej oraz podejmowanie działań na rzecz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,*
- *przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna,*
- *podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do podniesienia jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli,*
- *doskonalenie dialogu i partnerstwa społecznego oraz poprawa instytucjonalnej obsługi rynku pracy.*

Dążenie do pełnego zatrudnienia jest nieodłącznym warunkiem wzrostu gospodarczego, a niski poziom bezrobocia stanowi niekwestionowaną wartość społeczną. Zawarte w Programie działania służyć mają podejmowaniu aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu nowosolskiego i zachęceniu ich do wyjścia ze stanu bierności. Program zawiera propozycje działań, jakie należy podjąć, by sprostać aktualnym wyzwaniom rynku pracy, głównie w zakresie poprawy zatrudnialności i zwiększenia równości szans, rozwoju przedsiębiorczości i zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw jak również działania dotyczące wspierania lokalnego rynku pracy poprzez aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w wykluczeniu społecznemu. Osiągnięcie poprawy na rynku pracy, a tym samym zrealizowanie misji oraz celów strategicznych w czteroletniej perspektywie, możliwe będzie wyłącznie poprzez synergię z zastosowaniem dialogu społecznego, przy zaangażowaniu wszystkich partnerów, którzy swoją wiedzę, umiejętności, doświadczenie oraz posiadane zasoby połączą we wspólne działania na rzecz rynku pracy.

Niezwykle ważnym elementem prowadzących do osiągnięcia misji jest współpraca z aktorami rynku pracy, do którego należą trzy sektory tj. pracodawcy, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego. Tylko dzięki zaangażowaniu wszystkich podmiotów w promocję zatrudnienia możliwe będzie osiągnięcie celów operacyjnych na wszystkich płaszczyznach.

8. Spis tabel

Tabela 1 Powierzchnia i ludność wg stanu na 31.12. w latach 2011-2015.....	6
Tabela 2 Powierzchnia i ludność w podziale na gminy wg stanu na 31.12. w latach 2011-2015.....	7
Tabela 3 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg REGON wg sektorów własnościowych	9
Tabela 4 Zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg REGON wg sektorów własnościowych	10
Tabela 5 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 nowo zarejestrowane w REGON wg sektorów własnościowych	11
Tabela 6 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 wyrejestrowane z REGON wg sektorów własnościowych.....	12
Tabela 7 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg klas wielkości	13
Tabela 8 Udział klas wielkości w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych na terenie powiatu w latach 2011-2015.....	13
Tabela 9 Szacunkowe wyliczenie liczby miejsc pracy przy założeniu minimalnej liczby pracowników w klasie wielkości podmiotu gospodarczego na terenie powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015	13
Tabela 10 Szacunkowe wyliczenie liczby miejsc pracy przy założeniu średniej liczby pracowników w klasie wielkości podmiotu gospodarczego na terenie powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015	14
Tabela 11 Sekcje PKD 2007 r.....	15
Tabela 12 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015 wg PKD 2007	15
Tabela 13 Zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych na terenie powiatu w latach 2011-2015	18
Tabela 14 Podmioty gospodarcze na terenie powiatu w latach 2011-2015	20
Tabela 15 Podmioty gospodarcze – sektor publiczny w latach 2011-2015	22
Tabela 16 Podmioty gospodarcze – sektor prywatny w latach 2011-2015	23
Tabela 17 Placówki wychowania przedszkolnego w latach 2011-2015	25
Tabela 18 Szkoły podstawowe w latach 2011-2015	25
Tabela 19 Gimnazja w latach 2011-2015	26
Tabela 20 Wykaz szkół i placówek oświatowych na terenie powiatu nowosolskiego w 2015 r.	26
Tabela 21 Szkoły ponadgimnazjalne w latach 2011-2015	27
Tabela 22 Specjalne szkoły zawodowe dla młodzieży w latach 2011-2015	29
Tabela 23 Instytucje szkoleniowe w powiecie nowosolskim.....	29
Tabela 24 Ośrodki szkolenia kierowców w powiecie nowosolskim.....	30
Tabela 25 Ludność powiatu w latach 2011-2015	31
Tabela 26 Ludność powiatu w latach 2011-2015	31
Tabela 27 Ludność powiatu w latach 2011-2015 wg miejsca zameldowania i płci	32
Tabela 28 Ludność powiatu w latach 2011-2015 wg grup wiekowych	33
Tabela 29 Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów w latach 2011-2015 ..	34
Tabela 30 Migracje na pobyt stały gminne wg typu i kierunku w latach 2011-2015	34
Tabela 31 Migracje na pobyt stały między powiatowe wg typu, kierunku i płci migrantów w latach 2011-2015 w powiecie nowosolskim	35
Tabela 32 Przyrost naturalny w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015	36
Tabela 33 Prognoza ludności wg płci i wieku w powiecie nowosolskim w latach 2016-2050.....	36
Tabela 34 Prognoza ludności wg miejsca zamieszkania w powiecie nowosolskim w latach 2016-2050	37

Tabela 35 Ludność powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 wg wieku dot. aktywności zawodowej	38
Tabela 36 Zmiany w liczbie ludności powiatu w latach 2011-2015 wg wieku dot. aktywności zawodowej	39
Tabela 37 Udział % osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015	39
Tabela 38 Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2011-2015 dla mieszkańców powiatu nowosolskiego	40
Tabela 39 Prognoza ludności na lata 2016-2050 w powiecie nowosolskim wg płci i funkcjonalnych grup wieku	40
Tabela 40 Prognoza ludności na lata 2016-2050 w powiecie nowosolskim wg miejsca zamieszkania i funkcjonalnych grup wieku	41
Tabela 41 Aktywność ekonomiczna ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 (w tys.) - ludność	44
Tabela 42 Aktywność ekonomiczna ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 (w tys.) – aktywni zawodowo	44
Tabela 43 Aktywność ekonomiczna ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 (w tys.) – aktywni zawodowo, w tym pracujący i bezrobotni	45
Tabela 44 Aktywność ekonomiczna ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 (w tys.) – bierni zawodowo	46
Tabela 45 Wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 – współczynnik aktywności zawodowej	46
Tabela 46 Wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 – wskaźnik zatrudnienia	47
Tabela 47 Wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności województwa lubuskiego w latach 2011-2015 – stopa bezrobocia	47
Tabela 48 Udział % pracujących według BAEL do pracujących według BDL w latach 2011-2015 dla województwa lubuskiego	48
Tabela 49 Szacunek liczby pracujących wyliczony w oparciu wskaźnik % Bael/BDL dot. woj. lubuskiego dla powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 dla województwa lubuskiego	49
Tabela 50 Udział % w ogólnej liczbie pracujących mieszkańców województwa lubuskiego w latach 2011-2015 dla wybranych kategorii, w których nie ma podanych danych przez GUS dla powiatu nowosolskiego (%)	49
Tabela 51 Udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców województwa lubuskiego w latach 2011-2015 dla wybranych kategorii, w których nie ma podanych danych przez GUS dla powiatu nowosolskiego (%)	50
Tabela 52 Udział % w ogólnej liczbie mieszkańców województwa lubuskiego w latach 2011-2015 dla wybranych kategorii, w których nie ma podanych danych przez GUS dla powiatu nowosolskiego (%)	50
Tabela 53 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 - ludność	51
Tabela 54 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 – aktywni zawodowo	52
Tabela 55 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 – aktywni zawodowo	53

Tabela 56 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 – aktywni zawodowo	54
Tabela 57 Aktywność ekonomiczna ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015 – bierni zawodowo	55
Tabela 58 Wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności powiatu nowosolskiego w latach 2011-2015	57
Tabela 59 Pracujący w latach 2011-2015 porównanie województwo, powiat nowosolski, zielonogórski, żarski, miasto na prawach powiatu Zielona Góra według stanu na 31.XII z podziałem na płeć (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, wraz z rolnictwem indywidualnym i pracującymi w organizacjach, fundacjach, związkach (SOF))	58
Tabela 60 Pracujący w latach 2011-2015 porównanie województwo, powiat nowosolski, zielonogórski, żarski, miasto na prawach powiatu Zielona Góra według stanu na 31.XII wg sekcji (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, wraz z rolnictwem indywidualnym i pracującymi w organizacjach, fundacjach, związkach (SOF))	59
Tabela 61 Dzieci w wieku przedszkolnym w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015	60
Tabela 62 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015	61
Tabela 63 Uczniowie szkół podstawowych w latach 2011-2015 (bez szkół specjalnych)	61
Tabela 64 Uczniowie szkół podstawowych specjalnych w latach 2011-2015	62
Tabela 65 Uczniowie gimnazjów w latach 2011-2015 (bez specjalnych)	62
Tabela 66 Uczniowie gimnazjów specjalnych w latach 2011-2015	63
Tabela 67 Uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży w latach 2011-2015	63
Tabela 68 Uczniowie liceów ogólnokształcących dla dorosłych w latach 2011-2015	64
Tabela 69 Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i szkół przysposabiających do pracy zawodowej specjalnych w latach 2011-2015	64
Tabela 70 Uczniowie liceów profilowanych dla młodzieży w latach 2011-2015	64
Tabela 71 Uczniowie techników dla młodzieży w latach 2011-2015	65
Tabela 72 Liczba osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	65
Tabela 73 Porównanie liczby osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w odniesieniu do poszczególnych miesięcy w latach 2011 - 2015	66
Tabela 74 Stopa bezrobocia w latach 2011 – 2015 (w %)	67
Tabela 75 Bezrobotni według wieku kwartalnie w latach 2005 – 2011	68
Tabela 76 Bezrobotni według poziomu wykształcenia kwartalnie w latach 2011 – 2015	69
Tabela 77 Bezrobotni według stażu pracy kwartalnie w latach 2011 – 2015	71
Tabela 78 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach kwartalnie w latach 2011 – 2015	72
Tabela 79 Liczba odmów, niestawiennictwa oraz rezygnacji w latach 2011-2015	73
Tabela 80 Liczba odmów, niestawiennictwa oraz rezygnacji w latach 2006-2015	74
Tabela 81 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	76
Tabela 82 Udział procentowy grupy osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	77
Tabela 83 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie nowosolskim pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w latach 2011 – 2015	78

Tabela 84 Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	79
Tabela 85 Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych według wykształcenia w powiecie nowosolskim w latach 2005 – 2011	80
Tabela 86 Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	80
Tabela 87 Udział procentowy osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w porównaniu do ogólnej liczby osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015	81
Tabela 88 Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015	82
Tabela 89 Udział procentowy osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015.....	83
Tabela 90 Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie nowosolskim w 2015 r.	84
Tabela 91 Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015	85
Tabela 92 Liczba ofert pracy subsydiowanych i niesubsydiowanych zgłoszonych do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015	86
Tabela 93 Liczba podjęć pracy poza ofertami zgłoszonymi do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015	87
Tabela 94 Liczba pracodawców z którymi współpracował PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015 ...	88
Realizując pośrednictwo pracy, pośrednicy pracy zrealizowali w latach 2011 – 2015 łącznie 11 598 wizyt. W trakcie wizyt przyjmowane były oferty pracy, udzielane informacje na temat obecnie realizowanego wsparcia ze strony urzędu lub o dostępności zasobów ludzkich w określonym zakresie.	88
Tabela 95 Liczba wizyt u pracodawców z którymi współpracował PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015	89
Tabela 96 Zawody deficytowe w latach 2011–2015.....	93
Tabela 97 Zawody nadwyżkowe w powiecie nowosolskim w latach 2011-2015	97
Tabela 98 Analiza SWOT	102
Tabela 99 Monitoring programu.....	129

9. Spis wykresów

Wykres 1 Zmiany w liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	66
Wykres 2 Stopa bezrobocia w latach 2011 – 2015 (w %)	67
Wykres 3 Liczba odmów, niestawiennictwa oraz rezygnacji w latach 2011-2015	74
Wykres 4 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	76
Wykres 5 Udział procentowy grupy osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	77
Wykres 6 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie nowosolskim pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w latach 2011 – 2015	78
Wykres 7 Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	79
Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku w powiecie nowosolskim w latach 2011 - 2015	81

Wykres 9 Udział procentowy osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w porównaniu do ogólnej liczby osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015	82
Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia w powiecie nowosolskim w latach 2011 – 2015	83
Wykres 11 Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015.....	85
Wykres 12 Liczba ofert pracy subsydiowanych i niesubsydiowanych zgłoszonych do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015	86
Wykres 13 Liczba podjęć pracy poza ofertami zgłoszonymi do PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015	87
Wykres 14 Liczba pracodawców z którymi współpracował PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015..	88
Wykres 15 Liczba wizyt u pracodawców z którymi współpracował PUP w Nowej Soli w latach 2011 – 2015	89